

ԽԱՂԻ ԿԱՆՈՆՏԵՐ 2017/2018

ԵՐԵՎԱՆ 2017

ԿԱՆՈՆ 01

ԽԱՂԱԴԱՇՏԸ

1. Խաղադաշտի ծածկույթ

Խաղադաշտի խաղային ծածկույթը պետք է լինի ամբողջությամբ բնական, կամ, եթե մրցման կանոնակարգը թույլատրում է ամբողջությամբ արհեստական, բացառությամբ, այն դեպքերի, երբ մրցումների կանոնակարգը թույլատրում է արհեստական և բնական նյութերի ինտեգրված համադրություն (հիբրիդ համակարգ):

Արհեստական ծածկույթի գույնը պետք է լինի կանաչ:

Եթե ՖԻՖԱ-ին անդամակցող ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիաների թիմերի միջև հանդիպումները կամ միջազգային ակումբային մրցաշարերը անցկացվում են արհեստական ծածկույթով խաղադաշտերում, ապա դրանք պետք է համապատասխանեն Ֆուտբոլային Ծածկույթների մասին ՖԻՖԱ-ի Որակի Ծրագրին կամ Միջազգային Խաղի Չափորոշիչներին, բացառությամբ, այն դեպքերի, երբ ԻՖԱԲ-ը տվել է հատուկ թույլտվություն:

2. Խաղադաշտի գծանշումներ

Խաղադաշտը պետք է լինի ուղղանկյուն և գծանշված չընդհատվող գծերով, որոնք չպետք է լինեն վտանգավոր: Բնական խաղադաշտերի գծանշումների համար կարող է օգտագործվել արհեստական խաղային մակերևույթ, եթե դա վտանգավոր չէ: Այդ գծերը սահմանազատում են խաղադաշտի տարածքները և հանդիսանում են տվյալ տարածքի մաս:

Խաղադաշտը պետք է գծանշվի միայն Կանոն 1-ում նշված գծերով:

Խաղադաշտը եզրագծող երկու երկար գծերը կոչվում են կողագծեր, իսկ երկու կարճերը՝ դարպասային գծեր:

Խաղադաշտը բաժանվում է 2 կիսադաշտի միջին գծով, որը միացնում է կողագծերի միջնակետերը:

Միջին գծի միջնակետում գտնվում է խաղադաշտի կենտրոնը, որի շուրջն էլ գծվում է 9.15մ (10 յարդ) շառավղով շրջանագիծ:

Կարելի է գծանշում կատարել խաղադաշտի սահմաններից դուրս՝ անկյունային սեկտորից 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա դարպասային և կողային գծերին ուղղահայաց:

Բոլոր գծերը պետք է լինեն միևնույն լայնության և չպետք է գերազանցեն 12 սմ (5 դյույմ): Դարպասային գծերը պետք է լինեն դարպասայուների և հեծանի լայնության:

Եթե օգտագործվում են արհեստական ծածկույթներ, ապա թույլատրվում են այլ գծեր, պայմանով, որ դրանք լինեն ուրիշ գույնի և զանազանելի ֆուտբոլի համար օգտագործվող գծերից:

Եթե խաղացողը ոտքով չթույլատրվող գծանշումներ է կատարում խաղադաշտում, ապա նա պետք է զգուշացվի՝ ոչ սպորտային վարքագծի համար: Եթե մրցավարը նկատում է դա խաղի ընթացքում, ապա խաղացողը պետք է զգուշացվի մոտակա խաղադաշտին:

3. Չափսեր

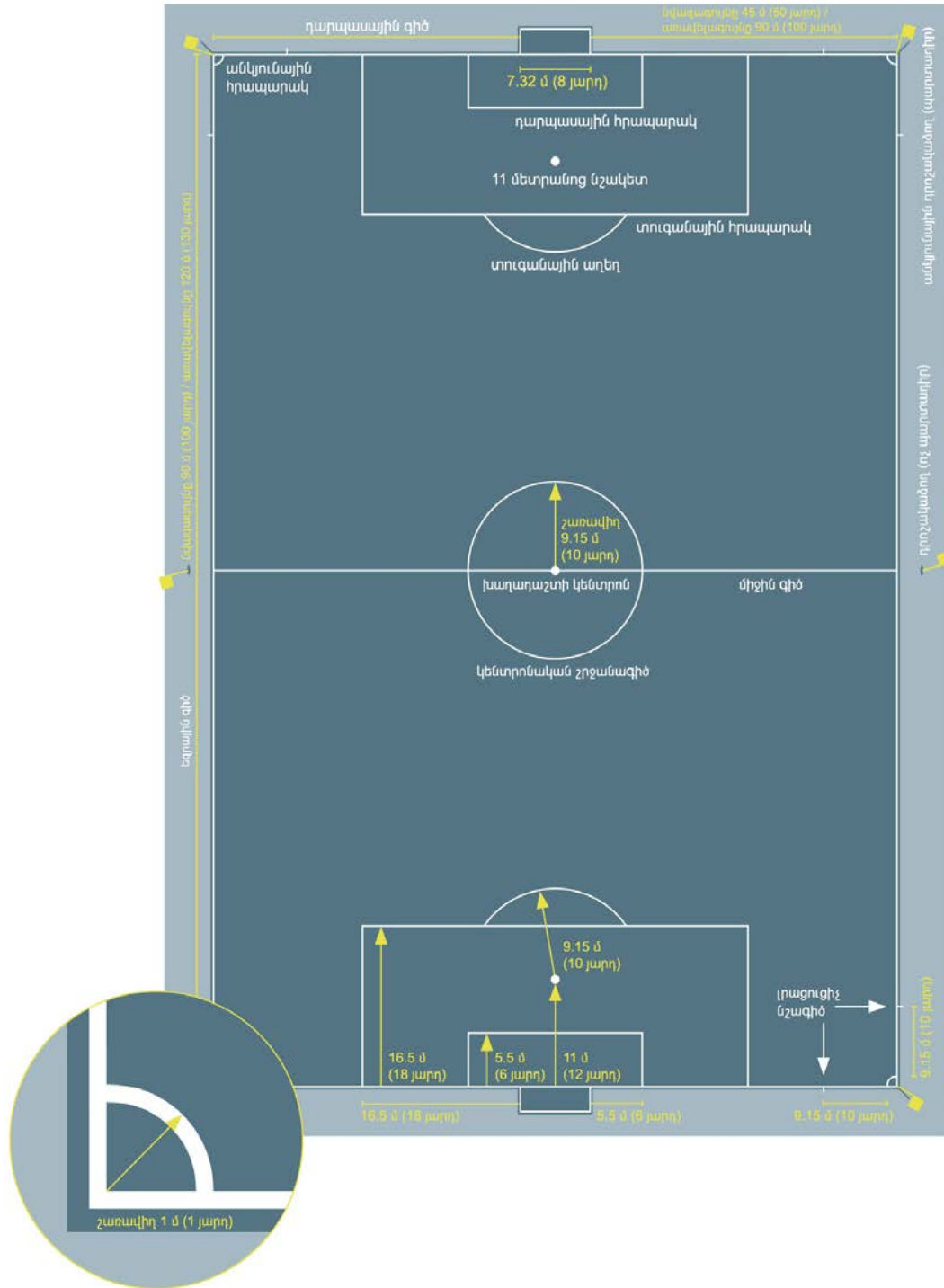
Կողագիծը պետք ավելի երկար լինի դարպասային գծից:

Երկարություն (կողագիծ)	Լայնություն (դարպասային գիծ)
նվազագույնը 90 մ (100 յարդ)	նվազագույնը 45 մ (50 յարդ)
առավելագույնը 120 մ (130 յարդ)	առավելագույնը 90 մ (100 յարդ)

4. Չափսեր միջազգային խաղերի համար

Երկարություն (կողագիծ)	Լայնություն (դարպասային գիծ)
նվազագույնը 100 մ (100 յարդ)	նվազագույնը 64 մ (70 յարդ)
առավելագույնը 110 մ (120 յարդ)	առավելագույնը 75 մ (80 յարդ)

Մրցման կանոնակարգը կարող է սահմանել դարպասային և կողային գծերի երկարությունը վերը նշված չափերի սահմաններում:

5. Դարպասային հրապարակը

Դարպասասայունների ներսից 5.5 մ (6 յարդ) հեռավորության վրա գծանշվում են դարպասային գծին ուղղահայաց երկու ուղիղներ: Այդ ուղիղները ձգվում են դեպի խաղադաշտ 5.5 մ (6 յարդ) երկարությամբ և միանում դարպասային գծին զուգահեռ գծով: Այդ գծերով սահմանազատված տարածքը կոչվում է դարպասային հրապարակ:

6. Տուգանային հրապարակը

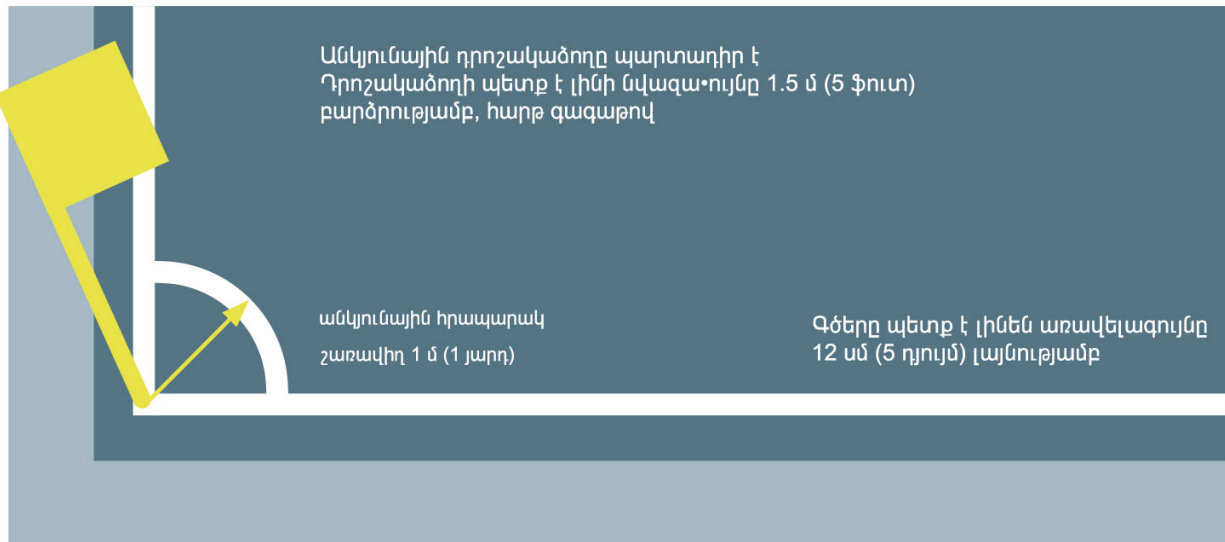
Դարպասասայունների ներսից 16.5 մ (18 յարդ) հեռավորության վրա գծանշվում են դարպասային գծին ուղղահայաց երկու ուղիղներ: Այդ ուղիղները ձգվում են դեպի խաղադաշտ 16.5 մ (18 յարդ) երկարությամբ և միանում են դարպասային գծին զուգահեռ գծով: Այդ գծերով սահմանազատված տարածքը կոչվում է տուգանային հրապարակ:

Յուրաքանչյուր տուգանային հրապարակում, դարպասային գծի միջնակետից 11 մ (12 յարդ) հեռավորությամբ, նշվում է 11 մետրանոց նշակետը:

Յուրաքանչյուր տուգանային հրապարակից դուրս, 11 մետրանոց նշակետից 9.15 մ (10 յարդ) շառավիղով գծանշվում է շրջանագծի աղեղ:

7. Անկյունային հրապարակը

Անկյունային հրապարակը գծանշվում է խաղադաշտի սահմաններում, յուրաքանչյուր անկյունային դրոշակից 1 մ (1 յարդ) շառավիղ ունեցող քառորդ շրջանագծով:

8. Դրոշակաձողեր

Խաղաղաշտի յուրաքանչյուր անկյունում պետք է տեղադրված լինի հարթ գազաթով և նվազագույնը 1.5 մ (5 ֆուտ) բարձրությամբ դրոշակաձող՝ դրոշակով:

Դրոշակաձողեր կարող են տեղադրված լինել նաև միջին գծի յուրաքանչյուր եզրում՝ կողագծից դուրս նվազագույնը 1 մ (1 յարդ) հեռավորությամբ:

9. Տեխնիկական գոտի

Տեխնիկական գոտին վերաբերում է այն խաղերին, որ անցկացվում են մարզադաշտերում, որոնք ունեն թիմի պաշտոնյաների և փոխարինողների համար նախատեսված նստատեղերի գոտի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- տեխնիկական գոտին պետք է տարածվի նստատեղերի գոտու ամեն կողմից 1 մետր (1 յարդ) հեռավորությամբ և ձգվի առաջ դեպի կողագիծը՝ գտնվելով դրանից մինչև 1 մետր (1 յարդ) հեռավորության վրա
- այս գոտին սահմանազատելու համար պետք է օգտագործվեն գծանշումներ
- տեխնիկական գոտում գտնվելու իրավունք ունեցողների թույլատրվող քանակը, պետք է սահմանվի մրցման կանոնակարգով
- տեխնիկական գոտում գտնվողները պետք է.
  - որոշվեն և գրանցվեն մինչև խաղի սկիզբը, համաձայն մրցման կանոնակարգի
  - իրենց պատշաճ պահեն
  - մնան տեխնիկական գոտու սահմաններում, բացառությամբ հատուկ իրավիճակների, օրինակ, երբ մերսողը և բժիշկը, մրցավարի թույլտվությամբ, մտնում են խաղադաշտ՝ վնասվածք ստացած խաղացողին հետազոտելու համար
- տեխնիկական գոտուց միաժամանակ միայն մեկ անձ կարող է տակտիկական ցուցումներ տալ

10. Դարպասներ

Դարպաս պետք է տեղադրված լինի յուրաքանչյուր դարպասային գծի կենտրոնում:

Դարպասը բաղկացած է անկյունային դրոշակաձողերից հավասար հեռավորության վրա գտնվող երկու ուղղահայաց դարպասասյուներից և վերևում դրանք միացնող հեծանից: Դարպասասյուները և հեծանը պետք է պատրաստված լինեն թույլատրված նյութից: Դրանք ձևով պետք է լինեն քառակուսի, ուղղանկյուն, կլոր կամ էլիպսաձև և չպետք է վտանգավոր լինեն:

Դարպասասյուների ներսի մասերի միջև ընկած հեռավորությունը 7.32 մ (8 յարդ) է, իսկ հեծանի ներքևի մասի բարձրությունը գետնից՝ 2.44 մ (8 ֆուտ):

Դարպասասյուները դարպասային գծի վրա պետք է տեղադրված լինեն ըստ նշված գրաֆիկների:

Դարպասասյուները և հեծանը պետք է լինեն սպիտակ և ունենան միևնույն լայնությունը և խորությունը, որը չպետք է գերազանցի 12 սմ-ը (5 դյույմ):

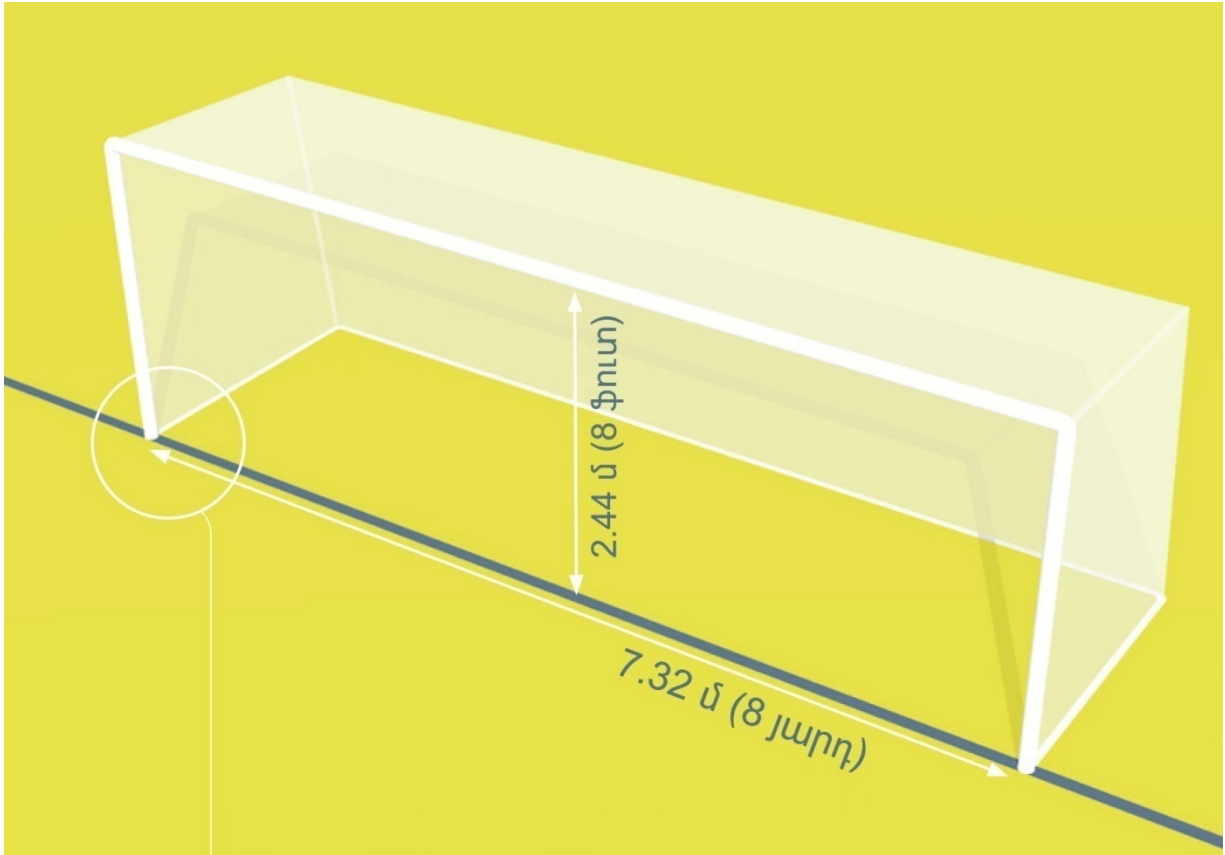
Եթե հեծանը տեղաշարժվել կամ կոտրվել է, ապա խաղը պետք է կանգնեցվի, մինչ այն կվերանորոգվի կամ կտեղադրվի իր դիրքում: Եթե այն հնարավոր չէ վերանորոգել, ապա խաղը պետք է դադարեցվի: Հեծանը չի կարելի փոխարինել ճոպանով կամ այլ ճկուն կամ վտանգավոր նյութով: Խաղը պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով:

Ցանցեր կարող են ամրացված լինել դարպասներին և գետնին (դարպասի հետևի մասում): Դրանք պետք է բավականաչափ հուսալի լինեն և չխանգարեն դարպասապահին:

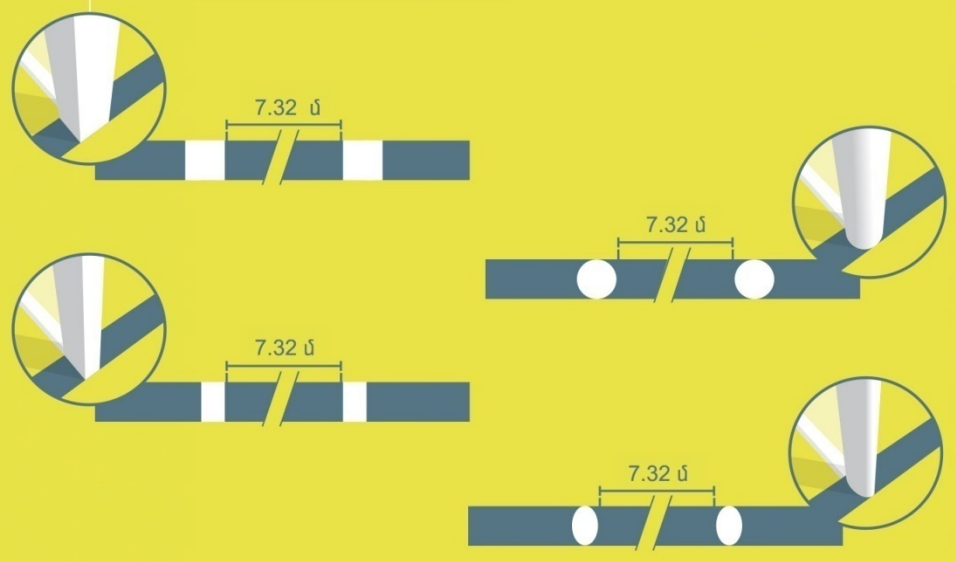
Անվտանգություն

Դարպասները (ներառյալ շարժական դարպասները) պետք է ապահով ամրացված լինեն գետնին:

Դարպասասյուները դարպասային գծի վրա պետք է տեղադրված լինեն ըստ նշված գրաֆիկների:

11. Դարպասային գծի տեխնոլոգիա (ԴԳՏ)

ԴԳՏ (GLT) համակարգ կարող է օգտագործվել դարպասի գրավումը ստուգելու և մրցավարի որոշմանն աջակցելու համար:

Եթե օգտագործվում է ԴԳՏ, ապա թույլատրվում է դարպասների ձևափոխություն՝ համաձայն ԴԳՏ-ի վերաբերյալ ՖԻՖԱ-ի Որակի Ծրագրի հատուկ սահմանումների և խաղի Կանոնների: ԴԳՏ-ի օգտագործումը պետք է անրագրված լինի տվյալ մրցաշարի կանոնակարգում:

ԴԳՏ-ի սկզբունքները

ԴԳՏ-ն կիրառվում է միայն դարպասային գծին և միայն դարպասի գրավումը որոշելու համար:

ԴԳՏ համակարգը, դարպասի գրավման ազդանշանը պետք է անհապաղ և ավտոմատ հաստատի մեկ վայրկյանի ընթացքում ու հաղորդի միայն խաղի պաշտոնյաներին (մրցավարի ժամացույցով՝ վիբրացիայի և տեսանելի ազդանշանի միջոցով):

ԴԳՏ-ի պահանջները և առանձնահատկությունները

Եթե մրցաշարի խաղերում ԴԳՏ է օգտագործվում, ապա մրցաշարի կազմակերպիչները պետք է համոզված լինեն, որ համակարգը երաշխավորած է և բավարարում է հետևյալ չափորոշիչներից որևէ մեկի պահանջներին.

- FIFA Quality PRO
- FIFA Quality
- IMS – INTERNATIONAL MATCH STANDARDS

Անկախ փորձարարական ինստիտուտը պետք է ստուգի տարբեր տեխնոլոգիական մատակարարների համակարգերի ճշտությունը և աշխատունակությունը՝ համաձայն Փորձարկման Ձեռնարկի: Եթե տեխնոլոգիան չի գործում համաձայն Փորձարկման Ձեռնարկի, ապա մրցավարը չպետք է օգտագործի ԴԳՏ համակարգը և այդ մասին պետք է զեկուցի համապատասխան մարմիններին:

Եթե ԴԳՏ է օգտագործվում, ապա մրցավարը խաղից առաջ պետք է ստուգի տեխնոլոգիաների աշխատունակությունն այնպես, ինչպես նշված է ՖԻՖԱ-ի Որակի Ծրագրի ԴԳՏ համար Փորձարկման Ձեռնարկում:

12. Կոմերցիոն գովազդ

Կոմերցիոն գովազդ որևէ տեսքով՝ իրական (ռեալ) կամ վիրտուալ չի թույլատրվում խաղաղաշտում, դարպասացանցերով սահմանափակված տարածքում, տեխնիկական գոտում կամ խաղաղաշտի եզրագծերին 1մ-ից (1 յարդ) մոտ՝ գետնին, այն պահից, երբ թիմերը մտնում են խաղաղաշտ մինչև առաջին խաղակեսի ավարտին այնտեղից դուրս գալը, և երբ թիմերը վերադառնում են միջխաղային ընդմիջումից մինչև խաղի ավարտը: Նմանապես գովազդներ և կողմնակի սարքավորումներ (տեսախցիկներ, խոսափողեր և այլն) չեն թույլատրվում տեղադրել դարպասներին, դարպասացանցերին, անկյունային դրոշակաձողերին ու դրանց դրոշներին:

Ի լրումն, ուղղահայաց գովազդները պետք է լինեն նվազագույնը.

- խաղաղաշտի կողագծերից 1 մ (1 յարդ) հեռավորության վրա
- դարպասային գծից միևնույն հեռավորության վրա ինչպիսին է դարպասային ցանցի խորությունը
- դարպասային ցանցից 1 մ (1 յարդ) հեռավորության վրա

13. Տարբերանշաններ (լոգոներ) ու խորհրդանիշեր

Խաղի ընթացքում արգելվում է վերարտադրել՝ ռեալ կամ վիրտուալ ՖԻՖԱ-ի, կոնֆեդերացիաների, ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիաների, մրցումների, ակումբների կամ այլ մարմինների ներկայացուցչական տարբերանշանները (լոգոները) կամ խորհրդանիշերը խաղաղաշտի վրա, դարպասացանցերին և դրանցով սահմանափակված տարածքներում, դարպասներին և անկյունային դրոշակաձողերին: Դրանք թույլատրվում են դրոշակաձողերին ամրացված դրոշների վրա:

ԿԱՆՈՆ 02

ԳՆԴԱԿԸ

1. Որակներ և չափսեր

Բոլոր գնդակները պետք է լինեն.

- գնդաձև
- պատրաստված համապատասխան նյութից
- 68 սմ-ից (27 դյույմ) մինչև 70 սմ (28 դյույմ) շրջագծի երկարությամբ
- խաղի սկզբում 410 գրամ-ից (14 ունցիա) մինչև 450 գրամ (16 ունցիա) կշիռով
- 0.6-1.1 (600-1100 գ/քառ.սմ) մթն. ճնշումով ծովի մակերևույթին (8.5-15.6 ֆունտ/քառ. դյույմ)

ՖԻՖԱ-ի կամ կոնֆեդերացիաների հովանու ներքո անցկացվող պաշտոնական մրցաշարերի խաղերի ժամանակ օգտագործվող բոլոր գնդակները պետք է կրեն հետևյալ տարբերանշաններից (լոգո) որևէ մեկը.

• FIFA Quality PRO

• FIFA Quality

• IMS - INTERNATIONAL MATCH STANDARD

Նախկին “FIFA APPROVED”, “FIFA INSPECTED” կամ “INTERNATIONAL MATCHBALL STANDARD” որակի տարբերանշաններ ունեցող գնդակները կարող են օգտագործվել վերը նշված առաջնություններում մինչև 2017 թ.-ի հուլիսի 31-ը:

Յուրաքանչյուր տարբերանշան վկայում է, որ գնդակը պաշտոնապես ստուգվել և համապատասխանում է տվյալ տարբերանշանի հատուկ տեխնիկական պահանջներին ի լրումն Կանոն 2-ում նկարագրված նվազագույն պահանջներին: Այդ գնդակները պետք է հաստատված լինեն IFAB-ի կողմից: Ստուգումն իրականացնող կազմակերպությունները հաստատվում են ՖԻՖԱ-ի կողմից:

Եթե օգտագործվում է Դարպասային Գծի Տեխնոլոգիա (GLT), ապա այդ տեխնոլոգիայով հագեցված գնդակները պետք է կրեն վերը նշված որակի նշաններից որևէ մեկը:

Ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիաները կարող են պահանջել, որ իրենց առաջնություններում օգտագործվեն այս տարբերանշաններից որևէ մեկը կրող գնդակներ:

ՖԻՖԱ-ի, կոնֆեդերացիաների և ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիաների հովանու ներքո կազմակերպված հանդիպումներում չի թույլատրվում գնդակների վրա գետեղել որևէ կոմերցիոն գովազդ, բացառությամբ տվյալ մրցաշարի տարբերանշանի, կազմակերպչի և գնդակն արտադրողի հաստատված առևտրային ապրանքանիշի: Մրցման կանոնակարգը կարող է սահմանել այդ տարբերանշանների չափերն ու քանակը:

2. Ոչ պիտանի գնդակի փոխարինումը

Եթե գնդակը դառնում է ոչ պիտանի, ապա՝ պետք է.

- խաղը կանգնեցվի և
- վերսկսվի փոխարինված գնդակի վիճաբանական նետումով այնտեղից, որտեղ հիմնական գնդակը դարձել է ոչ պիտանի

Եթե գնդակը դարձել է ոչ պիտանի, սկզբնահարվածի, դարպասից հարվածի, անկյունային հարվածի, տուգանային/ազատ հարվածի, 11 մ-ոց հարվածի կամ կողագծից նետման ժամանակ, ապա վերսկսումը պետք է կրկնվի:

Եթե գնդակը դարձել է ոչ պիտանի 11 մ-ոց հարվածի կամ հարվածաշարի ընթացքում՝ շարժվելով առաջ, չդիպելով մեկ այլ խաղացողի, դարպասասայանը կամ հեծանին, ապա 11 մ-ոց հարվածը պետք է կրկնվի:

Խաղի ընթացքում գնդակը չի կարելի փոխարինել, առանց մրցավարի թույլատվության:

3. Լրացուցիչ գնդակներ

Խաղադաշտի շուրջը կարող են տեղադրված լինել լրացուցիչ գնդակներ, որոնք պետք է համապատասխանեն Կանոն 2-ի պահանջներին և դրանց օգտագործումը պետք է լինի մրցավարի հսկողության տակ:

ԿԱՆՈՆ 03

ԽԱՂԱՑՈՂՆԵՐԸ

1. Խաղացողների քանակ

Հանդիպումն անցկացվում է երկու թիմերի մասնակցությամբ, որոնցից յուրաքանչյուրը բաղկացած է առավելագույնը տասներեք խաղացողներից, որոնցից մեկը պետք է լինի դարպասապահ: Հանդիպումը չի կարող սկսվել կամ շարունակվել, եթե թիմերից որևէ մեկի կազմում կա յոթից պակաս ֆուտբոլիստ:

Եթե թիմն ունի 7-ից պակաս խաղացող, որովհետև մեկ կամ մի քանի խաղացողներ միտումնավոր թողել են խաղադաշտը, ապա մրցավարը պարտավոր չէ կանգնեցնել խաղը և կարող է կիրառել առավելություն տալու սկզբունքը: Բայց խաղը չպետք է վերսկսվի գնդակը խաղից դուրս գալուց հետո, եթե թիմն իր կազմում չունի նվազագույնը 7 խաղացող:

Եթե մրցումների կանոնակարգով հաստատված է, որ խաղի արձանագրությունում բոլոր խաղացողները և փոխարինողները պետք է արձանագրված լինեն մինչև խաղասկիզբը և թիմը խաղը սկսում է 11-ից քիչ խաղացողով, ապա միայն այն խաղացողները և փոխարինողները, ովքեր նշված են արձանագրությունում, ժամանելուն պես կարող են մասնակցել խաղին:

2. Փոխարինումների քանակ

Պաշտոնական մրցաշարեր

ՖԻՖԱ-ն, կոնֆեդերացիան կամ ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիան պետք է սահմանի իր հովանու ներքո կազմակերպվող պաշտոնական մրցաշարերի զանկացած հանդիպման ժամանակ թույլատրվող փոխարինումների քանակը՝ առավելագույնը հինգ, բացառությամբ տղամարդկանց և կանանց բարձրագույն խմբի առաջնությունների, որում ներգրավված են ակումբների 1-ին թիմերը կամ ազգային հավաքականները: Այդ առաջնություններում թույլատրվում է առավելագույնը երեք փոխարինում:

Մրցման կանոնակարգը պետք է սահմանի արձանագրվող փոխարինողների քանակը՝ սկսած երեքից, մինչև առավելագույնը տասներկու:

Այլ հանդիպումներ

Ազգային հավաքականների հանդիպումների ընթացքում կարելի է կատարել առավելագույնը վեց փոխարինում:

Բոլոր այլ հանդիպումներում կարելի է կատարել ավելի շատ փոխարինումներ, պայմանով, որ.

- թիմերը նախնական համաձայնության են եկել առավելագույն քանակի հարցում
- մրցավարը տեղեկացված է այդ մասին հանդիպումից առաջ

Եթե խաղից առաջ մրցավարը չի տեղեկացվել կան թիմերը չեն եկել համաձայնության, ապա թույլատրվում է առավելագույնը վեց փոխարինում:

Չետադարձ փոխարինումներ

Չետադարձ փոխարինումների օգտագործումը թույլատրվում է միայն պատանիների, վետերանների, հաշմանդամների և մանկական ֆուտբոլում և միայն ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիայի, կոնֆեդերացիայի կամ ՖԻՖԱ-ի համաձայնությամբ:

3. Փոխարինման ընթացակարգ

Հանդիպման խաղասկզբից առաջ փոխարինողների ազգանունները պետք է ներկայացվեն մրցավարին: Այն փոխարինողները, որոնք չեն արձանագրվել, չեն կարող մասնակցել հանդիպմանը:

Խաղացողին փոխարինողով փոխարինելու ժամանակ պետք է պահպանել հետևյալ պայմանները.

- մրցավարը պետք է տեղեկացվի՝ մինչ կկատարվի ցանկացած փոխարինում
- փոխարինվողը պետք է մրցավարից ստանա խաղադաշտը թողնելու թույլտվություն, բացառությամբ, եթե նա արդեն գտնվում է խաղադաշտից դուրս
- փոխարինված խաղացողը պարտավոր չէ թողնել խաղադաշտը միջին գծից և այլևս չի կարող մասնակցել խաղին, բացառությամբ, եթե թույլատրվում է կատարել հետադարձ փոխարինումներ
- եթե խաղացողը, ով պետք է փոխարինվի, հրաժարվում է թողնել խաղադաշտը, ապա խաղը պետք է շարունակվի

Փոխարինողը կարող է մտնել խաղադաշտ միայն.

- խաղադարձի ժամանակ
- միջնագծից
- երբ փոխարինվողը թողել է խաղադաշտը
- մրցավարի կողմից համապատասխան ազդանշան ստանալուց հետո

Փոխարինումն ավարտվում է, երբ փոխարինողը մտնում է խաղադաշտ: Այդ պահից սկսած՝ խաղացողը, որին փոխարինել են, դառնում է փոխարինված խաղացող, իսկ փոխարինողը դառնում է խաղացող և կարող է կատարել խաղի զանկազան վերսկսում:

Բոլոր փոխարինողները և փոխարինված խաղացողները մրցավարի իրավասության ներքո են, անկախ նրանց խաղալու կամ չխաղալու հանգամանքից:

4. Դարպասապահի փոխարինում

Ցանկացած խաղացող կարող է իր տեղը փոխել դարպասապահի հետ, եթե.

- մրցավարը նախապես տեղեկացվել է այդ փոխարինման մասին
- փոխարինումը կատարվել է խաղադաշտի ժամանակ

5. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե խաղասկզբին արձանագրված փոխարինողը սկսում է խաղը արձանագրված խաղացողի փոխարեն և մրցավարը տեղեկացված չէ այդ փոփոխության մասին ապա.

- մրցավարը թույլատրում է արձանագրված փոխարինողին շարունակել խաղը
- արձանագրված փոխարինողի նկատմամբ կարգապահական պատժամիջոց չի կիրառվում
- արձանագրված խաղացողը կարող է դառնալ արձանագրված փոխարինող
- փոփոխությունների քանակը չի նվազեցվում
- մրցավարը միջադեպի մասին պետք է զեկուզագիր ներկայացնի համապատասխան մարմիններին

Եթե փոխարինում է կատարվել խաղամիջյան ընդմիջմանը կամ լրացուցիչ ժամանակից առաջ, ապա փոխարինման ընթացակարգը պետք է կատարվի մինչև խաղի վերսկսվելը: Եթե մրցավարը տեղեկացված չէ, ապա արձանագրված փոխարինողը կարող է շարունակել խաղը, կարգապահական պատժամիջոց չպետք է կիրառվի և այդ մասին պետք է զեկուզագիր ներկայացվի համապատասխան մարմիններին:

Եթե խաղացողը փոխում է իր տեղը դարպասապահի հետ, առանց մրցավարի թույլատվության, ապա.

- մրցավարը պետք է թույլատրի շարունակել խաղը
- մրցավարը երկու խաղացողներին էլ պետք է զգուշացնի՝ մոտակա խաղադաշտի ժամանակ, բայց չպետք է զգուշացնի խաղացողներին, եթե դա տեղի է ունեցել խաղամիջյան ընդմիջման ժամանակ (ներառյալ լրացուցիչ ժամանակը), կամ խաղավարտից հետո՝ մինչև հետխաղյա հարվածաշարը և/կամ 11 մետրանոց հարվածաշարի ժամանակ:

Ցանկացած այլ խախտման դեպքում.

- խաղացողները պետք է զգուշացվեն
- խաղը պետք է վերսկսվի ազատ հարվածով այնտեղից, որտեղ գտնվել է գնդակը խաղը կանգնեցնելիս

6. Հեռացված խաղացողներ և փոխարինողներ

Խաղացողը, ով հեռացվել է.

- մինչ թիմի կազմի ներկայացնելը, հետագայում ընդհանրապես չի կարող այնտեղ արձանագրվել
- մինչ սկզբնահարվածը՝ նշված լինելով թիմի կազմում, կարող է փոխարինվել արձանագրված փոխարինողով (ուն փոխարեն այլ անձ այլևս չի կարող արձանագրվել): Թիմի թույլատրված փոխարինումների քանակը չի նվազեցվում:
- սկզբնահարվածից հետո, չի կարող փոխարինվել

Արձանագրված փոխարինողը, ով հեռացվում է մինչև սկզբնահարվածը կամ դրանից հետո, չի կարող փոխարինվել:

7. Լրացուցիչ անձիք խաղադաշտում

Մարզիչը և այլ պաշտոնյաները, որոնք նշված են արձանագրությունում (բացառությամբ խաղացողների և փոխարինողների), հանդիսանում են թիմի պաշտոնյաներ: Որևէ մեկը, ով արձանագրված չէ արձանագրությունում որպես թիմի խաղացող, փոխարինող կամ պաշտոնյա, համարվում է կողմնակի անձ:

Եթե թիմի պաշտոնյա, փոխարինող, փոխարինված կամ հեռացված խաղացող կամ կողմնակի անձ մտնի խաղադաշտ, ապա մրցավարը պետք է.

- կանգնեցնի խաղը միայն, եթե միջամտություն լինի
- դուրս հանի նրան խաղադաշտից՝ մոտակա խաղադադարին
- կիրառի համապատասխան կարգապահական պատժամիջոց

Եթե խաղը կանգնեցվել է, քանի որ միջամտություն է կատարվել.

- թիմի պաշտոնյայի, փոխարինողի, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողի կողմից, ապա խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային կամ 11 մետրանոց հարվածով
- կողմնակի անձի կողմից, ապա խաղը պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով

Եթե միջամտությունը չի խանգարում պաշտպանվող խաղացողին խաղալու գնդակ, որն ընթանում էր դեպի դարպասը և գոլ է մտնում, ապա գոլն արձանագրվում է (նույնիսկ եթե գնդակի հետ հպում է եղել), բացառությամբ, եթե գնդակը մտնում է մրցակցի դարպասը:

8. Խաղադաշտից դուրս գտնվող խաղացող

Եթե խաղագորը, ով խաղադաշտ վերադառնալու համար պետք է ստանա մրցավարի թույլատվությունը, վերադառնում է՝ առանց մրցավարի թույլատվության, ապա մրցավարը պետք է.

- կանգնեցնի խաղը (ոչ անմիջապես, եթե խաղացողը չի միջամտում խաղին կամ խաղի պաշտոնյային կամ, եթե հնարավոր է կիրառել առավելություն տալու սկզբունքը)
- զգուշացնի խաղացողին՝ առանց թույլատվության խաղադաշտ մտնելու համար

Եթե մրցավարը կանգնեցրել է խաղը, ապա այն պետք է վերսկսվի.

- տուգանային հարվածով այնտեղից, որտեղ կատարվել է միջամտությունը
- ազատ հարվածով այնտեղից, որտեղ գնդակն էր խաղը կանգնեցնելիս, եթե միջամտություն չի եղել

Եթե խաղացողը խաղային շարժման արդյունքում հատում է խաղադաշտի սահմանագծերից որևէ մեկը, ապա նա խախտում չի կատարում:

9. Դարպասի գրավում, երբ լրացուցիչ անձ կա խաղադաշտում

Եթե դարպասի գրավումից հետո՝ նախքան խաղը վերսկսելը, մրցավարը նկատում է, որ դարպասի գրավման ժամանակ լրացուցիչ անձ է եղել խաղադաշտում, ապա.

- մրցավարը պետք է չարձանագրի գոլը, եթե լրացուցիչ անձը եղել է.
  - դարպասը գրավող թիմի խաղացող, փոխարինող, փոխարինված խաղացող, հեռացված խաղացող կամ թիմի պաշտոնյա: խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային հարվածով այնտեղից, որտեղ գտնվել է լրացուցիչ անձը
  - կողմնակի անձ, ով միջամտել է խաղին, բացառությամբ, եթե գոլը խփվել է ըստ «Լրացուցիչ անձի խաղադաշտում» ենթավերնագրի նկարագրության: խաղը պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով
- մրցավարը պետք է արձանագրի գոլը, եթե լրացուցիչ անձը եղել է.
  - այն թիմի խաղացող, փոխարինող, փոխարինված խաղացող, հեռացված խաղացող կամ թիմի պաշտոնյա ում դարպասին գոլ է խփվել
  - կողմնակի անձ, ով չի միջամտել է խաղին

Բոլոր դեպքերում մրցավարը պետք է դուրս հանի լրացուցիչ անձին խաղադաշտից:

Եթե գոլ խփվելուց հետո խաղը վերսկսվել է և միայն դրանից հետո է մրցավարը հասկացել, որ գոլ խփելիս խաղադաշտում լրացուցիչ անձ է եղել, ապա գոլը չի կարող չեղյալ հայտարարվել: Եթե լրացուցիչ անձը դեռ խաղադաշտում է, ապա մրցավարը պետք է.

- կանգնեցնի խաղը
- դուրս հանի լրացուցիչ անձին խաղադաշտից
- վերսկսի խաղը «վիճաբանական գնդակի» նետումով կամ համապատասխանաբար՝ տուգանային/ազատ հարվածով

Մրցավարը պետք է ներկայացնի զեկուցագիր համապատասխան մարմիններին:

10. Թիմի ավագ

Թիմի ավագը չունի որևէ հատուկ կարգավիճակ կամ առավելություններ, սակայն ունի որոշակի պատասխանատվություն իր թիմի վարքագծի համար:

ԿԱՆՈՆ 04

ԽԱՂԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՆԴԵՐՁԱՆՔԸ

1. Անվտանգություն

Խաղացողը չպետք է օգտագործի հանդերձանք կամ կրի որևէ իր, որը վտանգավոր է:

Ցանկացած տեսակի զարդեր (վզնոցներ, մատանիներ, թևնոցներ, ականջողեր, կաշվե և ռետինե թևնոցներ և այլն) արգելվում են և պետք է հանվեն: Չի թույլատրվում զարդեղենը ծածկել կաշուն ժապավենով:

Խաղացողները պետք է ստուգվեն մինչև խաղի սկիզբը, իսկ փոխարինողները՝ մինչև խաղադաշտ մտնելը: Եթե խաղացողը կրում կամ օգտագործում է չթույլատրվող/վտանգավոր հանդերձանք կամ զարդեղեն, ապա մրցավարը պետք է հրահանգի խաղացողին.

- հանել այդ իրը
- թողնել խաղադաշտը հաջորդ խաղադադարին, եթե խաղացողն ի վիճակի չէ կամ չի ցանկանում դա կատարել

Այն խաղացողը, ով հրաժարվում է դա կատարել կամ շարունակում է կրել այդ իրը՝ պետք է զգուշացվի:

2. Պարտադիր հանդերձանք

Խաղացողի պարտադիր հանդերձանքը բաղկացած է հետևյալ առանձին պարագաներից.

- թևքերով խաղաշապիկ
- վարտիք
- գուլպաներ - կաշուն ժապավեն կամ ցանկացած նյութ օգտագործելիս կամ կրելիս այն պետք է լինի գուլպայի այն մասի գույնի, որտեղ այն կիրառվում է կամ, որն այն ծածկում է
- սրնքակալներ – դրանք պետք է պատրաստված լինեն համապատասխան նյութից, որպեսզի ապահովեն պաշտպանվածության բավարար աստիճան և ծածկված լինեն գուլպաներով
- խաղակոշիկ

Դարպասապահը կարող է կրել սպորտային տաբատներ:

խաղացողը, ով պատահաբար կորցնում է խաղակոշիկը կամ սրնքակալը պետք է այն վերականգնի հնարավորինս շուտ՝ ոչ ուշ քան մոտակա խաղադադարը: Եթե մինչ այդ խաղացողը խաղում է գնդակ և/կամ գոլ է խփում, ապա գոլն արձանագրվում է:

3. Գույներ

- Երկու թիմերը պետք է կրեն խաղային հանդերձանքի այնպիսի գույներ, որոնք տարբերվում են իրարից և խաղի պաշտոյաների հանդերձանքի գույներից
- Յուրաքանչյուր դարպասապահ պետք է կրի խաղային հանդերձանքի այնպիսի գույներ, որոնք տարբերվում են մյուս խաղացողների և խաղի պաշտոյաների հանդերձանքների գույներից
- Եթե երկու դարպասապահների խաղաշապիկները նույն գույնի են և նրանցից ոչ մեկը չունի այլ խաղաշապիկ, ապա մրցավարը պետք է թույլատրի սկսել խաղը

Ներքնաշապիկները պետք է լինեն խաղաշապիկի թևքերի հիմնական գույնի: Ներքնավարտիքները պետք է լինեն վարտիքի հիմնական գույնի կամ վարտիքի ամենաներքևի մասի գույնի: Նույն թիմի խաղացողները պետք է կրեն միևնույն գույնի ներքնավարտիքներ:

4. Այլ հանդերձանք

Ոչ վտանգավոր պաշտպանիչ հանդերձանք կրելը, օրինակ գլխարկները, դիմակները, արմուճկի կամ ծնկի պաշտպանիչները, պատրաստված փափուկ, թեթև, ճկուն նյութերից, թույլատրվում են ինչպես՝ դարպասապահների գլխարկները և սպորտային ակնոցները:

Գլխաշորեր

Եթե օգտագործվում են գլխաշորեր (բացառությամբ դարպասապահների գլխարկները), ապա դրանք պետք է.

- լինեն սև կամ խաղաշապիկի հիմնական գույնի (պայմանով, որ նույն թիմի խաղացողները կրեն միևնույն գույնը)
- համապատասխանեն խաղացողի պրոֆեսիոնալ հանդերձանքի տեսքին
- ամրացված չլինեն խաղաշապիկներին
- չլինեն վտանգավոր այն կրողի կամ մեկ այլ խաղացողի համար (օր. բացվող/փակվող մեխանիզմ պարանոցի շուրջ)
- չունենան մակերեսից դուրս որևէ մաս (ցցված մասեր)

Էլեկտրոնային հաղորդակցություն

Խաղագողներին (ներառյալ փոխարինողներին/փոխարինված խաղագողներին և հեռացված խաղագողներին) չի թույլատրվում կրել կամ օգտագործել զանկազած տիպի էլեկտրոնային կամ հաղորդակցության համակարգ (բազառությամբ, երբ թույլատրվում է EPTS): Թիմի պաշտոնյաներին չի թույլատրվում օգտագործել զանկազած տիպի էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգ, բազառությամբ, եթե դա անմիջականորեն կապված է խաղագողների առողջությանը և անվտանգությանը:

Էֆեկտիվության վերահսկման էլեկտրոնային համակարգեր (EPTS)

Եթե ՖԻՖԱ-ի, կոնֆեդերացիայի կամ ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիայի հովանու ներքո կազմակերպվող պաշտոնական մրցաշարերի խաղերի ժամանակ, օգտագործվում է կրելի տեխնոլոգիա (Wearable Technology WT) որպես էֆեկտիվության վերահսկման էլեկտրոնային համակարգերի (EPTS) մաս, ապա խաղագողների հանդերձանքին անրազված տեխնոլոգիան պետք է ունենա հետևյալ տարբերանշանը:

Այս տարբերանշան վկայում է, որ այն պաշտոնապես ստուգվել և համապատասխանում է ՖԻՖԱ-ի կողմից սահմանված Միջազգային Խաղի Ստանդարտի (International Match Standard) անվտանգության նվազագույն պահանջներին և հաստատված են IFAB-ի կողմից: Ստուգումն իրականացնող կազմակերպությունները հաստատվում են ՖԻՖԱ-ի կողմից: Անգումային ժամանակաշրջանը տևում է մինչև 31 մայիսի 2018 թ.:

Եթե օգտագործվում են էֆեկտիվության վերահսկման էլեկտրոնային համակարգեր (EPTS) (ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիայի/մրցումների կազմակերպիչի համաձայնությամբ), ապա.

- դրանք չպետք է վտանգավոր լինեն
- խաղի ժամանակ չի թույլատրվում տեխնիկական գոտում ստանալ կամ օգտագործել սարքից/համակարգից փոխանցված տեղեկատվությունը և տվյալները

5. Կարգախոսեր, գրառումներ, պատկերներ և գովազդ

Հանդերձանքը չպետք է ունենա որևէ քաղաքական, կրոնական կամ անձնական կարգախոսեր, գրառումներ կամ պատկերներ: Խաղագողները չպետք է ցուցադրեն ներքնաշապիկներ, որոնք կրում են քաղաքական, կրոնական կամ անձնական կարգախոսեր, գրառումներ պատկերներ կամ արտադրողի տարբերանշանից բացի այլ գովազդ: Ցանկացած խախտման համար խաղացողը և/կամ թիմը կպատժվի մրցաշարի կազմակերպիչի, ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիայի կամ ՖԻՖԱ-ի կողմից:

6. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Ցանկացած խախտման համար անհրաժեշտ չէ խաղը կանգնեցել և խաղացողը.

- պետք է հրահանգ ստանա մրցավարից՝ թողնելու խաղադաշտը, հանդերձանքը կարգի բերելու համար
- պետք է թողնի խաղադաշտը, երբ խաղը կանգնեցված է, բացառությամբ, եթե մինչ այդ հանդերձանքը կարգի չի բերվել

Խաղացողը, ով թողնում է խաղադաշտը հանդերձանքը կարգի բերելու կամ փոխելու համար, պետք է.

- մինչ վերադառնալու թույլատվություն ստանալը ստուգվի (հանդերձանքը) խաղի պաշտոնյայի կողմից
- վերադառնա խաղադաշտ միայն մրցավարի թույլատվությամբ (որը կարող է տրվել նաև խաղի ընթացքում)

Խաղացողը, ով մտնում է խաղադաշտ առանց թույլտվության, պետք է զգուշացվի և, եթե խաղը կանգնեցվել է զգուշացում տալու համար, ապա այն պետք է վերսկսվի ազատ հարված այնտեղից, որտեղ գտնվել է գնդակը խաղը կանգնեցնելիս:

ԿԱՆՈՆ 05

ՄՐՑԱՎԱՐԸ

1. Մրցավարի լիազորությունները

Յուրաքանչյուր խաղ հսկվում է մրցավարի կողմից, ով այդ հանդիպման ժամանակ ունի լիակատար լիազորություններ կիրառելու «խաղի կանոններ»-ը:

2. Մրցավարի որոշումներ

Մրցավարը օգտագործելով իր լավագույն որակները, պետք է կայացնի որոշումներ համաձայն խաղի Կանոնների և «խաղի ոգու»: Այդ որոշումներ պետք է հիմնված լինեն մրցավարի կարծիքի վրա, որն իրավասու է խաղի Կանոնների սահմաններում՝ գործել իր հայեցողությամբ:

Մրցավարի որոշումները, որոնք վերաբերում են խաղին առնչվող փաստերին, ներառյալ՝ գոլ խփվել է, թե՞ ոչ և հանդիպման արդյունքին, վերջնական են: Մրցավարի, ինչպես նաև մյուս խաղի պաշտոնյաների որոշումները միշտ պետք է հարգվեն:

Եթե մրցավարը գիտակցում է իր սխալը՝ ինքնուրույն կամ խաղի այլ պաշտոնյայի խորհրդից հետո, ապա նա չի կարող փոխել իր որոշումը, եթե խաղն արդեն վերսկսվել է կամ ինքն ազդարարել է առաջին կամ երկրորդ խաղակեսի ավարտը (ներառյալ լրացուցիչ ժամանակը, երբ այն խաղացվում է) և թողել է խաղադաշտը կամ անավարտ է թողել խաղը:

Եթե մրցավարը ժամանակավորապես ի վիճակի չէ հսկել խաղը, ապա այն մինչև մոտակա խաղադաշտը կարող է շարունակվել խաղի այլ պաշտոնյաների հսկողությամբ:

3. Իրավունքներ և պարտականություններ

Մրցավարը պետք է.

- կիրառի «խաղի կանոններ»-ը
- հսկի խաղը, համագործակցելով խաղի այլ պաշտոնյաների հետ
- գործի որպես ժամանակաչափորդ, կատարի խաղի գրառումներ և ներկայացնի համապատասխան մարմիններին խաղի արձանագրությունը, որը պարունակում է տեղեկություն կիրառված ցանկացած կարգապահական որոշումների մասին, ինչպես նաև ցանկացած այլ միջադեպերի մասին, որոնք տեղի են ունեցել հանդիպումից առաջ, ընթացքում կամ հետո
- վերահսկի և/կամ ազդարարի խաղի վերսկսումը

Առավելություն

- առավելություն տա, թույլատրելով շարունակել խաղը, եթե թիմը, որի հանդեպ խախտում է կատարվել, կշահի նման առավելությունից, և պատժի սկզբնական խախտումը, եթե սպասված առավելություն չի հաջորդում այդ պահին կամ մի քանի վայրկյանի ընթացքում

Կարգապահական պատժամիջոց

- եթե միաժամանակ կատարվում են մեկից ավելի խախտումներ, ապա պետք է պատժի առավել լուրջ խախտումը՝ հաշվի առնելով կիրառվելիք պատժամիջոցը, խաղի վերսկսումը, ֆիզիկական ուժի կիրառման չափը և տակտիկական նկատառումները
- կիրառի կարգապահական պատժամիջոցներ զգուշացման կամ հեռացման արժանի խախտումներ կատարած խաղացողների նկատմամբ
- մրցավարն իրավասու է կարգապահական պատժամիջոցներ կիրառել մինչխաղային ստուգման համար խաղադաշտ մտնելու պահից սկսած, մինչ եզրափակիչ սուլիչից հետո այն թողնելը (ներառյալ 11 մետրանոց հարվածաշարը): Եթե խաղացողը, մինչ խաղի սկիզբը խաղադաշտ մտնելը, կատարում է հեռացման արժանի խախտում, ապա մրցավարն իրավասու է թույլ չտալ նրան մասնակցելու խաղին (տես Կանոն 3.6): Մրցավարը պետք է զեկուցագիր ներկայացնի ցանկացած այլ ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորման դեպքում:
- մրցավարն իրավասու է ցույց տալ կարմիր կամ դեղին քարտեր և, եթե դա թույլատրվում է մրցման կանոնակարգով, ժամանակավորապես հեռացնել խաղացողին, այն պահից սկսած, երբ խաղասկզբին մտնում է խաղադաշտ մինչև խաղի ավարտից հետո խաղադաշտից դուրս գալը, ներառյալ խաղամիջյան ընդմիջումը, լրացուցիչ ժամանակը և 11 մետրանոց հարվածաշարը:
- միջոցներ է կիրառի թիմի պաշտոնյաների նկատմամբ, ովքեր իրենց պահում են ոչ պատշաճ և կարող է իր հայեցողությամբ նրանց հեռացնել խաղադաշտից և դրա հարակից տարածքից: Թիմի բժշկական անձնակազմի ներկայացուցիչը, ով կատարել է հեռացման արժանի խախտում կարող է մնալ, եթե թիմը չունի բժշկական անձնակազմի այլ ներկայացուցիչ և օգնություն գուցաբերի, եթե խաղացողը բժշկական ուշադրության կարիք ունենա
- գործի խաղի այլ պաշտոնյաների խորհրդով՝ իր տեսադաշտից դուրս տեղի ունեցած միջադեպերի ժամանակ

Վնասվածքներ

- թույլատրի շարունակել խաղը մինչև հաջորդ խաղադադարը, եթե, խաղացողը ստացել է թեթև վնասվածք
- կանգնեցնի խաղը, եթե խաղացողը ստացել է լուրջ վնասվածք և ապահովի նրա դուրս բերումը խաղադաշտից: Վնասվածք ստացած խաղացողը չի կարող օգնություն ստանալ խաղադաշտում և կարող է վերադառնալ միայն խաղը վերսկսելուց հետո: Եթե գնդակը խաղի մեջ է, ապա նա պետք է վերադառնա կողագծից, իսկ երբ գնդակը խաղի մեջ չէ՝ ցանկացած եզրագծից: Բացառություններ այս ընթացակարգում կարող են արվել, երբ.

- վնասվածք է ստացել դարպասապահը
- բախվել են դարպասապահին ու խաղադաշտի խաղացող և օգնության կարիք ունեն
- բախվել են նույն թիմի խաղացողներ և օգնության կարիք ունեն
- լուրջ վնասվածք է տեղի ունեցել
- խաղացողը վնասվածք է ստացել ֆիզիկական հպումով խախտման հետևանքով, որի համար մրցակիցը զգուշացվել կամ հեռացվել է (օրինակ՝ անգիտակցորեն կամ կանոնների լուրջ խախտումով պայքար) և եթե բուժօգնությունը/ բուժզննումը կկատարվի արագ
- ապահովի, որ արյունահոսող վնասվածք ունեցող ցանկացած խաղացող թողնի խաղադաշտը: Խաղացողը կարող է վերադառնալ խաղադաշտ՝ մրցավարից ազդանշան ստանալուց հետո, ով իր հերթին պետք է համոզված լինի, որ արյունահոսությունը դադարել է և հանդերձանքի վրա արյան հետքեր չկա
- եթե մրցավարը թույլատրել է բժիշկներին և/կամ պատգարակ տանողներին մտնել խաղադաշտ, ապա խաղացողը պետք է թողնի խաղադաշտը պատգարակով կամ ինքնուրույն: Եթե խաղացողը չի համաձայնվում, ապա նա պետք է զգուշացվի՝ ոչ սպորտային վարքագծի համար
- եթե մրցավարը որոշել է զգուշացնել կամ հեռացնել վնասվածք ստացած խաղացողին, ով պետք է թողնի խաղադաշտը բուժօգնություն ստանալու համար, ապա նա քարտը պետք է ցույց տա նախքան խաղացողի խաղադաշտից դուրս գալը
- եթե խաղը այլ պատճառով չի կանգնեցվել, կամ, եթե խաղացողի ստացած վնասվածքը «խաղի կանոններ»-ի խախտման արդյունք չէ, ապա մրցավարը պետք է խաղը վերսկսի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով

Արտաքին միջամտություն

- կանգնեցնի, ժամանակավորապես կամ ընդհանրապես դադարեցնի խաղը՝ «խաղի կանոններ»-ի ցանկացած խախտման կամ արտաքին միջամտության դեպքում, օրինակ, եթե.
  - լուսավորությունը բավարար չէ
  - հանդիսատեսի կողմից նետված իրը դիպչում է խաղի պաշտոնյային, խաղացողին կամ թիմի պաշտոնյային, ապա մրցավարը կարող է թույլատրել շարունակել, ժամանակավորապես կամ ընդհանրապես դադարեցնել խաղը՝ ելնելով միջադեպի լրջությունից
  - հանդիսատեսը սուլիչ է հնչեցնում, որը խանգարում է խաղին, ապա մրցավարը պետք է կանգնեցնի խաղը և վերսկսի այն «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով

- Խաղի ժամանակ լրացուցիչ գնդակ, այլ իր կամ կենդանի է մտնում խաղադաշտ, ապա մրցավարը պետք է.
  - կանգնեցնի խաղը (և վերսկսի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով) միայն, եթե միջամտությունը խանգարում է խաղին, բացառությամբ, եթե միջամտությունը չի խանգարում պաշտպանվող խաղացողին խաղալու գնդակ, որն ընթանում է դեպի դարպասը և գոլ է մտնում: Այդ դեպքում գոլն արձանագրվում է (նույնիսկ եթե գնդակի հետ հպում է եղել), բացառությամբ եթե գնդակը մտնում է մրցակցի դարպասը
  - թույլատրի շարունակել խաղը, եթե դա չի խանգարում խաղին և պետք է հեռացնի այն առաջին հնարավորության դեպքում
- ապահովի, որ որևէ կողմնակի անձ չմտնի խաղադաշտ

4. Մրցավարի հանդերձանք

Պարտադիր հանդերձանք

Մրցավարը պետք է ունենա հետևյալ հանդերձանքը.

- Սուլիչ (ներ)
- Ժամացույց(ներ)
- Կարմիր և դեղին քարտեր
- Նոթատետր(կամ այլ բան խաղի հետ կապված նշումներ կատարելու համար)

Այլ հանդերձանք

Մրցավարին կարող է թույլատրվել` օգտագործել

- Խաղի այլ պաշտոնյաների հետ հաղորդակցվելու պարագաներ - բիպ ազդանշանով դրոշակներ, ականջակալներ և այլն
- EPTS կամ ֆիզպատրաստականությունը վերահսկող այլ համակարգեր

Մրցավարներին և խաղի այլ պաշտոնյաներին արգելվում է կրել զարդեղեն և որևէ այլ էլեկտրոնային պարագաներ:

5. Մրցավարի ազդանշաններ

Հիմնվել մրցավարի հաստատված ազդանշանների նկարներին

Ի լրումն գործող «երկու ձեռքով» առավելության ազդանշանին, այժմ թույլատրվում է նմանատիպ «մեկ ձեռքով» ազդանշանը, քանի որ մրցավարներին միշտ չէ հարմար վազել երկու ձեռքերը պարզած:

Ագատ հարված

Տուգանային հարված

Առավելություն (1)

Առավելություն (2)

11 մետրանոց հարված

Կարմիր - դեղին քարտ

Անկյունային հարված

Հարված դարպասից

6. Խաղի պաշտոնյաների պատասխանատվություն

Մրցավարը կամ խաղի այլ պաշտոնյա պատասխանատու չէ.

- խաղացողի, պաշտոնյայի կամ հանդիսատեսի ստացած ցանկացած վնասվածքի համար
- ցանկացած տեսակի սեփականությանը հասցված որևէ վնասի համար
- ցանկացած անհատի, ակումբի, կազմակերպության, ասոցիացիայի կամ մեկ այլ մարմնի ցանկացած այլ կորստի համար, որը հետևանք է կամ կարող է հետևանք լինել նրանց ընդունած ցանկացած որոշման՝ ըստ «Խաղի կանոններ»-ի կամ առնչվող խաղի կազմակերպման, անցկացման և անհրաժեշտ ընթացակարգերի հսկման

Այսպիսի որոշումները կարող են ներառել որոշում՝.

- թույլատրել, թե՞ ոչ խաղի անցկացումը՝ ելնելով խաղադաշտի կամ նրա շրջակայքի վիճակից կամ եղանակային պայմաններից
- ինչ-որ պատճառով խաղն ավարտելու վերաբերյալ
- խաղադաշտի գույքի և խաղի ժամանակ օգտագործվող գնդակի համապատասխանության վերաբերյալ
- կանգնեցնել խաղը, թե՞ ոչ՝ հանդիսատեսի միջամտության կամ հանդիսատեսի համար նախատեսված գոտիներում ծագած ցանկացած խնդրի դեպքում
- կանգնեցնել խաղը, թե՞ ոչ, որպեսզի վնասվածք ստացած խաղացողը բուժօգնություն ստանալու համար դուրս բերվի խաղադաշտից
- պահանջել, որ վնասվածք ստացած խաղացողը բուժօգնություն ստանալու համար դուրս բերվի խաղադաշտից
- թույլատրել, թե՞ ոչ խաղացողին կրելու որոշակի հագուստ կամ հանդերձանք
- թույլատրել, թե՞ ոչ (մրցավարի իրավասություն սահմաններում) ցանկացած անձի (ներառյալ՝ թիմի կամ մարզադաշտի պաշտոնյաներին, անվտանգության աշխատակիցներին, լուսանկարիչներին կամ այլ լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին) գտնվելու խաղադաշտի մերձակայքում
- ցանկացած այլ որոշում՝ համաձայն «Խաղի կանոններ»-ի կամ համապատասխան իր պարտականությունների, նախատեսված ըստ ՖԻՖԱ-ի, կոնֆեդերացիայի, ազգային ֆուտբոլային ասոցիացիայի կամ մրցման կանոնակարգով, որի հովանու տակ անցկացվում է խաղը

ԿԱՆՈՆ 06

Խաղի այլ պաշտոնյաներ

Խաղին կարող են նշանակվել այլ պաշտոնյաներ (երկու մրցավարի օգնականներ, չորրորդ պաշտոնյա, երկու մրցավարի լրացուցիչ օգնականներ և պահեստային մրցավարի օգնական): Նրանք պետք է աջակցեն մրցավարին հսկելու խաղը՝ համաձայն «Խաղի կանոններ»-ի, սակայն վերջնական որոշումը միշտ պետք է կայացնի մրցավարը:

Խաղի պաշտոնյաներն աշխատում են մրցավարի ղեկավարությամբ: Անհարկի միջամտության կամ ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորման դեպքում, մրցավարը կարող է ազատել նրանց իրենց արտականությունների կատարումից և պետք է զեկուցագիր ներկայացնի համապատասխան մարմիններին:

Բացառությամբ պահեստային մրցավարի օգնականի, նրանք աջակցում են մրցավարին, երբ տեղի են ունենում խախտումներ և իրենք ավելի լավ տեսադաշտ են ունենում քան մրցավարը: Նրանք պետք է զեկուցագիր ներկայացնեն համապատասխան մարմիններին՝ մրցավարի և այլ խաղի պաշտոնյաների տեսադաշտից դուրս տեղի ունեցած ցանկացած ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորման կամ այլ միջադեպերի դեպքում: Չեկուցագիրը կազմելիս նրանք պետք է խորհրդակցեն մրցավարի և խաղի այլ պաշտոնյաների հետ:

Խաղի պաշտոնյաներն օգնում են մրցավարին ստուգելու խաղադաշտը, գնդակները, խաղացողների հանդերձանքը (ներառյալ այն կարգի բերելուց հետո ստուգելը), կատարում են գրառումներ՝ կապված ժամանակի, գուլերի, ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորման վերաբերյալ և այլն:

Մրցման կանոնակարգը պետք է հստակ սահմանի, թե ով պետք է փոխարինի այն խաղի պաշտոնյային ով ի վիճակի չէ սկսել կամ շարունակել խաղը: Պետք է հստակեցվի նաև դրանից բխող փոփոխությունները: Մասնավորապես պետք է պարզ լինի թե ով է ստանձնելու մրցավարի դերը, երբ նա ի վիճակի չէ սկսել կամ շարունակել խաղը՝ չորրորդ պաշտոնյա՞ն, մրցավարի առաջին օգնակա՞նը, թե՞ մրցավարի առաջին լրացուցիչ օգնականը:

1. Մրցավարի օգնականներ

Նրանք պետք է ազդանշան տան, երբ,

- գնդակն ամբողջությամբ դուրս է գալիս խաղադաշտից ինչպես նաև, որ թիմը պետք է կատարի անկյունային հարվածը, դարպասից հարվածը կամ կողագծից նետումը
- «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը կարող է պատժվել
- պետք է կատարվի փոխարինում
- 11 մետրանոց հարվածների ժամանակ, մինչև գնդակին հարվածելը, դարպասապահը դարպասային գծից շարժվում է առաջ, և երբ գնդակը հատում է դարպասային գիծը: Եթե խաղին նշանակված են մրցավարի լրացուցիչ օգնականներ, ապա մրցավարի օգնականը պետք է դիրք գրավի 11 մետրանոց նշակետի ուղղությամբ

Մրցավարի օգնականի աջակցությունը իր մեջ ներառում է նաև փոխարինման ընթացակարգի հսկումը:

Մրցավարի օգնականը կարող է մտնել խաղադաշտ, որպեսզի օգնի հսկել 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորությունը:

2. ՉՈՐՐՈՐԴ ՊԱՇՏՈՆՅԱ

Չորրորդ պաշտոնյանի աջակցությունը նաև ներառում է.

- փոխարինման ընթացակարգի հսկումը
- խաղացողի / փոխարինողի հանդերձանքը ստուգելը
- խաղացողի վերադարձի հսկելը՝ մրցավարի ազդանշանից/թույլատվությունից հետո
- գնդակների փոխարինման հսկումը
- այն նվազագույն ժամանակի ցույց տալը, որը մրցավարը մտադիր է ավելացնել յուրաքանչյուր խաղակեսին (ներառյալ լրացուցիչ ժամանակը)
- տեխնիկական գոտում գտնվող ցանկացած անձի անպատասխանատու վարքագծի դրսևորման դեպքում՝ մրցավարին տեղեկացնելը

3. Մրցավարի լրացուցիչ օգնականներ

Մրցավարի լրացուցիչ օգնականները կարող են ազդանշան տալ.

- երբ գնդակն ամբողջությամբ հատում է դարպասային գիծը, ներառյալ, երբ գոլ է խփվում
- թե որ թիմը պետք է կատարի անկյունային կամ դարպասից հարվածը
- արդյոք 11 մետրանոց հարվածների ժամանակ, մինչև գնդակին հարվածելը, դարպասապահը դարպասային գծից շարժվել է առաջ, և արդյոք գնդակը հատել է դարպասային գիծը

4. Պահեստային մրցավարի օգնական

Պահեստային մրցավարի օգնականի միակ պարտականությունն է փոխարինել մրցավարի օգնականին կամ չորրորդ պաշտոնյային, երբ նրանք ի վիճակի չեն շարունակել խաղը:

5. Մրցավարի օգնականների ազդանշաններ

Փոխարինում

Տուգանային/ազատ հարվածներ
հարձակվողի օգտին

Տուգանային/ազատ հարվածներ
պաշտպանի օգտին

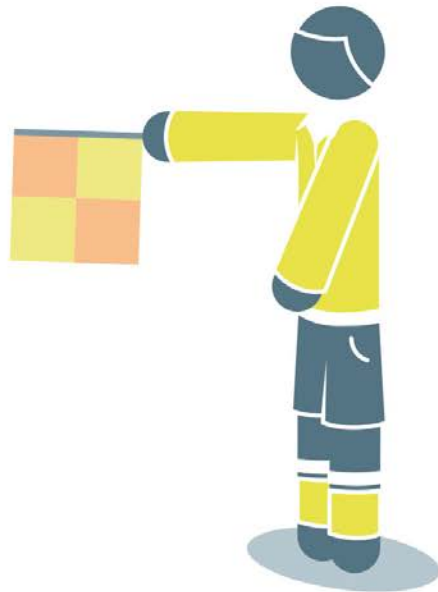
Կողագծից նետում հարձակվողի օգտին

Կողագծից նետում պաշտպանի օգտին

Անկյունային հարված

Չարված դարպասից

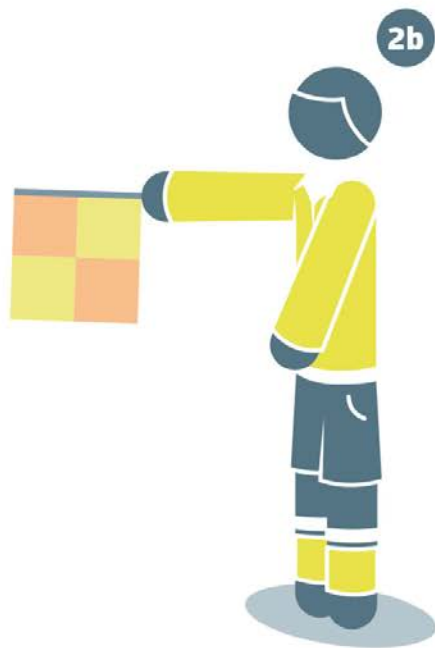
1

Խաղից դուրս

2a

Խաղից դուրս խաղաշտի մոտակա տարածքում

2b

Խաղից դուրս խաղադաշտի կենտրոնական տարածքում

2c

Խաղից դուրս խաղաշտի հեռավոր տարածքում

6. Մրցավարի լրացուցիչ օգնականների ազդանշաններ

ԿԱՆՈՆ 07

ԽԱՂԻ ՏԱՌՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Խաղակետեր

Խաղը բաղկացած է 45 ռոպեանոց երկու հավասար խաղակետերից, որը կարող միայն կրճատվել, եթե խաղից առաջ մրցավարի և երկու թիմերի միջև ձեռք է բերվել համաձայնություն և դա համապատասխանում է մրցման կանոնակարգին:

2. Խաղակետերի միջև ընդմիջում

Խաղացողները խաղակետերի միջև ունեն ընդմիջման իրավունք, որը չպետք է գերազանցի 15 ռոպե: Լրագուգիչ ժամանակի խաղակետերի միջև թույլատրվում է կարճ դադար ջուր խմելու համար: Մրցաշարի կանոնակարգը պետք է սահմանի խաղակետերի միջև ընդմիջման տևողությունը, որը կարող է փոփոխվել միայն մրցավարի թույլատրությամբ:

3. Կորսված ժամանակի փոխհատուցում

Յուրաքանչյուր խաղակետում մրցավարի կողմից փոխհատուցվում է տվյալ խաղակետում հետևյալ դեպքերի համար կորսված ամբողջ ժամանակը`

- փոխարինումներ
- վնասվածք ստացած խաղացողների բուժզննում և / կամ խաղադաշտից դուրս բերում
- ժամանակի միտումնավոր ձգձգում
- կարգապահական պատժամիջոցներ
- ջրադադարներ կամ բժշկական նպատակով կատարված այլ դադարներ, որոնք թույլատրված են մրցման կանոնակարգով
- ցանկացած այլ պատճառներ, ներառյալ խաղի վերսկսումը ձգձգող ցանկացած էական պատճառ (օրինակ` գուլի տոնում)

Յուրաքանչյուր խաղակեսի վերջին ռոպեի ավարտին չորրորդ պաշտոնյան պետք է ցույց տա մրցավարի կողմից որոշված նվազագույն ավելացվող ժամանակը: Ավելացվող ժամանակը մրցավարի կողմից կարող է ավելացվել, բայց ոչ կրճատվել:

Մրցավարը չպետք է փոխհատուցի առաջին խաղակեսի ժամանակի հետ կապված սխալը` փոփոխելով երկրորդ խաղակեսի տևողությունը:

4. 11 մետրանոց հարված

Եթե 11 մետրանոց հարված պետք է կատարվի կամ կրկնվի, ապա տվյալ խաղակեսի տևողությունը պետք է երկարաձգվի այնքան, մինչև հարվածն ավարտվի:

5. Չավարտված հանդիպում

Չավարտված հանդիպումը պետք է վերախաղարկվի, բացառությամբ, եթե մրցումների կանոնարգերը կամ կազմակերպիչներն այլ բան չեն նախատեսել:

ԿԱՆՈՆ 08

Խաղի սկսումը և վերսկսումը

Սկզբնահարվածով սկսվում են խաղի երկու խաղակետերը, լրացուցիչ ժամանակի երկու խաղակետերը և խաղի վերսկսվումը՝ խփված գոլից հետո: Տուգանային / ազատ հարվածները, 11 մետրանոց հարվածները, կողագծից նետումները, դարպասից հարվածները և անկյունային հարվածները խաղը վերսկսելու այլ միջոցներ են (տես Կանոն 13-ից 17): «Վիճաբանական գնդակ»-ի նետումը խաղը վերսկսելու միջոց է, երբ մրցավարը կանգնեցնում է խաղը և Կանոնը չի նախատեսում վերը նշված վերսկսման միջոցներից որևէ մեկը:

Եթե խախտումը տեղի է ունենում, երբ գնդակը խաղի մեջ չէ, ապա խաղի վերսկսման եղանակը չի փոխվում:

1. Սկզբնահարված

Ընթացակարգ

- վիճականետումը շահած թիմը պետք է որոշի, թե որ դարպասին է հարձակվելու առաջին խաղակետում
- մրցակիցը պետք է կատարի սկզբնահարվածը
- վիճականետումը շահած թիմը պետք է կատարի երկրորդ խաղակետի սկզբնահարվածը
- երկրորդ խաղակետում թիմերը պետք է փոխվեն կիսադաշտերով և հարձակվեն հակադիր դարպասներին
- դարպասի գրավումից հետո սկզբնահարվածը պետք է կատարվի մրցակցի կողմից

Յուրաքանչյուր սկզբնահարվածի ժամանակ.

- բոլոր խաղացողները, բացառությամբ սկզբնահարվածը կատարող խաղացողի, պետք է գտնվեն սեփական կիսադաշտում
- սկզբնահարվածը կատարող թիմի մրցակիցները պետք է գտնվեն գնդակից նվազագույնը 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա՝ մինչ այն կմտնի խաղի մեջ
- գնդակը պետք է անշարժ տեղադրված լինի խաղադաշտի կենտրոնում
- մրցավարը պետք է ազդանշան տա
- գնդակը խաղի մեջ է, երբ դրան հարվածում են ոտքով և այն տեսանելիորեն շարժվում է
- սկզբնահարվածով անմիջապես կարելի է մրցակցին գոլ խփել: Եթե գնդակն անմիջապես մտնում է հարվածողի դարպասը, ապա մրցակցի օգտին պետք է նշանակվի անկյունային հարված:

Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե սկզբնահարված կատարող խաղացողը կրկին դիպչում է գնդակին մինչ մեկ այլ խաղացող կդիպչի դրան, ապա պետք է նշանակվի ազատ հարված կամ տուգանային հարված՝ միտումնավոր ձեռքով խաղի համար:

Սկզբնահարվածի ընթացակարգի ցանկացած այլ խախտման դեպքում, այն պետք է կրկնվի:

2. «Վիճաբանական գնդակ»

Ընթացակարգ

Մրցավարը պետք է կատարի «վիճաբանական գնդակի» նետումը այնտեղ, որտեղ գտնվում էր գնդակը խաղը կանգնեցնելիս, բացառությամբ, երբ խաղը կանգնեցվել է դարպասային հրապարակում: Այդ դեպքում մրցավարը «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումը պետք է կատարի դարպասային գծին զուգահեռ դարպասային հրապարակի գծի այն կետում, որն ամենամոտն էր գնդակի գտնվելու տեղին խաղը կանգնեցնելիս:

Գնդակը խաղի մեջ է, երբ այն դիպչում է գետնին:

Ցանկացած թվով խաղացողներ կարող են մասնակցել «վիճաբանական գնդակ»-ի նետմանը (ներառյալ դարպասապահները): Մրցավարը չի կարող որոշել թե ով իրավունք ունի մասնակցել «վիճաբանական գնդակ»-ի նետմանը կամ պլանավորի դրա հետագա ընթացքը:

Խախտումներ և պատժամիջոցներ

«Վիճաբանական գնդակ»-ի նետումը պետք է կրկնվի, եթե.

- մինչ գնդակը գետնին դիպչելը այն դիպչում է խաղացողի
- գնդակը գետնին դիպչելուց հետո անմիջապես դուրս է գալիս խաղադաշտից առանց որևէ խաղացողի դիպչելու

Եթե «վիճաբանական գնդակի» նետումից հետո գնդակը գոլ է մտնում առանց նվազագույնը երկու խաղացողների դիպչելու, ապա խաղը պետք է վերսկսվի.

- դարպասից հարվածով, եթե մտնի մրցակցի դարպասը
- անկյունային հարվածով, եթե մտնի սեփական դարպասը

ԿԱՆՈՆ 09

Գնդակը խաղի մեջ է կամ խաղից դուրս

1. Գնդակը խաղից դուրս է

Գնդակը խաղից դուրս է, երբ.

- այն ամբողջությամբ դուրս է եկել դարպասային կամ կողային գծից՝ գետնի վրայով կամ օդով
- խաղը կանգնեցվել է մրցավարի կողմից

2. Գնդակը խաղի մեջ է

Գնդակը խաղի մեջ է մնացած ամբողջ ժամանակ, ներառյալ, երբ. այն անդրադարձվում է խաղի պաշտոնյայից, դարպասասյունից, հեծանից կամ անկյունային դրոշակից և մնում է խաղադաշտում:

ԿԱՆՈՆ 10

Խաղի ելքի որոշումը

1. Գուլի արձանագրում

Գուլի արձանագրվում է, երբ գնդակն ամբողջությամբ հատում է դարպասային գիծը դարպասայուղների միջև և հեծանից ներքև ընկած հատվածով, պայմանով, որ մինչ այդ գուլի խփող թիմի կողմից չի կատարվում «Խաղի Կանոնների» խախտում:

Եթե մրցավարը գուլի արձանագրելու ազդանշան է տալիս մինչ գնդակն ամբողջությամբ կհատի դարպասային գիծը, ապա խաղը պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով:

2. Հաղթող թիմ

Թիմը, որը խաղի ընթացքում ավելի շատ գուլ է խփում, համարվում է հաղթող: Եթե երկու թիմերը խփում են հավասար քանակությամբ գուլեր կամ գուլեր չեն խփում, ապա խաղն ավարտվում է ոչ-ոքի:

Եթե, մրցաշարի կանոնակարգը պահանջում է որոշել հաղթող թիմին ոչ-ոքի ավարտված խաղից հետո կամ դաշտի տեր-հյուր խաղերի արդյունքում, ապա հաղթողին որոշելու միակ թույլատրելի ընթացակարգերն են.

- մրցակցի դաշտում խփած գուլերի կանոնը
- լրացուցիչ ժամանակը, որը բաղկացած է հրար հավասար երկու խաղակեսերից, որոնցից յուրաքանչյուրը չի գերազանցում 15 րոպեն
- 11 մետրանոց հարվածաշարը

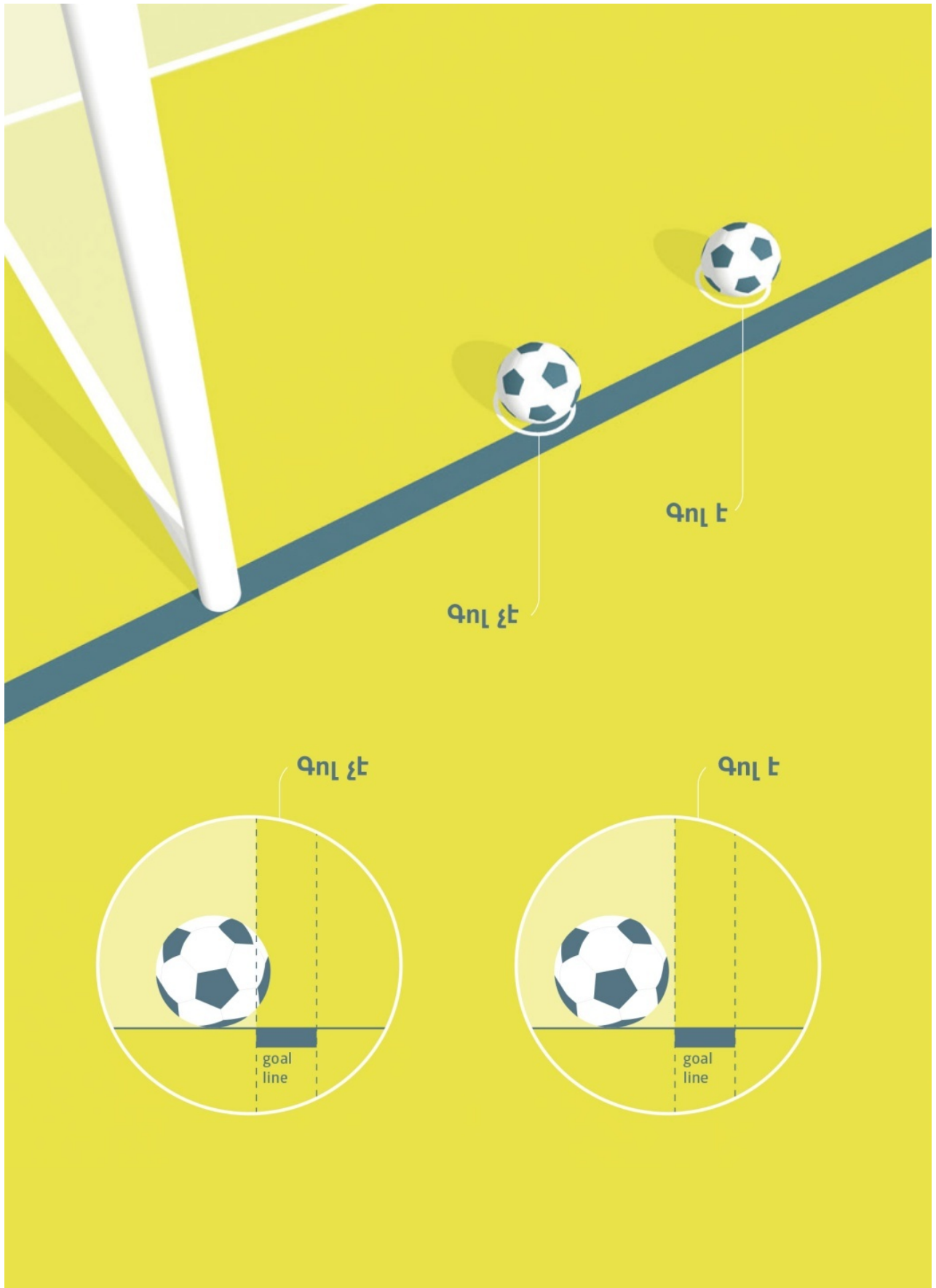
3. 11 մետրանոց հարվածաշար

11 մետրանոց հարվածաշարը կատարվում է խաղից հետո, եթե այլ բան նախատեսված չէ: Պետք է գործեն համապատասխան «Խաղի Կանոններ»-ը:

Ընթացակարգ

Մինչև հարվածաշարի սկսելը

Մրցավարը պետք է կատարի վիճականետում, որպեսզի որոշի այն դարպասը, որին պետք է կատարվեն հարվածները, բացառությամբ, եթե կան այլ նկատառումներ (օրինակ. խաղային մակերևույթի որակը, անվտանգությունը և այլն): Դարպասը կարող է փոխվել միայն անվտանգության նկատառումներով, կամ եթե դարպասը կամ խաղային ծածկույթի որակը դառնում է ոչ պիտանի:

- Մրցավարը կրկին պետք է կատարի վիճականետում և այն հաղթող թիմը պետք է որոշի կատարել առաջին, թե երկրորդ հարվածը
- Բացառությամբ այն փոխարինողի, ով կփոխարինի դարպասապահին, եթե նա ի վիճակի չի լինի շարունակել, հարվածաշարին կարող են մասնակցել միայն այն խաղացողները ովքեր խաղավարտին գտնվել են խաղադաշտում կամ ժամանակավորապես խաղադաշտից դուրս (վնասվածք, հանդերձանքի կարգի բերել և այլն)
- Յուրաքանչյուր թիմ հարվածաշարին մասնակցելու իրավունք ունեցող խաղացողներից պետք է ընտրի հարվածողներին և որոշի նրանց հերթականությունը: Մրցավարը հերթականության մասին չպետք է տեղեկացվի
- Եթե խաղավարտից հետո, մինչ հարվածաշարի սկիզբը կամ դրա ընթացքում թիմերից մեկն իր կազմում ունենում է ավելի շատ խաղացող, քան մրցակիցը, ապա այդ թիմը պետք է պակասեցնի իր խաղացողների քանակը` մրցակցի խաղացողների թվին հավասարեցնելու համար և մրցավարին պետք է ներկայացնի կազմից հարկադրաբար դուրս հանված յուրաքանչյուր խաղացողի անունը և համարը: Ցանկացած հանված խաղացող չի կարող մասնակցել հարվածաշարին (բացառությամբ ստորև նկարագրված դեպքերի)
- Եթե դարպասապահը հարվածաշարից առաջ կամ դրա ընթացքում ի վիճակի չի լինում շարունակել հարվածաշարը, ապա նա կարող է փոխարինվել այն խաղացողով, ով թիմերի կազմերը հավասարեցնելու պատճառով հարկադրաբար հանվել էր կամ, եթե նրա թիմը դեռ չի օգտագործել մրցման կանոնակարգով սահմանված առավելագույն փոխարինումների քանակը` գրանցված փոխարինողով: Բայց հետագայում, փոխարինված դարպասապահը չի կարող մասնակցել հարվածաշարին և հարված կատարել

Հարվածաշարի ընթացքում

- Միայն հարվածաշարին մասնակցելու իրավունք ունեցող խաղացողները և խաղի պաշտոնյաներն իրավունք ունեն գտնվել խաղադաշտում
- Հարվածաշարին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր խաղացողները, բացառությամբ հարված կատարողի և երկու դարպասապահների, պետք է գտնվեն խաղադաշտի կենտրոնական շրջանագծի ներսում
- Հարված կատարողի թիմակից դարպասապահը պետք է մնա խաղադաշտում, տուգանային հրապարակից դուրս, դարպասային գծի և տուգանային հրապարակի սահմանագծի հատման կետում
- Հարված կատարելու իրավունք ունեցող խաղացողը կարող է տեղերով փոխվել դարպասապահի հետ
- Հարվածն ավարտվում է, երբ գնդակը դադարում է շարժվել, դուրս է գալիս խաղից կամ մրցավարը կանոնների որևէ խախտման համար կանգնեցնում է խաղը: Հարվածողը չի կարող երկրորդ անգամ խաղալ գնդակ
- Մրցավարը գրանցում է կատարված հարվածները
- Եթե դարպասապահը խախտում է կատարում և դրա արդյունքում հարվածը կրկնվելու է, ապա դարպասապահը պետք է զգուշացվի
- Եթե հարվածողը պատժվում է մի խախտման համար, որը կատարվել է հարվածը կատարելու մրցավարի ազդանշանից հետո, ապա այդ հարվածը պետք է գրանցվի որպես շեղ հարված (գոյ չէ) և հարվածողը պետք է զգուշացվի

- Եթե և դարպասապիր, և հարվածողը միաժամանակ խախտում են կատարում.
  - Եթե հարվածը շեղ է կատարվում կամ հետ է մղվում, ապա հարվածը պետք է կրկնվի և երկու խաղացողներն էլ պետք է զգուշացվեն
  - Եթե գոլ է խփվում, ապա այն չպետք է արձանագրվի, հարվածը պետք է գրանցվի որպես շեղ(գոլ չէ) և հարվածողը պետք է զգուշացվի

Ստորև նշված պայմանների համաձայն՝երկու թիմերը պետք է կատարեն հնգական հարված

- Թիմերը պետք է կատարեն հարվածները հաջորդաբար
- Եթե մինչ երկու թիմերի հնգական հարված կատարելը՝ թիմերից մեկը ավելի շատ գոլ է խփել, քան կարող է խփել մյուս թիմը, նույնիսկ, եթե լրացնի իր հինգ հարվածները, ապա հարվածաշարը պետք է դադարեցվի
- Եթե երկու թիմերի հնգական հարվածները կատարելուց հետո, հաշիվը հավասար է, ապա հարվածները պետք է շարունակվեն, մինչև միևնույն քանակի հարվածներից հետո՝ թիմերից մեկը մեկ գոլ ավելի խփի
- Յուրաքանչյուր հարված պետք է կատարվի տարբեր խաղացողների կողմից: Հարվածաշարին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր խաղացողները պետք է կատարեն մեկական հարված, մինչև որևէ խաղացող իրավունք ունենա կատարել երկրորդ հարվածը
- Վերը նշված սկզբունքով շարունակվում է հետագա հարվածների հերթականությունը, բայց թիմը կարող է փոխել հարվածողների հերթականությունը
- Հարվածաշարի հարվածը չպետք է ձգձգվի, եթե խաղացողը դուրս է եկել խաղադաշտից: Այդ խաղացողի հարվածը պետք է «չեղյալ» համարվի (գոլ չէ), եթե նա հարվածը կատարելու համար ժամանակին չվերադառնա

Փոփոխություններ և հեռացումներ հարվածաշարի ժամանակ

- Խաղացողը, փոխարինողը կամ փոխարինված խաղացողը կարող է զգուշացվել կամ հեռացվել
- Հեռացված դարպասապահը պետք է փոխարինվի հարվածաշարին մասնակցելու իրավունք ունեցող խաղացողով
- Ոչ դարպասապահ խաղացողը, ով չի կարող շարունակել, չի կարող փոխարինվել
- Մրցավարը չպետք է դադարեցնի հարվածաշարը, եթե թիմի խաղացողների քանակը նվազեցվել, դարձել է յոթից քիչ

ԿԱՆՈՆ 11

«ԽԱՂԻՑ ԴՈՒՐՍ»

1. «Խաղից դուրս» դիրք

«Խաղից դուրս» դիրքում գտնվելը, խախտումն չէ:

Խաղացողը «խաղից դուրս» դիրքում է, եթե.

- նրա գլխի, մարմնի կամ ոտքի որևէ մաս գտնվում է մրցակցի կիսադաշտում (բացառությամբ միջնագիծի վրա) և
- նրա գլխի, մարմնի կամ ոտքի որևէ մաս գտնվում է մրցակցի դարպասային գծին ավելի մոտ, քան միաժամանակ և գնդակը, և մրցակցի նախավերջին խաղացողը:

Սա չի վերաբերվում բոլոր խաղացողների, ներառյալ դարպասապահների ձեռքերին:

Խաղացողը «խաղից դուրս» դիրքում չէ, եթե նա նույն գծի վրա է.

- մրցակցի նախավերջին խաղացողի հետ կամ
- մրցակցի վերջին երկու խաղացողների հետ

2. «Խաղից դուրս» -ի խախտում

Թիմակցի գնդակին դիպչելու կամ խաղալու պահին «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը պատժվում է միայն, եթե նա ներգրավվում է ակտիվ խաղին, այն է.

- միջամտում է խաղին՝ խաղալով կամ դիպչելով գնդակին, որին դիպչել կամ, որը փոխանցել է թիմակիցը, կամ
- խանգարում է մրցակցին.
  - ակնհայտորեն փակելով նրա տեսադաշտը՝ խոչընդոտում է խաղալ գնդակ կամ ստանալ գնդակ խաղալու հնարավորություն, կամ
  - գնդակին տիրելու համար պայքարելով մրցակցի հետ, կամ
  - ակնհայտորեն փորձելով խաղալ գնդակ, որը մոտ է գտնվում իրեն, և այդ գործողությամբ ազդելով մրցակցի վրա, կամ
  - կատարելով ակնհայտ շարժում, որն ակնհայտորեն ազդում է գնդակ խաղալու հնարավորություն ունեցող մրցակցի վրա,

կամ

- ստանում է առավելություն՝ պայքարելով մրցակցի հետ կամ խաղալով գնդակ, որը.
  - անդրադարձվել կամ շեղվել է դարպասասյուններից, հեծանից, խաղի պաշտոնյանից կամ մրցակցից
  - միտումնավոր հետ է մղվել ցանկացած մրցակցի կողմից

Չի համարվում ստանալ առավելություն, երբ «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը, գնդակ է ստանում մրցակցից, ով միտումնավոր գնդակ է խաղացել (բացառությամբ, երբ որևէ մրցակից միտումնավոր հետ մղել այն):

Միտումնավոր հետ մղումը դա այն է, երբ խաղացողը մարմնի որևէ մասով, բացառությամբ ձեռքերի,(դա չի վերաբերվում իր տուգանային հրապարակում գտնվող դարպասապահին) կանգնեցնում է կամ փորձում է կանգնեցնել դեպի դարպասը կամ դրան շատ մոտ գնացող գնդակը:

Այն իրավիճակներում, երբ.

- «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը շարժվում է դեպի մրցակցի ճանապարհի կամ կանգնած է մրցակցի ճանապարհին և խանգարում է նրան շարժել, դեպի գնդակը, ապա դա «խաղից դուրս» -ի խախտում է, եթե դա ազդում է մրցակցի գնդակ խաղալու հնարավորության կամ գնդակի համար պայքարելու վրա: Եթե խաղացողը շարժվում է դեպի մրցակցի ճանապարհի և խոչընդոտում է մրցակցի առաջընթացը (օրինակ արգելափակում է մրցակցին), ապա այդ խախտումը պետք է պատժվի համաձայն Կանոն 12-ի:
- «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը, գնդակ խաղալու միտումով, շարժվում է դեպի գնդակը, բայց մինչ գնդակ խաղալու կամ գնդակ խաղալու փորձ կատարելու, կամ մրցակցի հետ գնդակի համար պայքարելու նրա նկատմամբ խախտում է կատարվում, ապա այդ խախտումը պետք է պատժվի, քանի որ դա կատարվել է մինչ «խաղից դուրս»-ի խախտումը
- խախտումը կատարվում է «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողի նկատմամբ, ով արդեն խաղում կամ փորձում է խաղալ գնդակ, կամ մրցակցի հետ պայքարում է գնդակի համար, ապա պետք է պատժվի «խաղից դուրս»-ի խախտումը, քանի որ դա կատարվել է մինչև խախտումը

3. Խախտում չէ

«Խաղից դուրս»-ի խախտում չէ, երբ խաղացողը գնդակ է ստանում անմիջապես.

- դարպասից հարվածից
- կողագծից նետումից
- անկյունային հարվածից

4. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե կատարվում է «խաղից դուրս»-ի խախտում, ապա մրցավարը պետք է նշանակի ազատ հարված խախտման տեղից, ներառյալ, եթե դա խախտում կատարած խաղացողի սեփական կիսադաշտում է:

Եթե պաշտպանվող խաղացող առանց մրցավարի թույլտվության, թողնում է խաղադաշտը, ապա «խաղից դուրս»-ը որոշելիս, նա պետք է համարվի տեղակայված սեփական դարպասային գծի կամ կողագծի վրա մինչ մոտակա խաղադաշտը կամ մինչ պաշտպանվող թիմը գնդակը դուրս կհանի սեփական տուգանային հրապարակից՝ դեպի միջնագիծ:

Եթե խաղացողը միտումնավոր է թողել խաղադաշտը, ապա նա մոտակա խաղադաշտին պետք է զգուշացվի:

Խաղին ակտիվ չներգրավվելու համար հարձակվողը կարող է քայլ կատարել կամ մնալ խաղադաշտից դուրս: Եթե նա դարպասային գծից վերադառնում է խաղադաշտ և ներգրավվում խաղին մինչ մոտակա խաղադաշտը կամ մինչ պաշտպանվող թիմը գնդակը դուրս կհանի սեփական տուգանային հրապարակից՝ դեպի միջնագիծ, ապա «խաղից դուրսը» որոշելիս նա պետք է համարվի դարպասային գծի վրա կանգնած: Եթե խաղացողը միտումնավոր դուրս է գալիս և առանց մրցավարի թույլտվության վերադառնում խաղադաշտ՝ չպատժվելով «խաղից դուրս» դիրքում գտնվելու համար, բայց ստանալով առավելություն, ապա նա պետք է զգուշացվի:

Եթե գնդակը դարպաս մտնելիս, հարձակվողը անշարժ մնացել է դարպասայիններով և դարպասացանցով սահմանափակված տարածքում, ապա գոլը պետք է արձանագրվի, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ խաղացողը կատարել է «խաղից դուրս»-ի կամ Կանոն 12-ի խախտում, որի դեպքում խաղը պետք է վերսկսվի ազատ կամ տուգանային հարվածով:

ԿԱՆՈՆ 12

Կանոնների խախտումներ և ոչ պատշաճ վարքագիծ

Խախտումների համար տուգանային / ազատ և 11մ հարվածներ կարող են նշանակվել միայն, երբ գնդակը խաղի մեջ է:

1. Տուգանային հարված

Տուգանային հարված նշանակվում է, երբ մրցավարի գնահատմամբ խաղացողը անզգուշորեն (careless), անգիտակցորեն (reckless) կամ օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ (using excessive force) մրցակցի նկատմամբ կատարում է հետևյալ խախտումներից որևէ մեկը.

- հարձակվում է մրցակցի վրա
- թռչում է մրցակցի վրա
- ոտքով հարվածում կամ փորձում է հարվածել մրցակցին
- հրում է մրցակցին
- հարվածում կամ փորձում է հարվածել մրցակցին (ներառյալ գլխով)
- սահանկունով հարձակվում է մրցակցի վրա կամ նետվում է նրա վրա
- ոտք է զցում կամ փորձում է ոտք գցել մրցակցին

Եթե խախտման ժամանակ եղել է հպում, ապա այն պետք է պատժվի տուգանային կամ 11 մետրանոց հարվածով:

- «Անզգուշորեն» - երբ խաղացողը պայքարելիս ցուցաբերում է անզգուշություն կամ անշրջապահացություն: Կարգապահական պատժամիջոց չպետք է կիրառվի:
- «Անգիտակցաբար» - երբ խաղացողը գործում է անտեսելով մրցակցին սպառնացող վտանգը և դրա հետևանքը և պետք է զգուշացվի:
- «Օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ» - երբ խաղացողը գերազանցում է անհրաժեշտ ուժի օգտագործումը և մրցակցին վնասվածք հասցնելու վտանգ է առաջացնում և պետք է հեռացվի:

Տուգանային հարված նշանակվում է, եթե խաղացողը կատարում է հետևյալ խախտումներից որևէ մեկը.

- միտումնավոր ձեռքով գնդակ է խաղում (բացի սեփական տուգանային հրապարակում գտնվող դարպասապահից)
- բռնում է մրցակցին
- հպումով խոչընդոտում է մրցակցին
- թքում է մրցակցի վրա

Տես նաև Կանոն 3 – ում նկարագրված խախտումները:

Ձեռքով գնդակ խաղալ

Ձեռքով գնդակ խաղալը դա խաղացողի կողմից դաստակով կամ ձեռքով գնդակին հպվելու միտումնավոր գործողությունն է:

Պետք է հաշվի առնվի հետևյալը.

- ձեռքի շարժումը դեպի գնդակը (ոչ գնդակի շարժումը դեպի ձեռքը)
- մրցակցի և գնդակի միջև հեռավորությունը (անսպասելի գնդակ)
- ձեռքի դիրքը, դեռ պարտադիր չի նշանակում, որ խախտում է կատարվել
- ձեռքում բռնած իրով (հանդերձանքի մաս, սրնքակալ և այլն) գնդակին հպվելը խախտում է
- նետած իրով (խաղակոշիկ, սրնքակալ և այլն) գնդակին հարվածելը խախտում է

Տուգանային հրապարակից դուրս ձեռքով գնդակ խաղալու համար դարպասապահի վրա տարածվում են նույն սահմանափակումները, ինչ որ ցանկացած այլ խաղացողի: Դարպասապահը սեփական տուգանային հրապարակում չի կարող մեղավոր ճանաչվել ձեռքով գնդակ խաղալու համար և պատժվել տուգանային հարվածով կամ դրա հետ կապված ցանկացած այլ պատժամիջոցով, սակայն ձեռքով գնդակ խաղալու համար նա կարող է մեղավոր ճանաչվել այն դեպքերում, երբ դա պատժվում է ազատ հարվածով:

2. Ազատ հարված

Ազատ հարված նշանակվում է, երբ խաղացողը.

- վտանգավոր է խաղում
- առանց որևէ հպման խոչընդոտում է մրցակցի առաջընթացը
- մեղավոր է անհամաձայնություն արտահայտելու, վիրավորական, նվաստացուցիչ կամ անվայել խոսքեր/ժեստեր օգտագործելու կամ այլ բանավոր խախտումներ կատարելու համար
- խանգարում է դարպասապահին գնդակը ձեռքից բաց թողնելիս կամ հարվածում կամ փորձում է հարվածել գնդակին, երբ դարպասապահը փորձում էր ազատվել գնդակից
- կատարում է Կանոններում չնշված ցանկացած այլ խախտում, որի համար խաղը կանգնեցվել է՝ խաղացողին զգուշացնելու կամ հեռացնելու համար

Ազատ հարված նշանակվում է, երբ դարպասապահը իրենց տուգանային հրապարակում կատարում է հետևյալ խախտումներից որևէ մեկը.

- պահում է գնդակը ձեռքերում վեց վայրկյանից ավելի, մինչ այն դուրս կթողնի իր տիրապետումից
- ձեռքերով դիպչում է գնդակին.
  - այն իր տիրապետումից թողնելուց հետո, մինչ դրան կդիպչի այլ խաղացող
  - թիմակիցի միտումնավոր ոտքով փոխանցումից հետո
  - թիմակցի կատարած կողագծից նետումից

Գնդակը համարվում է դարպասապահի տիրապետության տակ, երբ.

- գնդակը նրա ձեռքերի մեջ է կամ ձեռքի և որևէ մակերևույթի (օրինակ՝ գետնի, սեփական մարմնի) միջև է կամ, երբ նա դաստակով կամ ձեռքով հպվում է գնդակին, բացառությամբ, երբ գնդակը պատահաբար անդրադառնում է դարպասապահից կամ դարպասապահը հետ է մղում այն
- գնդակը պահում է իր բացած ձեռքի ակոսով
- գնդակը հարվածում է գետնին կամ օդ է նետում

Եթե դարպասապահը ձեռքերով տիրապետում է գնդակը, ապա մրցակիցը չի կարող պայքարել նրա հետ:

Խաղալ վտանգավոր

Վտանգավոր խաղալը դա գործողությունն է, երբ փորձելով խաղալ գնդակ խաղացողը առաջացնում է վնասվածք հասցնելու վտանգ ինչ որ մեկին (այդ թվում՝ ինքն իրեն) և ներառում է, երբ մոտ գտնվող մրցակիցը զրկվում է գնդակ խաղալու հնարավորությունից՝ վնասվածք ստանալու մտավախության պատճառով:

Մկրատածն հարվածը թույլատրելի է, պայմանով, որ վտանգավոր չլինի մրցակցին համար:

Առանց հայման մրցակցի առաջընթացը խոչընդոտելը

Մրցակցի առաջընթացը խոչընդոտել նշանակում է՝ շարժվել դեպի մրցակցի շարժման ուղին, խոչընդոտելով, շրջափակելով, դանդաղեցնելով կամ ստիպելով նրան փոխելու շարժման ուղղությունը, երբ գնդակը խաղային տարածության մեջ չէ այդ խաղացողներից:

Բոլոր խաղացողներն իրավունք ունեն դիրքավորվել խաղադաշտում: Մրցակցի ուղու վրա գտնվելը դա նույնը չէ, ինչ շարժվել դեպի մրցակցի ուղին:

Խաղացողը կարող է շրջափակել գնդակը դիրքավորվելով գնդակի և մրցակցի միջև, եթե գնդակը խաղային տարածության մեջ է և ինքը մրցակցին չի բռնում ձեռքերով կամ մարմնով: Եթե գնդակը խաղային տարածության մեջ է, խաղացողը կարող է ճիշտ հարձակման ենթարկվել մրցակցի կողմից:

3. Կարգապահական պատժամիջոց

Մրցավարն իրավասու է կարգապահական պատժամիջոց կիրառել մինչև խաղային ստուգման համար խաղադաշտ մտնելու պահից սկսած, մինչև եզրափակիչ սուլիչից հետո այն թողնելը (ներառյալ 11 մետրանոց հարվածաշարը):

Եթե խաղացողը, մինչև խաղի սկիզբը խաղադաշտ մտնելը, կատարում է հեռացման արժանի խախտում, ապա մրցավարն իրավասու է թույլ չտալ նրան մասնակցելու խաղին (տես 3.6): Մրցավարը պետք է զեկուցագիր ներկայացնի ցանկացած ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորման դեպքում:

Խաղացողը, ով կատարում է զգուշացման կամ հեռացման արժանի խախտում, խաղադաշտում կամ դրա սահմաններից դուրս մրցակցի, թիմակցի, խաղի պաշտոնյաների կամ ցանկացած այլ անձի հանդեպ կամ խախտում է Խաղի Կանոնները, պետք է պատժվի՝ համաձայն կատարած խախտման բնույթի:

Դեղին քարտը նշանակում է զգուշացում, իսկ կարմիր քարտը՝ հեռացում:

Կարմիր և դեղին քարտ կարող է ցույց տրվել միայն խաղացողին, փոխարինողին կամ փոխարինված խաղացողին:

Քարտ ցույց տալու համար՝ խաղի վերսկսման ձգձգում

Եթե մրցավարն որոշել է զգուշացնել կամ հեռացնել խաղացողին, ապա խաղը չպետք է վերսկսվի, մինչև պատժամիջոցը կիրառվի:

Առավելություն

Եթե մրցավարը կիրառել է առավելություն տալու սկզբունքը այն խախտման համար, որը նախատեսում է զգուշացում / հեռացում, ապա այս զգուշացումը / հեռացումը պետք է տրվի մոտակա խաղադաշտին, բացառությամբ, եթե ակնհայտ գոլային հնարավորությունից զրկելու փորձից հետո գոլ է խփվել: Այդ դեպքում խախտում կատարած խաղացողը պետք է զգուշացվի ոչ սպորտային վարքագծի համար:

Կանոնների լուրջ խախտման, բռնարարքի կամ երկրորդ զգուշացման արժանի խախտման դեպքում չպետք է կիրառվի առավելություն տալու սկզբունքը, բացառությամբ, եթե կա գոլ խփելու ակնհայտ հնարավորություն: Մրցավարը պետք է հեռացնի խաղացողին մոտակա խաղադաշտին, բայց եթե մինչև այդ խաղացողը խաղա գնդակ կամ պայքարի / խանգարի մրցակցին, ապա մրցավարը պետք է կանգնեցնի խաղը, հեռացնի խաղացողին և այն

վերսկսի ազատ հարվածով, բազառությամբ, եթե խաղացողը կատարել է ավելի լուրջ խախտում:

Եթե պաշտպանը սկսում է բռնել հարձակվողին տուգանային հրապարակից դուրս և շարունակում է դա տուգանային հրապարակի ներսում, ապա մրցավարը պետք է նշանակի 11 մետրանոց հարված:

Ձգուշացման արժանի խախտումներ

Խաղացողը զգուշացվում է, եթե.

- ձգձգում է խաղի վերսկսումը
- բառերով կամ գործողությամբ անհամաձայնություն է արտահայտում
- խաղադաշտ է մտնում, վերադառնում կամ միտումնավոր թողնում այն առանց մրցավարի թույլատվության
- չի պահպանում սահմանված հեռավորությունը անկյունային, տուգանային/ազատ հարվածով կամ կողագծից նետմամբ խաղը վերսկսելիս
- սխտեմատիկ խախտում է «խաղի կանոններ»-ը (չկա խախտումների կոնկրետ քանակ կամ բնորոշում, որը հաստատում է «սխտեմատիկության» առկայությունը)
- դրսևորում է ոչ սպորտային վարքագիծ

Փոխարինողը կամ փոխարինված խաղացողը զգուշացվում է, եթե.

- ձգձգում է խաղի վերսկսումը
- բառերով կամ գործողությամբ անհամաձայնություն է արտահայտում
- խաղադաշտ է մտնում կամ վերադառնում առանց մրցավարի թույլատվության
- դրսևորում է ոչ սպորտային վարքագիծ

Ձգուշացումներ ոչ սպորտային վարքագծի համար

Կան տարբեր հանգամանքներ, երբ խաղացողը պետք է զգուշացվի ոչ սպորտային վարքագծի համար, ներառյալ, եթե խաղացողը.

- փորձում է խաբել մրցավարին, օրինակ՝ ձևացնում է վնասվածք, կամ ցույց է տալիս, թե իբր իր նկատմամբ խախտում է կատարվել (կեղծակերպ արարք)
- խաղի ընթացքում փոխում է տեղը դարպասապահի հետ կամ կատարում է դա առանց մրցավարի թույլատվության
- անգիտակցորեն կատարում է տուգանային հարվածով պատժվող խախտում
- ձեռքով գնդակ է խաղում՝ խանգարելով զարգացնել կամ խափանելով մրցակցի հեռանկարային գրոհը
- կատարում է խախտում, որով խանգարում է զարգացնել կամ խափանում է մրցակցի հեռանկարային գրոհը, բազառությամբ, երբ մրցավարը նշանակում է 11 մետրանոց հարված այն խախտման համար, որը կատարվել է գնդակ խաղալու փորձ կատարելիս
- գրկում է մրցակցին ակնհայտ գոյ խփելու հնարավորությունից այնպիսի խախտումով, որը կատարվել է գնդակ խաղալու փորձ կատարելիս, որի համար մրցավարը նշանակել է 11 մետրանոց հարված

- ձեռքով գնդակ է խաղում՝ փորձելով գոլ խփել (անկախ նրանից, փորձը հաջող է, թե՞ ոչ) կամ գոլը կանխելու անհաջող փորձ է կատարում
- խաղադաշտում կատարում է չթույլատրվող գծանշումներ
- մրցավարից խաղադաշտը թողնելու թույլատվությունը ստանալուց հետո խաղում է գնդակ, երբ դուրս էր գալիս խաղադաշտից
- ցուցաբերում է անհարգալից վերաբերմունք խաղի նկատմամբ
- միտումնավոր հնարք է օգտագործում, որպեսզի գնդակը գլխով, կրծքով, ծնկով և այլն, փոխանցի իր դարպասապահին, «խաղի կանոններ»-ը շրջանցելու նպատակով (ներառյալ տուգանային/ազատ հարվածը), անկախ այն բանից, դարպասապահը դիպչո՞ւմ է գնդակին ձեռքով, թե՞ ոչ
- բառերով շեղում է մրցակցին խաղի ընթացքում կամ այն վերսկսելիս

Գոլի տոնում

Գոլ խփելուց հետո, խաղացողները կարող են տոնել այն, բայց դա չպետք է դուրս գա թույլատրելի սահմաններից: Չեն խրախուսվում «խորեոգրաֆիկ» տոնումները, որոնք շատ ժամանակ են խլում:

Գոլը տոնելու համար խաղադաշտից դուրս գալը՝ զգուշացման արժանի խախտում է, սակայն խաղացողները պետք է վերադառնան որքան հնարավոր է շուտ:

Խաղացողը պետք է զգուշացվի, եթե.

- մագլցում է պաշտպանիչ ցանկապատը և/կամ մոտենում է հանդիսատեսին այնպիսի եղանակով, որն առաջացնում է ապահովության և/կամ անվտանգության հետ կապված խնդիրներ
- կատարում է սադրիչ, ծաղրող կամ բորբոքող ժեստեր կամ գործողություններ
- ծածկում է գլուխը կամ երեսը դիմակով կամ նմանատիպ այլ առարկայով
- հանում է մարգաշապիկը կամ դրանով ծածկում գլուխը

Խաղի վերսկսման ձգձգում

Մրցավարները պետք է զգուշացնեն այն խաղացողներին, ովքեր ձգձգում են խաղի վերսկսումը.

- պատրաստվում է կատարել կողագծից նետումը, բայց հետո անսպասելի թողնում է գնդակը թիմակցին
- ձգձգում է խաղադաշտից դուրս գալը՝ լինելով փոխարինված
- չափից երկար է ձգձգում խաղի վերսկսումը
- մրցավարի կողմից խաղը կանգնեցնելուց հետո մի կողմ է հարվածում կամ ձեռքում է պահում գնդակը կամ հրահրում է կոնֆրոնտացիա՝ միտումնավոր գնդակին հպվելով
- սխալ տեղից է կատարում տուգանային/ազատ հարվածը, միտումով, որ մրցավարը, հարվածը կրկնելու հրահանգ տա

Ջեռացման արժանի խախտումներ

Խաղացողը, փոխարինողը կամ փոխարինված խաղացողը պետք է հեռացվի, եթե կատարում է հետևյալ խախտումներից որևէ մեկը.

- զրկում է մրցակցին գուլից կամ ակնհայտ գուլային հնարավորությունից՝ ձեռքով միտումնավոր գնդակ խաղալով (բացառությամբ սեփական տուգանային հրապարակում գտնվող դարպասապահի)
- կատարելով տուգանային/ազատ հարվածով պատժվող խախտում (բացառությամբ ստորև նկարագրվածի), զրկում է գուլից կամ ակնհայտ գուլային հնարավորությունից մրցակցին, որի շարժումը ընդհանուր առմամբ միտված է դեպի խախտում կատարողի դարպասը
- կատարում է Կանոնների լուրջ խախտում
- թքում է մրցակցի կամ մեկ այլ անձի վրա
- կատարում է բռնարարք
- օգտագործում է վիրավորական, նվաստացուցիչ, անվայել խոսքեր կամ ժեստեր
- նույն խաղում ստանում է երկրորդ զգուշացումը

Ջեռացված խաղացողը, փոխարինողը կամ փոխարինված խաղացողը պետք է թողնի խաղադաշտի մերձակայքը և տեխնիկական գոտին:

Գուլից կամ գուլ խփելու ակնհայտ հնարավորությունից զրկելը

Եթե խաղացողը միտումնավոր ձեռքով գնդակ խաղալով մրցակցին զրկում է գուլից կամ ակնհայտ գուլային հնարավորությունից, ապա նա պետք է հեռացվի խաղադաշտից՝ անկախ այն բանից թե որտեղ է կատարվել խախտումը:

Եթե խաղացողը սեփական տուգանային հրապարակում մրցակցի նկատմամբ խախտում է կատարում, որով զրկում է նրան ակնհայտ գուլային հնարավորությունից և մրցավարը նշանակում է 11 մետրանոց հարված, ապա խախտում կատարած խաղացողը պետք է զգուշացվի, եթե խախտումը կատարվել է գնդակ խաղալու փորձ կատարելիս: Մնացած բոլոր դեպքերում (օրինակ բռնել / պահել, քաշել, հրել, գնդակ խաղալու հնարավորություն չունենալ և այլն) խախտում կատարած խաղացողը պետք է հեռացվի:

Եթե խաղագողը, հեռացված խաղագողը, փոխարինողը կամ փոխարինված խաղագողը առանց մրցավարի թույլատվության մտնում է խաղադաշտ և միջամտում խաղին կամ խանգարում է մրցակցին և դրանով զրկում մրցակցին գուլից կամ ակնհայտ գուլ խփելու հնարավորությունից, ապա նա մեղավոր է հեռացման արժանի խախտում կատարելու համար:

Պետք է հաշվի առնվի հետևյալը.

- խախտման տեղի և դարպասի միջև եղած հեռավորությունը
- խաղի հիմնական ուղղությունը
- գնդակին տիրելու կամ վերահսկելու հավանականությունը
- պաշտպանների քանակն ու դիրքերը

Կանոնների լուրջ խախտում

Սահանկունը կամ պայքարը, որը սպառնում է մրցակցի առողջությանը կամ կատարվում է չափազանց մեծ ուժով կամ դաժանությամբ, պետք է որակվի որպես Կանոնների լուրջ խախտում:

Ցանկացած խաղացող, ով գնդակի համար պայքարում, դիմացից, կողքից կամ ետևից, մեկ կամ երկու ոտքերն օգտագործելով, նետվում է մրցակցի վրա, կիրառելով չափազանց մեծ ուժ կամ սպառնալով նրա առողջությանը, մեղավոր է Կանոնների լուրջ խախտում կատարելու համար:

Բռնարարք

Բռնարարքը դա այն է, երբ խաղացողը գնդակի համար չպայքարելով, մրցակցի դեմ օգտագործում կամ փորձում է օգտագործել չափազանց մեծ ուժ կամ դաժանություն: Բռնարարք է նաև եթե խաղացողը նույնը կատարում է թիմակցի, թիմի պաշտոնյայի, խաղի պաշտոնյայի, հանդիսատեսի կամ այլ անձի նկատմամբ: Վերը նկարագրվածը պետք է որակվի որպես բռնարարք նույնիսկ, եթե հպում չի եղել:

Ի լրում, խաղացողը պատժվում է բռնարարք կատարելու համար նաև, եթե գնդակի համար չպայքարելով միտումնավոր ձեռքով հարվածում է մրցակցի կամ մեկ այլ անձի գլխին կամ դեմքին, բացառությամբ եթե օգտագործված ուժն աննշան է:

խախտումներ, երբ իր (կամ գնդակ) է նետվում

Բոլոր դեպքերում մրգավարը պետք է կիրարառի համապատասխան կարգապահական գործողություն.

- անգիտակցորեն – պետք է զգուշացնի խախտում կատարողին՝ ոչ սպորտային վարքագծի համար
- օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ - պետք է հեռացնի խախտում կատարողին՝ բռնարարքի համար

4. Խաղի վերսկսում՝ խախտումներից և ոչ պատշաճ վարքագծից հետո

- Եթե գնդակը խաղի մեջ չէ, ապա այն պետք է վերսկսվի նախորդ որոշման համաձայն
- Եթե գնդակը խաղի մեջ է և խաղացողը խախտում է կատարում խաղադաշտում.
  - մրցակցի նկատմամբ, ապա պետք է նշանակվի ազատ/տուգանային կամ 11մետրանոց հարված
  - թիմակցի, փոխարինողի, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողի, թիմի պաշտոնյայի կամ խաղի պաշտոնյայի նկատմամբ, ապա պետք է նշանակվի տուգանային կամ 11 մետրանոց հարված
  - ցանկացած այլ անձի նկատմամբ, ապա պետք է նշանակվի «վիճաբանական գնդակի» նետում
- Եթե, երբ գնդակը խաղի մեջ է.
  - խաղացողը խաղադաշտից դուրս խախտում է կատարում խաղի պաշտոնյայի կամ մրցակից խաղացողի, փոխարինողի, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողի կամ թիմի պաշտոնյայի նկատմամբ կամ
  - փոխարինողը, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողը կամ թիմի պաշտոնյան խաղադաշտից դուրս մրցակից թիմի խաղացողի կամ խաղի պաշտոնյայի նկատմամբ խախտում է կատարում կամ խանգարում է նրա գործողություններին,

ապա խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային/ազատ հարվածով եզրագծի այն կետից, որն ամենամոտն է խախտման/միջամտության տեղին և եթե այդ կետը խախտում կատարողի տուգանային հրապարակում է, իսկ խախտումը պետք է պատժվեր տուգանային հարվածով, ապա պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված:

Եթե խաղադաշտից դուրս կամ ներս կանգնած խաղացողը իր (ներառյալ գնդակը) է նետում մրցակից խաղացողի, փոխարինողի, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողի կամ թիմի պաշտոնյայի, խաղի պաշտոնյայի կամ գնդակի վրա, ապա խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային հարվածով այնտեղից որտեղ իրը դիպչել կամ կարող էր դիպչել այդ անձին կամ գնդակին: Եթե այս անձը գտնվում էր խաղադաշտից դուրս, ապա տուգանային/ազատ հարվածը պետք է կատարվի եզրագծի ամենամոտ տեղից: Պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված, եթե դա խախտում կատարողի տուգանային հրապարակում է:

Եթե փոխարինողը, փոխարինված կամ հեռացված խաղացողը, ժամանակավորապես խաղադաշտից դուրս գտնվող խաղացողը կամ թիմի պաշտոնյան իր է նետում կամ ոտքով հարվածում է դրան դեպի խաղադաշտ և դա միջամտում է խաղին, մրցակցին կամ խաղի պաշտոնյային, ապա խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային հարվածով (11 մետրանոց հարվածով) այնտեղից, որտեղ իրը միջամտել է խաղին կամ դիպել կամ կարող էր դիպչել մրցակցին, խաղի պաշտոնյային կամ գնդակին:

ԿԱՆՈՆ 13

ՏՈՒԳԱՆԱՅԻՆ/ԱԶԱՏ ՀԱՐՎԱԾՆԵՐ

1. Հարվածների տեսակներ

Տուգանային և ազատ հարվածները նշանակվում են խախտում կատարած խաղացողի մրցակից թիմի օգտին:

Ազատ հարվածի ազդանշան

Մրցավարը ազատ հարվածի ազդանշան է տալիս՝ ձեռքը գլխից վեր բարձրացնելով: Նա ձեռքը պետք պահի այդ դիրքում, մինչև հարվածից հետո գնդակը դիպչի մեկ այլ խաղացողի կամ դուրս գա խաղից:

Ազատ հարվածը պետք է կրկնվի, եթե մրցավարը նոռացել է ցույց տալ ազատ հարվածի ազդանշանը և հարվածից հետո գնդակն ուղղակիորեն գոլ է մտել:

Գնդակը գոլ է մտնում

- Եթե գնդակը տուգանային հարվածից անմիջապես մտնում է մրցակցի դարպասը, ապա գոլն արձանագրվում է
- Եթե գնդակը ազատ հարվածից անմիջապես մտնում է մրցակցի դարպասը, ապա նշանակվում է հարված դարպասից
- Եթե գնդակը ազատ կամ տուգանային հարվածից անմիջապես մտնում է սեփական դարպասը, ապա նշանակվում է անկյունային հարված

2. Ընթացակարգ

Բոլոր տուգանային / ազատ հարվածները կատարվում են այնտեղից, որտեղ կատարվել է խախտումը, բացառությամբ.

- դարպասային հրապարակում կատարված խախտման համար, հարձակվող թիմի օգտին նշանակված ազատ հարվածները պետք է կատարվեն դարպասային գծին զուգահեռ՝ դարպասային հրապարակի գծի այն կետից, որն ամենամոտն է խախտման տեղին
- սեփական դարպասային հրապարակում, պաշտպանվող թիմի օգտին նշանակված տուգանային / ազատ հարվածները կարող են կատարվել այդ հրապարակի ցանկացած կետից

- տուգանային / ազատ հարվածները, որոնք նշանակվում են, երբ խաղացողը առանց մրցավարի թույլտվության մտնում, վերադառնում է խաղադաշտ կամ դուրս է գալիս խաղադաշտից, պետք է կատարվեն այնտեղից, որտեղ գտնվել է գնդակը խաղը կանգնեցնելիս: Այնուամենայնիվ, եթե խաղացողը դուրս է գալիս խաղադաշտից՝ որպես խաղի մաս և մեկ այլ խաղացողի նկատմամբ խախտում է կատարում, ապա խաղը պետք է վերսկսվի տուգանային / ազատ հարվածով՝ եզրագծի այն կետից, որն ամենամոտն է խախտման տեղին և եթե այդ կետը խախտում կատարողի տուգանային հրապարակում է, իսկ խախտումը պետք է պատժվեր տուգանային հարվածով, ապա պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված
- Կանոնը նախատեսում է այլ դիրք (տես Կանոն 3, 11, 12)

Գնդակը.

- պետք է գտնվի անշարժ վիճակում, և հարվածողը չպետք է կրկին դիպչի գնդակին, մինչ դրան կդիպչի մեկ այլ խաղացող
- խաղի մեջ է, երբ ոտքով հարվածից հետո այն տեսանելիորեն շարժվում է, բացառությամբ սեփական տուգանային հրապարակում, պաշտպանվող թիմի օգտին նշանակված տուգանային / ազատ հարվածների: Այդ դեպքում գնդակը խաղի մեջ է մտնում, երբ ոտքով հարվածից հետո այն ուղղակիորեն դուրս է գալիս տուգանային հրապարակից

Մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ, բոլոր մրցակիցները պետք է գտնվեն.

- գնդակից նվազագույնը 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա, բացառությամբ, երբ նրանք գտնվում են սեփական դարպասասյուների միջև՝ դարպասային գծի վրա
- տուգանային հրապարակից դուրս, մրցակցի տուգանային հրապարակում նշանակված տուգանային / ազատ հարվածների դեպքում

Տուգանային/ազատ հարվածը կարող է կատարվել՝ գնդակը վեր բարձրացնելով մեկ կամ միաժամանակ երկու ոտքով:

Մրցակցին ապակողմնորոշելու նպատակով, հնարքով կատարված տուգանային/ազատ հարվածը թույլատրվում է, որպես ֆուտբոլի մաս:

Եթե խաղացողը, ճիշտ կատարելով տուգանային/ազատ հարվածը, գնդակին կրկին տիրելու նպատակով, այն միտումնավոր հարվածում է մրցակցին, բայց ոչ անգուշորեն, ոչ անգիտակցորեն և ոչ էլ օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ, ապա մրցավարը պետք է թույլատրի խաղը շարունակել:

3. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե, կատարվում է տուգանային/ազատ հարված, իսկ մրցակիցը սահմանված հեռավորությունից մոտ է գնդակին, ապա հարվածը պետք է կրկնվի, բացառությամբ, եթե կարելի է կիրառել առավելություն տալու սկզբունքը: Սակայն, եթե խաղացողը արագ կատարում է տուգանային/ազատ հարվածը, իսկ գնդակին տիրում է մրցակիցը, որը դեռ 9.15մ (10 յարդ)-ից մոտ է գնդակին, ապա մրցավարը թույլատրում է շարունակել խաղը: Այնուամենայնիվ, եթե մրցակիցը միտումնավոր թույլ չի տալիս կատարել տուգանային / ազատ հարվածը, ապա նա պետք է զգուշացվի՝ խաղի վերսկսումը ձգձգելու համար:

Եթե պաշտպանվող թիմը սեփական տուգանային հրապարակից արագ կատարում է տուգանային/ազատ հարված, իսկ մեկ կամ մի քանի մրցակիցներ դեռ տուգանային հրապարակում են, որովհետև այնտեղից դուրս գալու ժամանակ չեն ունեցել, ապա մրցավարը պետք է թույլատրի խաղը շարունակել: Եթե մրցակիցը, ով տուգանային/ազատ հարվածի կատարման պահին գտնվում է տուգանային հրապարակում, կամ մինչ գնդակի խաղի մեջ լինելը մտնում է տուգանային հրապարակ, դիպչում է գնդակին կամ պայքարում է գնդակի համար մինչ մեկ այլ խաղացող կղիպչի դրան, ապա տուգանային/ազատ հարվածը պետք է կրկնվի:

Եթե պաշտպանվող թիմը սեփական տուգանային հրապարակից կատարում է տուգանային/ազատ հարված և գնդակն ուղղակիորեն դուրս չի գալիս այնտեղից, ապա հարվածը պետք է կրկնվի:

Եթե հարվածողը, գնդակը խաղի մեջ մտցնելուց հետո, մինչ այն կղիպչի մեկ այլ խաղացողի, կրկին դիպչում է գնդակին, ապա նշանակվում է ազատ հարված: Եթե հարվածողը միտումնավոր ձեռքով գնդակ է խաղում, ապա.

- նշանակվում է տուգանային հարված
- նշանակվում է 11 մետրանոց հարված, եթե խախտումը կատարվում է հարվածողի տուգանային հրապարակում, բացառությամբ, եթե հարվածողը դարպասապահն է, որի դեպքում նշանակվում է ազատ հարված

ԿԱՆՈՆ 14

11 ՄԵՏՐԱՆՈՑ ՀԱՐՎԱԾ

11 մետրանոց հարված նշանակվում է, եթե խաղացողը կատարում է տուգանային հարվածով պատժվող խախտում իրենց տուգանային հրապարակում կամ, որպես խաղի մաս՝ խաղադաշտից դուրս, ինչպես նշված է Կանոն12-ում և 13-ում:

11մետրանոց հարվածից կարող է ուղղակիորեն գոլ խփվել:

1. Ընթացակարգ

Գնդակը պետք է անշարժ տեղադրված լինի 11 մետրանոց նշակետի վրա:

Հարվածողը պետք է հստակորեն առանձնացվի:

Պաշտպանվող դարպասապահը պետք է գտնվի դարպասասյուների միջև, դարպասային գծի վրա, դեմքով դեպի հարվածողը՝ մինչև գնդակին ոտքով հարվածելը:

Հարվածողից և դարպասապահից բացի, մնացած խաղացողները պետք է գտնվեն.

- 11 մետրանոց նշակետից նվազագույնը 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա
- 11 մետրանոց նշակետից հետ
- խաղադաշտում
- տուգանային հրապարակից դուրս

Երբ խաղացողները գրավում են իրենց դիրքերը՝ այս Կանոնի համաձայն, մրցավարը պետք է 11մետրանոց հարվածը կատարելու ազդանշան տա:

11 մետրանոց հարված կատարողը պետք է գնդակը ոտքով հարվածի առաջ: Կրունկով հարված կատարել թույլատրվում է, պայմանով, որ գնդակը շարժվի առաջ:

Գնդակը խաղի մեջ է, երբ ոտքով հարվածից հետո այն տեսանելիորեն շարժվում է:

Հարվածողը չպետք է կրկին դիպչի գնդակին, մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի:

11 մետրանոց հարվածն ավարտվում է, երբ գնդակը դադարում է շարժվել, դուրս է գալիս խաղից կամ մրցավարը Կանոնների որևէ խախտման համար կանգնեցնում է խաղը:

խաղի յուրաքանչյուր խաղակեսի կամ լրացուցիչ ժամանակի ավարտին, թույլատրվում է ժամանակ ավելացվել 11 մետրանոց հարվածը կատարելու և ավարտելու համար: Եթե ավելացվում է ժամանակ, ապա 11 մետրանոց հարվածը ավարտվում է, երբ հարվածի կատարումից հետո գնդակը դադարում է շարժվել, դուրս է գալիս խաղից, խաղազվում է զանկազած խաղազոդի կողմից (ներառյալ հարվածողը), բազառութայնը պաշտպանվող թիմի դարպասապահի, կամ մրցավարը կանգնեցնում է խաղը հարվածողի կամ նրա թիմի կողմից կատարված խախտման համար: Եթե պաշտպանվող թիմի խաղազոդը (ներառյալ դարպասապահը) խախտում է կատարում և 11 մետրանոց հարվածը շեղ էր/հետ էր մղվել, ապա 11 մետրանոցը պետք է կրկնվի:

2. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե մրցավարը 11 մետրանոց հարվածը կատարելու ազդանշան է տալիս, ապա այն պետք է կատարվի: Եթե մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ, կատարվի հետևյալ իրադրություններից որևէ մեկը.

- 11 մետրանոց հարված կատարողը կամ նրա թիմակիցը խախտում է կատարում, ապա.
  - Եթե գնդակը գոլ է մտնում, ապա հարվածը կրկնվում է
  - Եթե գնդակը գոլ չի մտնում, ապա մրցավարը կանգնեցնում է խաղը և այն վերսկսում՝ ազատ հարվածով
- բազառութայնը այն դեպքերի, երբ կատարվում են հետևյալ խախտումները, որոնց դեպքում անկախ այն բանից գոլ է խփվում թե ոչ՝ խաղը պետք է կանգնեցվի և վերսկսվի ազատ հարվածով.
  - 11 մետրանոց հարվածը դեպի հետ է կատարվում
  - հարվածը կատարում է 11 մետրանոց հարվածը կատարելու համար առանձնացված խաղազոդի թիմակիցը: Այս դեպքում մրցավարը պետք է զգուշացնի հարվածը կատարողին
  - հարվածողը թափավազքը ավարտելուց հետո խաբբ է կիրառում և հարվածում գնդակին (թույլատրվում է թափավազքի ընթացքում խաբբ կիրառել): Այս դեպքում մրցավարը պետք է զգուշացնի հարվածողին
- դարպասապահը կամ նրա թիմակիցը խախտում է կատարում.
  - Եթե գնդակը գոլ է մտնում, ապա գոլն արձանագրվում է
  - Եթե գնդակը գոլ չի մտնում, ապա հարվածը կրկնվում է: Եթե խախտումը կատարել է դարպասապահը, ապա նա պետք է զգուշացվի

- երկու թիմերի խաղացողները խախտում են «խաղի կանոնները», ապա հարվածը պետք է կրկնվի, բացառությամբ, երբ խաղացողը կատարել է ավելի լուրջ խախտում (օրինակ՝ անօրինական խաբբ): Եթե և դարպասապահը, և հարվածողը միաժամանակ խախտում են կատարել, և.
- Եթե հարվածը շեղ էր կամ հետ է մղվել, ապա հարվածը պետք է կրկնվի և երկու խաղագողներն էլ պետք է գուլազավեն
- Եթե գոլ է խփվել, ապա գոլը չպետք է արձանագրվի, հարվածողը պետք է գուլազավի և խաղը պետք է վերսկսվի ազատ հարվածով՝ պաշտպանվող թիմի օգտին

Եթե 11 մետրանոց հարվածը կատարելուց հետո.

- հարվածողը կրկին դիպչում է գնդակին, մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի, ապա.
  - նշանակվում է ազատ հարված (կամ տուգանային հարված՝ միտումնավոր ձեռքով խաղի համար)
- գնդակն առաջ շարժվելուց հետո դիպչում է օտար մարմնի, ապա.
  - հարվածը կրկնվում է, բացառությամբ, եթե միջամտությունը չի խանգարում դարպասապահին կամ պաշտպանվող խաղագողին խաղայու գնդակ, որն ընթանում էր դեպի դարպասը և գոլ է մտնում, ապա տվյալ դեպքում գոլն արձանագրվում է (նույնիսկ եթե գնդակի հետ հպում է եղել), բացառությամբ, եթե գնդակը մտնում է մրցակցի դարպասը
- գնդակն անդրադարձվում է խաղադաշտ դարպասապահից, դարպասասյուներից կամ հեծանից, այնուհետև դիպչում է օտար մարմնի, ապա.
  - մրցավարը պետք է կանգնեցնի խաղը
  - խաղը պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով այնտեղից, որտեղ գնդակը դիպչել է օտար մարմնի

3. Անփոփիչ աղյուսակ

	11 մետրանոց հարված	
	Գոլ է	Գոլ չէ
Խախտում հարձակվողի կողմից	Չարվածը պետք է կրկնվի	Ազատ հարված
Խախտում պաշտպանի կողմից	Գոլ	Չարվածը պետք է կրկնվի
Խախտում դարպասապահի կողմից	Գոլ	Չարվածը պետք է կրկնվի և դարպասապահը պետք է զգուշացվի
Գնդակը հետ է խփվել	Ազատ հարված	Ազատ հարված
Անօրինական խաբբի կիրառում	Ազատ հարված և հարվածողը պետք է զգուշացվի	Ազատ հարված և հարվածողը պետք է զգուշացվի
Սխալ հարվածող	Ազատ հարված և հարվածողը պետք է զգուշացվի	Ազատ հարված և հարվածողը պետք է զգուշացվի
Դարպասապահի և հարվածողի կողմից կատարված միաժամանակ խախտում	Ազատ հարված և հարվածողը պետք է զգուշացվի	Չարվածը պետք է կրկնվի, և հարվածողը, և դարպասապահը պետք է զգուշացվեն

ԿԱՆՈՆ 15

ԿՈՂԱԳԾԻՑ ՆԵՏՈՒՄ

Կողագծից նետման իրավունք է տրվում այն խաղացողի մրցակիցներին, ում գնդակը վերջինը դիպելով ամբողջությամբ հատում է կողային գիծը՝ գետնի վրայով կամ օդով:

Ուղղակիորեն կողագծից նետումով գոլ չի կարող խփվել:

- Եթե գնդակը մտնում է մրցակցի դարպասը, ապա նշանակվում է հարված դարպասից
- Եթե գնդակը մտնում է նետում կատարողի դարպասը, ապա նշանակվում է անկյունային հարված

1. Ընթացակարգ

Գնդակը նետելու պահին նետողը պետք է.

- դեմքով լինի դեպի խաղադաշտը
- յուրաքանչյուր ոտնաթափ մի մասով կանգնած լինի կամ կողագծի կամ գետնի վրա՝ կողագծից դուրս
- Երկու ձեռքով նետի գնդակը՝ գլխի հետևից - գլխի վրայով, այնտեղից, որտեղից գնդակը դուրս էր եկել խաղադաշտից

Բոլոր մրցակիցները պետք է գտնվեն նետման տեղից նվազագույնը 2 մետր (2 յարդ) հեռավորության վրա:

Գնդակը խաղի մեջ է, երբ այն մտնում է խաղադաշտ: Եթե գնդակը, մինչև խաղադաշտ մտնելը դիպչում է գետնին, ապա կողագծից նետումը պետք է կրկնվի նույն տեղից և նույն թիմի կողմից: Եթե կողագծից նետումը ճիշտ չի կատարվել, ապա այն պետք է կրկնվի մրցակցի կողմից:

Եթե խաղացողը, ճիշտ կատարելով կողագծից նետումը, միտումնավոր նետում է գնդակը մրցակցի վրա, կրկին գնդակին տիրելու նպատակով, բայց ոչ անզգուշորեն, ոչ անգիտակցորեն և ոչ էլ օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ, ապա մրցավարը պետք է թույլատրի շարունակել խաղը:

Նետողը չպետք է կրկին դիպչի գնդակին, մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի:

2. Ընթացակարգեր և խախտումներ

Եթե գնդակը խաղի մեջ մտնելուց հետո, նետողը կրկին դիպչում է գնդակին մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի, ապա պետք է նշանակվի ազատ հարված: Եթե նետողը միտումնավոր ձեռքով գնդակ է խաղում, ապա.

- պետք է նշանակվի տուգանային հարված
- պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված, եթե խախտումը կատարվում է նետողի տուգանային հրապարակում, բացառությամբ, եթե ձեռքով գնդակ է խաղացել պաշտպանվող թիմի դարպասապահը, որի դեպքում պետք է նշանակվի ազատ հարված

Մրցակիցը, ով անազնիվ կերպով ապակողմնորոշում կամ խանգարում է նետողին (ներառյալ, երբ 2 մ – ից (2 յարդ) ավելի է մոտենում նետման տեղին) պետք է զգուշացվի ոչ սպորտային վարքագիծ դրսևորելու համար: Եթե կողագծից նետումն արդեն կատարվել էր, ապա պետք է նշանակվի ազատ հարված:

Այս Կանոնի ցանկացած այլ խախտման դեպքում կողագծից նետումը պետք է կատարի մրցակից թիմը:

ԿԱՆՈՆ 16

ՀԱՐՎԱԾ ԴԱՐՊԱՍԻՑ

Հարված դարպասից նշանակվում է, երբ գնդակն առանց գոլ մտնելու, վերջինը դիպչելով հարձակվող թիմի խաղացողին, ամբողջությամբ հատում է դարպասային գիծը գետնի վրայով կամ օդով:

Դարպասից հարվածով ուղղակիորեն կարելի է գոլ խփել, բայց միայն մրցակցի դարպասը: Եթե դարպասից հարվածով գնդակը դուրս գալով տուգանային հրապարակից՝ անմիջապես մտնում է հարվածողի դարպասը, ապա մրցակցի օգտին պետք է նշանակվի անկյունային հարված:

1. Ընթացակարգ

- Պաշտպանվող թիմի խաղացողը, դարպասային հրապարակի ցանկացած կետից պետք է անշարժ տեղադրված գնդակին հարվածի ոտքով
- Գնդակը խաղի մեջ է մտնում, երբ դուրս է գալիս տուգանային հրապարակից
- Մրցակիցները պետք է գտնվեն տուգանային հրապարակից դուրս՝ մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ

2. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե հարվածից հետո գնդակն դուրս չի գալիս տուգանային հրապարակից կամ մինչև դուրս գալը դիպչում է որևէ խաղացողի, ապա հարվածը կրկնվում է:

Եթե գնդակը խաղի մեջ մտնելուց հետո հարվածողը կրկին դիպչում է գնդակին՝ մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի, ապա պետք է նշանակվի ազատ հարված: Եթե հարվածողը միտումնավոր ձեռքով գնդակ է խաղում, ապա.

- պետք է նշանակվի տուգանային հարված
- պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված, եթե խախտումը կատարվում է հարվածողի տուգանային հրապարակում, բացառությամբ, եթե հարվածողը դարպասապահն է, որի դեպքում պետք է նշանակվի ազատ հարված

Եթե մրցակիցը, ով դարպասից հարվածը կատարելու պահին գտնվում էր տուգանային հրապարակում, կամ մինչ գնդակի խաղի մեջ լինելը մտնում է տուգանային հրապարակ, դիպչում է գնդակին կամ պայքարում է գնդակի համար՝ մինչ այլ խաղացող կդիպչեր դրան, ապա դարպասից հարվածը պետք է կրկնվի:

Եթե խաղացողը մտնում է տուգանային հրապարակ մինչ գնդակի խաղի մեջ մտնելը և խախտում է կատարում կամ մրցակիցն է նրա նկատմամբ խախտում կատարում, ապա դարպասից հարվածը պետք է կրկնվի, իսկ խախտում կատարողը, խախտման բնույթից կախված, կարող է զգուշացվել կամ հեռացվել:

Այս Կանոնի ցանկացած այլ խախտման դեպքում հարվածը պետք է կրկնվի:

ԿԱՆՈՆ 17

ԱՆԿՅՈՒՆԱՅԻՆ ՀԱՐՎԱԾ

Անկյունային հարված նշանակվում է, երբ գնդակն առանց գոլ մտնելու վերջինը դիպչելով պաշտպանվող թիմի խաղացողին, ամբողջությամբ հատում է դարպասային գիծը գետնի վրայով կամ օդով:

Անկյունային հարվածով ուղղակիորեն կարելի է գոլ խփել, բայց միայն մրցակցի դարպասը: Եթե անկյունային հարվածով գնդակն անմիջապես մտնում է հարվածողի դարպասը, ապա մրցակցի օգտին պետք է նշանակվի անկյունային հարված:

1. Ընթացակարգ

- Գնդակը պետք է տեղադրվի այն անկյունային սեկտորի ներսում, որն ամենամոտն է գնդակի դարպասային գիծը հատելու կետին
- Հարձակվող թիմի խաղացողը պետք է ոտքով հարվածի անշարժ տեղադրված գնդակին
- Գնդակը խաղի մեջ է, երբ դրան հարվածում են ոտքով և այն տեսանելիորեն շարժվում է: Պարտադիր չէ, որ այն դուրս գա անկյունային սեկտորից
- Անկյունային դրոշակը չպետք է տեղաշարժվի
- Մրցակիցները պետք է գտնվեն անկյունային սեկտորից նվազագույնը 9.15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա՝ մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ

2. Խախտումներ և պատժամիջոցներ

Եթե գնդակը խաղի մեջ մտնելուց հետո հարվածողը կրկին դիպչում է գնդակին՝ մինչ այն կդիպչի այլ խաղացողի, ապա պետք է նշանակվի ազատ հարված: Եթե հարվածողը միտումնավոր ձեռքով գնդակ է խաղում, ապա.

- պետք է նշանակվի տուգանային հարված
- պետք է նշանակվի 11 մետրանոց հարված, եթե խախտումը կատարվում է հարվածողի տուգանային հրապարակում, բացառությամբ, եթե հարվածողը դարպասապահն է, որի դեպքում պետք է նշանակվի ազատ հարված

Եթե խաղացողը, ճիշտ կատարելով անկյունային հարվածը, միտումնավոր հարվածում է գնդակը մրցակցի վրա, կրկին գնդակին տիրելու նպատակով, բայց ոչ անզգուշորեն, ոչ անգիտակցորեն և ոչ էլ օգտագործելով չափազանց մեծ ուժ, ապա մրցավարը պետք է թույլատրի խաղը շարունակել:

Այս Կանոնի ցանկացած այլ խախտման դեպքում հարվածը պետք է կրկնվի:

**Պրակտիկ ուղեցույցներ
խաղի պաշտոնյաների
համար**

Ներածություն

Այս ուղեցույցները պարունակում են պրակտիկ խորհուրդներ խաղի պաշտոնյաների համար՝ ի լրումն խաղի Կանոններում եղած տեղեկատվության:

Կանոն 5-ում նշված է, որ մրցավարները պետք է գործեն խաղի Կանոնների և խաղի ոգու համաձայն: Ակնկալվում է, որ մրցավարները խաղի Կանոնները կիրառելիս կառաջնորդվեն առողջ բանականությամբ և խաղի ոգով, հատկապես, երբ կայացնում են որոշումներ խաղն անցկացնելու և/կամ շարունակելու վերաբերյալ:

Սա հատկապես ճիշտ է ցածր լիգաների խաղերում, որտեղ ոչ միշտ է հնարավոր խստորեն կիրառել Կանոնները: Օրինակ՝ բացառությամբ ապահովության նկատառումներից, մրցավարը պետք է թույլատրի խաղը սկսել/ շարունակել, եթե՝

- բացակայում են մեկ կամ ավելի անկյունային դրոշակներ
- խաղադաշտի գծանշումներում կա չնչին անճշտություն, ինչպիսին է անկյունային հրապարակը, կենտրոնական շրջանագիծը և այլն
- դարպասասյուները/հեծանը սպիտակ չեն

Այսպիսի դեպքերում մրցավարը՝ թիմերի համաձայնությամբ, պետք է սկսի/ շարունակի խաղը և զեկուցագիր ներկայացնի համապատասխան մարմիններին:

Նշում.

- UO - մրցավարի օգնական
- ULO - մրցավարի լրացուցիչ օգնական

Դիրքեր, շարժում և թիմային աշխատանք

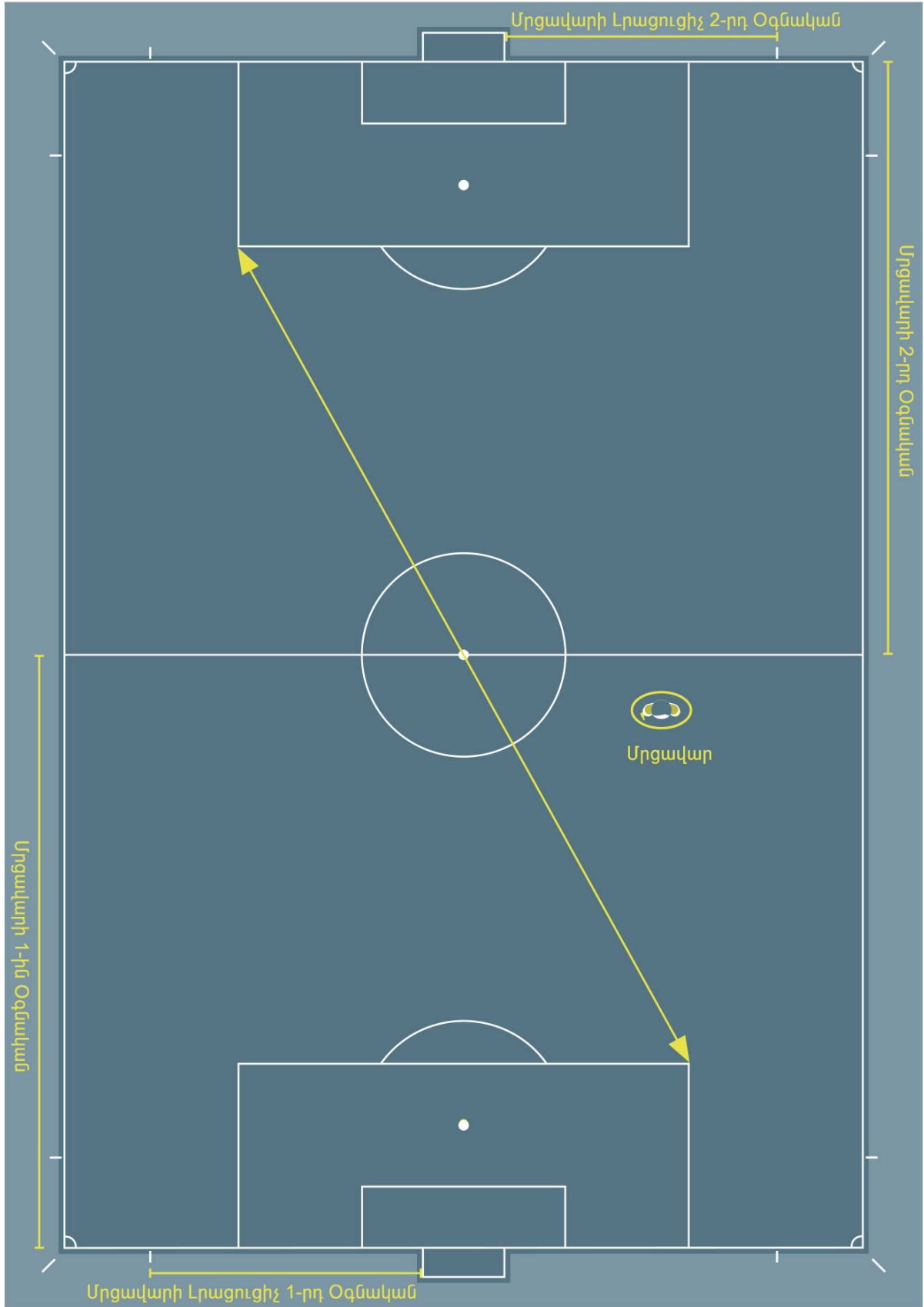
1. Հիմնական դիրքեր և շարժում

Լավագույն դիրքն այն է, որտեղից մրցավարը կարող է կայացնել ճիշտ որոշում: Դիրքերի մասին բոլոր խորհուրդները պետք է կիրառվեն՝ հաշվի առնելով մրցող թիմերի, խաղացողների մասին հատուկ տեղեկությունները և խաղի ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձությունները:

Գծանկարներում խորհուրդ տրվող դիրքերը՝ հիմնական ուղեցույցներն են: «Տարածք» հասկացությունը ընդգծում է, որ խորհուրդ տրվող դիրքը դա տարածություն է, որտեղ մրցավարը հավանաբար կգործի ավելի արդյունավետ: Կախված խաղի կոնկրետ հանգամանքներից՝ տարածքը կարող է լինել մեծ, փոքր կամ ունենա այլ ձև:

Խորհուրդներ.

- Խաղը պետք է ընթանա մրցավարի և համապատասխան ՄՕ-ի միջև
- Համապատասխան ՄՕ-ն պետք է լինի մրցավարի տեսադաշտում, հետևաբար մրցավարը սովորաբար պետք է օգտագործի լայն անկյունագծային մեթոդիկան
- Տեղընտրումը խաղային իրադրությունից դուրս, մրցավարի համար հեշտացնում է խաղը և համապատասխան ՄՕ-ին պահել իր տեսադաշտում
- Խաղին հետևելու համար, մրցավարը պետք է լինի հնարավորինս մոտ՝ չխանգարելով խաղին
- «Ինչ է անհրաժեշտ տեսնել»՝ դա ոչ միշտ է այն, ինչ կատարվում է գնդակի մոտակայքում: Մրցավարը պետք է նաև ուշադրություն դարձնի.
  - գնդակին չտիրող խաղացողների միջև կոնֆրոնտացիաներին
  - հնարավոր խախտումներին այն տարածքում, դեպի ուր կընթանա խաղը
  - գնդակ խաղալուց հետո կատարվող խախտումներին

Մրցավարի օգնականի և մրցավարի լրացուցիչ օգնականի դիրքեր

ՄՕ-ն պետք է գտնվի նախավերջին պաշտպանի հետ նույն գծի վրա, կամ գնդակի հետ, եթե այն ավելի մոտ է դարպասային գծին, քան նախավերջին պաշտպանը: ՄՕ-ն պետք է միշտ դեմքով դեպի խաղադաշտը լինի, անգամ, եթե վազում է: Կարճ տարածությունների համար պետք է օգտագործվի կից քայլերով շարժումը: Սա հատկապես կարևոր է «խաղից դուրս»-ը որոշելիս, քանի որ ՄՕ-ին տալիս է ավելի լավ տեսողաշտ:

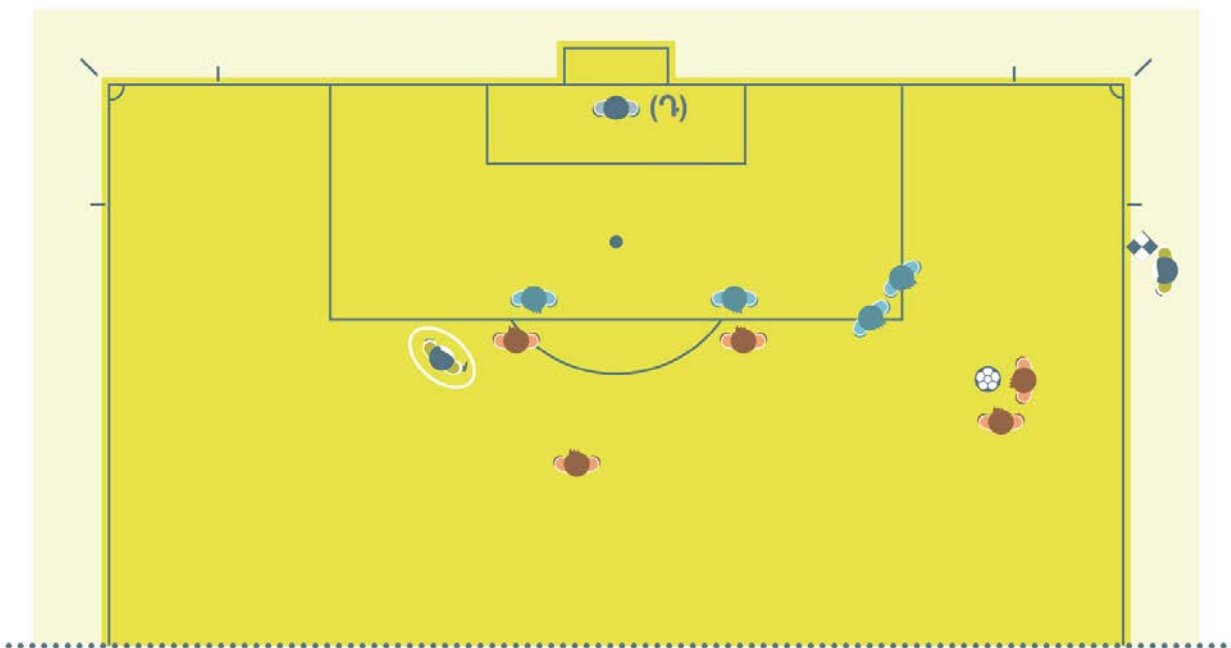
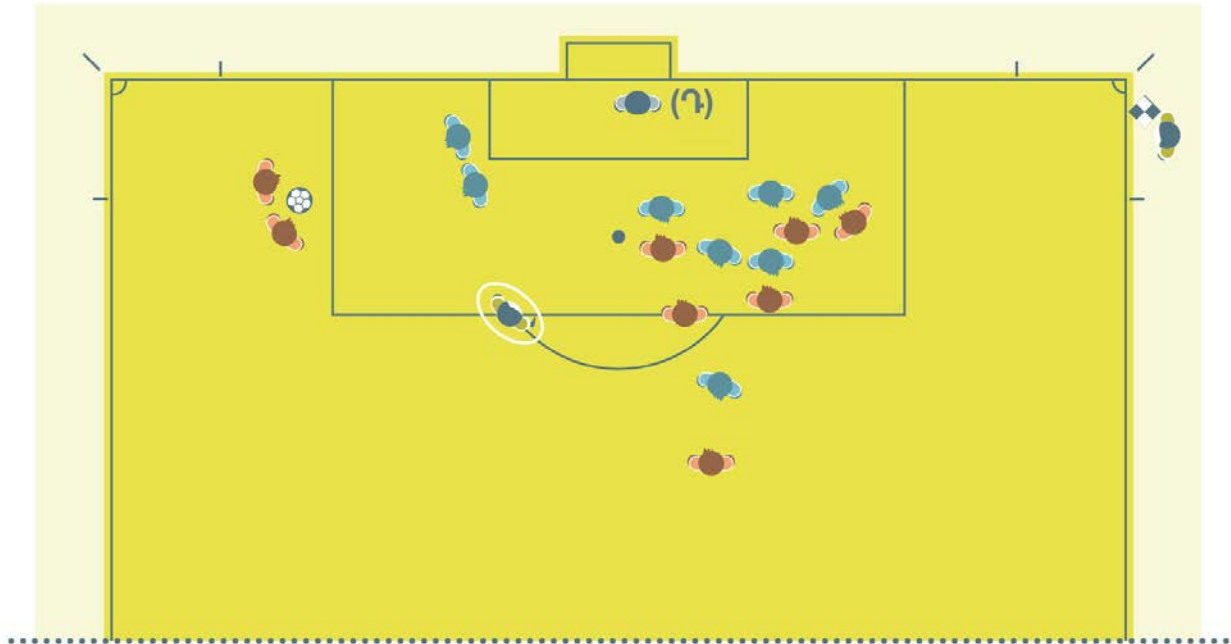
ՄԼՕ-ն պետք է դիրքավորվի դարպասային գծի հետևում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անհրաժեշտ է շարժվել դեպի դարպասային գիծը գոլ է/ գոլ չէ հրադրությունում որոշում կայացնելու համար: ՄԼՕ-ին չի թույլատրվում մտնել խաղադաշտ, բացառությամբ արտակարգ իրավիճակների:

Տուգանային / ազատ հարված

Տուգանային / ազատ հարվածների ժամանակ ՄՕ-ի դիրքը պետք է լինի նախավերջին պաշտպանի հետ նույն գծի վրա՝ «խաղից դուրս»-ը հսկելու համար: Ամեն դեպքում ՄՕ-ն պետք է պատրաստ լինի հետևել գնդակին՝ վազելով դեպի անկյունային դրոշը, եթե կատարվում է ուղիղ հարված դեպի դարպասը:

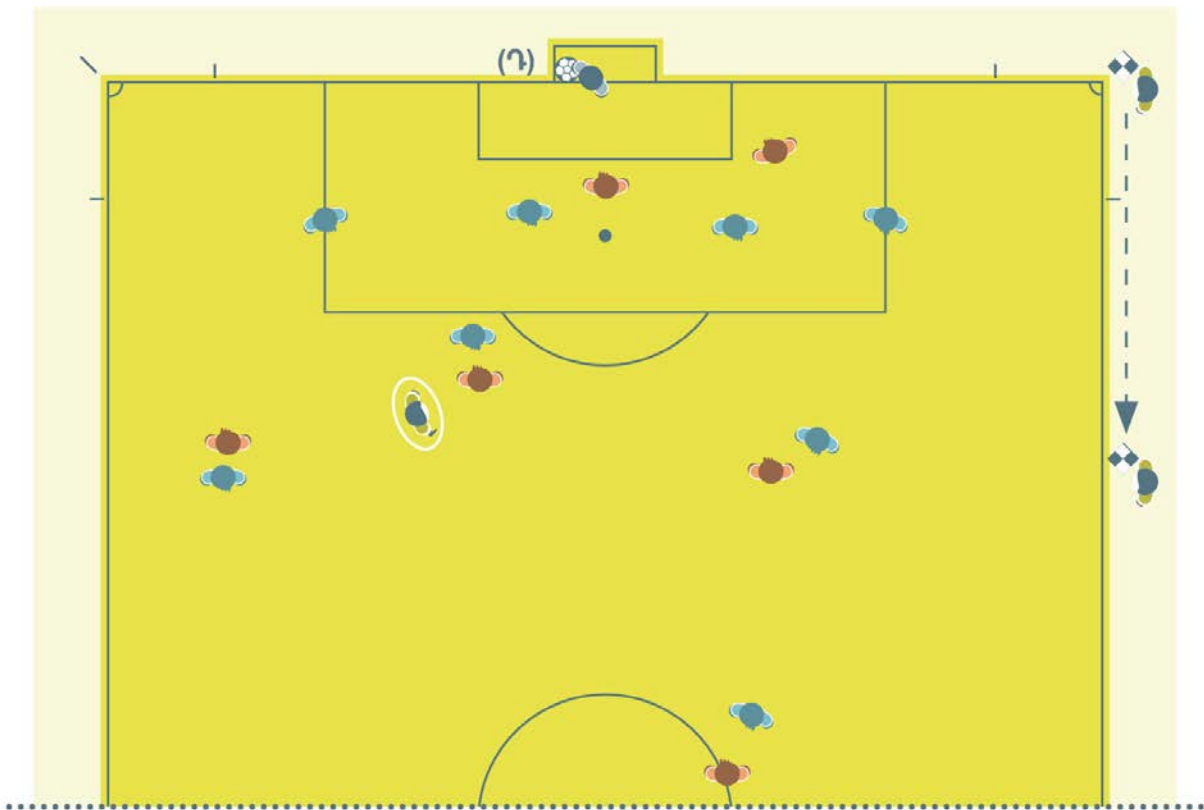

Գոլ է / գոլ չէ

Երբ գոլ է խփվել և որոշման հետ կապված կասկած չկա, ապա մրցավարը և մրցավարի օգնականը պետք է հաստատեն տեսողական կապ: Հետո մրցավարի օգնականը, առանց դրոշմ բարձրացնելու պետք է 25-30 մետր արագ վազի դեպի միջնագիծ:

Երբ գոլ է խփվել, բայց դեռ թվում է, թե գնդակը խաղի մեջ է, ապա մրցավարի օգնականը պետք է առաջին հերթին բարձրացնի դրոշմ՝ մրցավարի ուշադրությունը գրավելու համար, հետո շարունակի դարպասի գրավումը հաստատող նորմալ ընթացակարգը՝ արագ վազելով 25-30 մետր դեպի միջնագիծ:

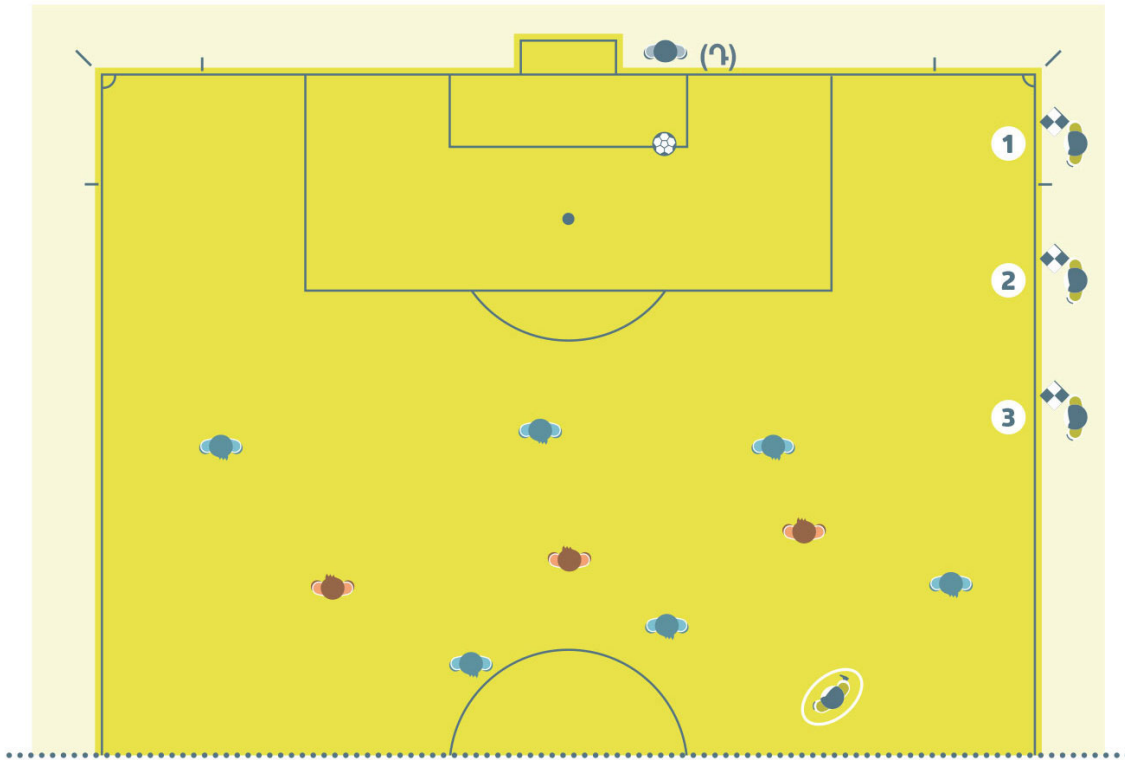
Այն դեպքերում, երբ գնդակը ամբողջությամբ չի հատել դարպասային գիծը և խաղը բնականոն շարունակվում է, քանի որ գոլ չի խփվել, մրցավարը պետք է տեսողական կապ հաստատի մրցավարի օգնականի հետ և, անհրաժեշտության դեպքում, ձեռքով քողարկված ազդանշան տա:

Չարված դարպասից

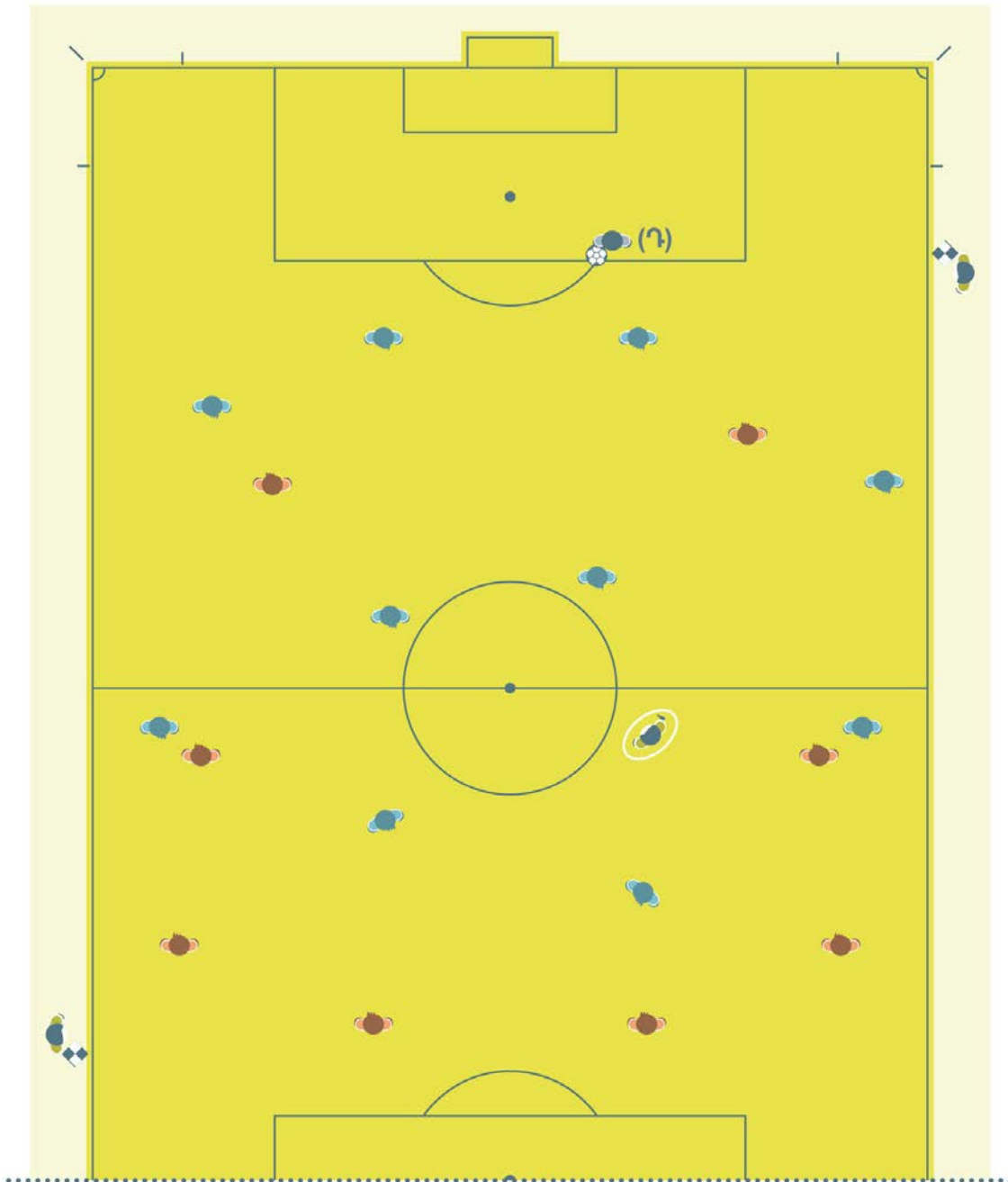
Առաջին հերթին ՄՕ-ը պետք է ստուգի, արդյո՞ք գնդակը դարպասային հրապարակում է: Եթե գնդակը ճիշտ չի տեղադրված, ապա ՄՕ-ն չպետք է շարժվի իր դիրքից, տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ և բարձրացնի դրոշը: Եթե գնդակը ճիշտ է տեղադրված դարպասային հրապարակում, ապա ՄՕ-ն պետք է շարժվի դեպի տուգանային հրապարակի գիծը, որպեսզի համոզվի, որ գնդակը դուրս է եկել տուգանային հրապարակից (գնդակը խաղի մեջ է), և, որ հարձակվողները տուգանային հրապարակից դուրս են: Դրանից հետո ՄՕ-ն պետք է դիրք գրավի՝ «խաղից դուրս»-ը հսկելու համար:

Ամեն դեպքում, եթե կա ՄԼՕ, ապա ՄՕ-ն սկզբում պետք է դիրք գրավի տուգանային հրապարակի գիծի ուղղությամբ, իսկ հետո նախաձեռնի պաշտպանի գծի ուղղությամբ: ՄԼՕ-ն պետք է դիրք գրավի դարպասային գծի և դարպասային հրապարակի հատման կետում և հսկի, որ գնդակը տեղադրված լինի դարպասային հրապարակում: Եթե գնդակը ճիշտ չի տեղադրված, ապա ՄԼՕ-ն պետք է հաղորդի այդ մասին մրցավարին:

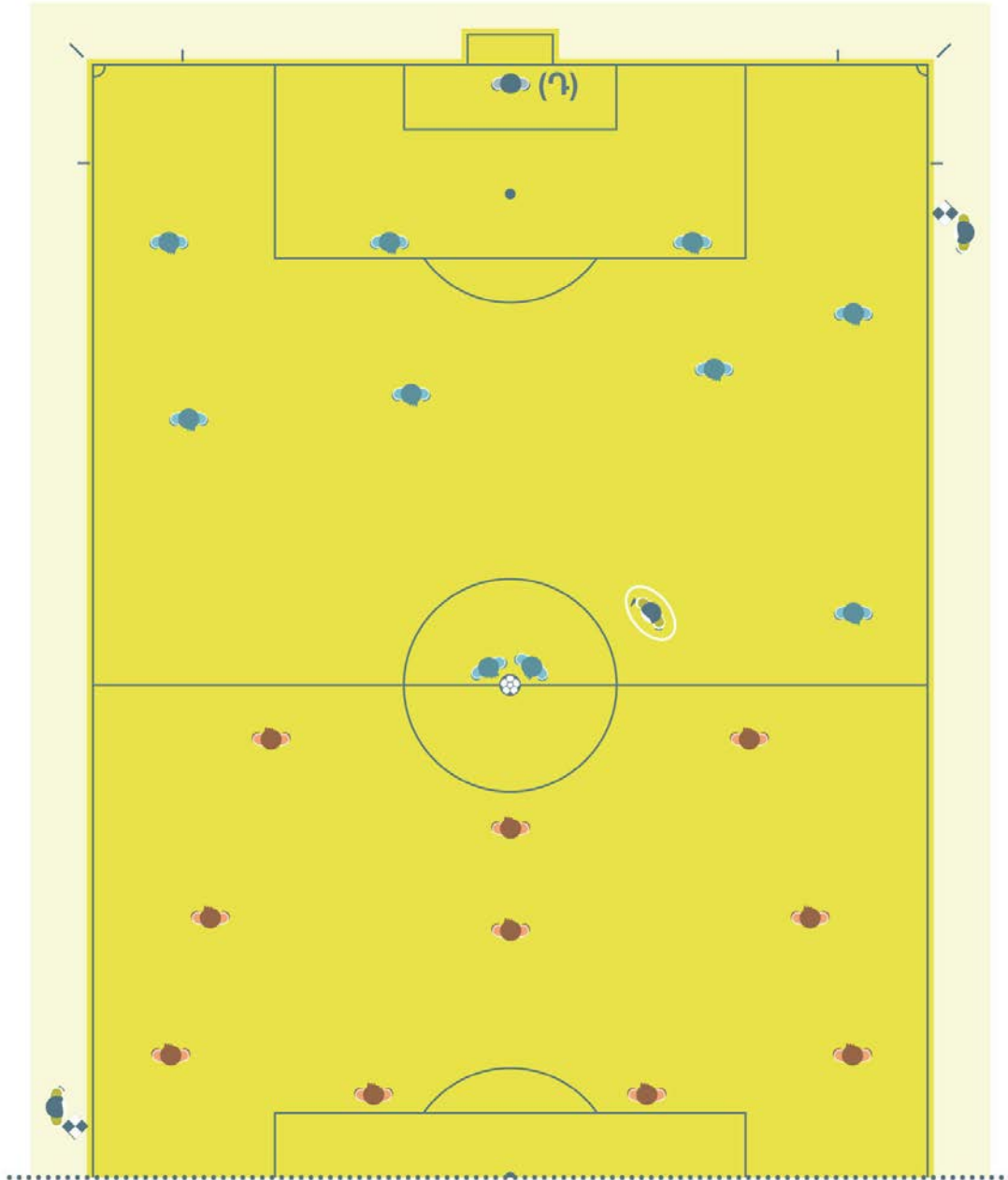
Դարպասապահը ազատվում է գնդակից

ՄՕ-ն պետք է դիրք գրավի տուգանային հրապարակի գծի ուղղությամբ և հսկի, որ դարպասապահը, տուգանային հրապարակից դուրս ձեռքերուն չպահի գնդակը: Հենց որ դարպասապահն ազատվում է գնդակից, ՄՕ-ն պետք է դիրք գրավի՝ «խաղից դուրս»-ը հսկելու համար:

Սկզբնահարված

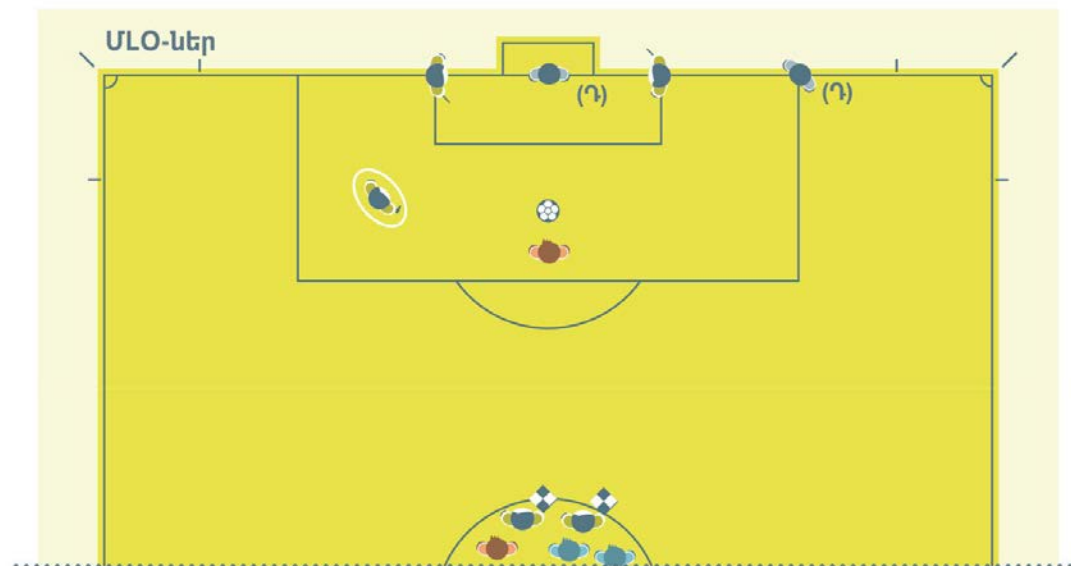
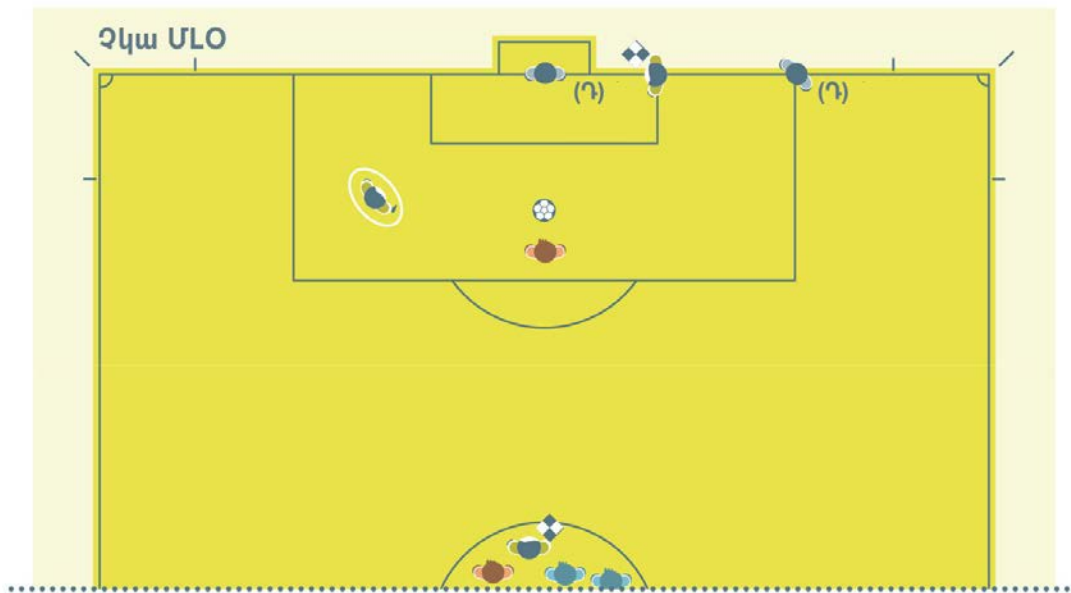
Սկզբնահարվածի ժամանակ ՍՕ-ները պետք է գտնվեն նախավերջին պաշտպանի հետ նույն գծի վրա:

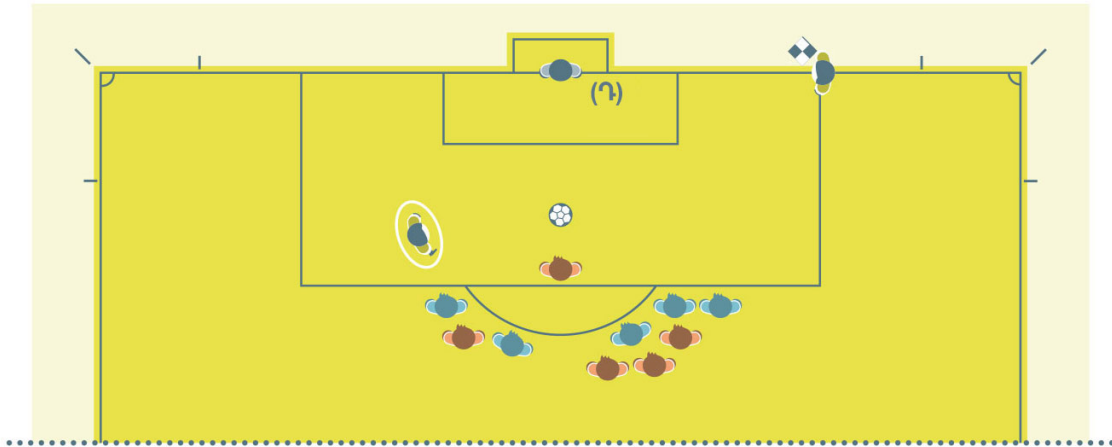
11 մետրանոց հարվածաշար

ՄՕ-ներից մեկը պետք է դիրք գրավի դարպասային գծի և դարպասային հրապարակի գծի հատման կետում: Մյուս ՄՕ-ն պետք է գտնվի կենտրոնական շրջանագծի ներսում, որպեսզի հսկի խաղացողներին: Եթե կան ՄՕ-ներ, ապա նրանք պետք է դիրք գրավեն համապատասխանաբար դարպասի աջ և ձախ կողմերում՝ դարպասային գծի և դարպասային հրապարակի գծերի հատման կետերում: Բացառություն են այն դեպքերը, երբ օգտագործվում է ՂԳՏ: Այս դեպքերում միայն մեկ ՄՕ է անհրաժեշտ: 2-րդ ՄՕ-ն և 1-ին ՄՕ-ն պետք է հսկեն կենտրոնական շրջանագծի ներսում գտնվող խաղացողներին, հսկ 2-րդ ՄՕ-ն և 4-րդ պաշտոնյան պետք է հսկեն տեխնիկական գոտիները:

11 մետրանոց հարված

ՄՕ-ն պետք է դիրք գրավի դարպասային գծի և տուգանային հրապարակի գծի հատման կետում:

Եթե կան ՄՕ-ներ, ապա ՄՕ-ն պետք է դիրք գրավի դարպասային գծի և դարպասային հրապարակի գծերի հատման կետում, իսկ ՄՕ-ը պետք է դիրք գրավի 11մ-ոց նշակետի ուղղությամբ (որը «խաղից դուրս»-ի գիծն է):

Մասսայական կոնֆրոնտացիա

Մասսայական կոնֆրոնտացիայի դեպքերում, ամենամոտ ՄՕ-ն կարող է մտնել խաղաղաշտ՝ մրցավարին աջակցելու համար: Մյուս ՄՕ-ն պետք է հետևի և գրանցի միջադեպի մանրամասները: Չորրորդ պաշտոնյան պետք է մնա տեխնիկական գոտիների մերձակայքում:

Պահանջվող տարածություն

Եթե ՄՕ-ին շատ մոտ նշանակվել է տուգանային/ազատ հարված, ապա ՄՕ-ն կարող է մտնել խաղաղաշտ (սովորաբար մրցավարի ցուցումով), որպեսզի օգնի ապահովել, որ խաղացողները դիրք գրավեն գնդակից 9.15մ հեռավորության վրա: Այս դեպքում մրցավարը, մինչ խաղը վերսկսելը, պետք է սպասի, մինչև ՄՕ-ն վերադառնա իր դիրքին:

Փոխարինում

Եթե չկա չորրորդ պաշտոնյա, ապա ՄՕ-ն պետք շարժվի դեպի միջնագիծ փոխարինման ընթացակարգի ժամանակ մրցավարին աջակցելու համար: Այս դեպքում մրցավարը, մինչ խաղը վերսկսելը, պետք է սպասի, մինչև ՄՕ-ը վերադառնա իր դիրքին:

Եթե կա չորրորդ պաշտոնյա, ապա ՄՕ-ին պետք չէ շարժվել դեպի միջնագիծ, քանի որ չորրորդ պաշտոնյան է ապահովում փոխարինման ընթացակարգը, բացառությամբ, եթե միաժամանակ կատարվում է մի քանի փոխարինումներ: Այս դեպքում ՄՕ-ն պետք շարժվի դեպի միջնագիծ չորրորդ պաշտոնյային աջակցելու համար:

Ժեստերի լեզու, հաղորդակցություն և սուլիչի օգտագործում

1. Մրցավարներ

Ժեստերի լեզու

Ժեստերի լեզուն՝ միջոց է, որը մրցավարը օգտագործում է, որպեսզի՝

- վերահսկի խաղը
- ցույց տա ինքնատիրապետում և հեղինակություն

Ժեստերի լեզուն՝ կայացրած որոշուման բացատրություն չէ:

Ազդանշաններ

Տես Կանոն 5-ում՝ ազդանշանների վերաբերյալ դիագրամները:

Սուլիչ

Սուլիչ պետք է կիրառել.

- խաղը սկսելու (խաղի և լրացուցիչ ժամանակի 1-ին ու 2-րդ խաղակեսեր) և գոլից հետո խաղը վերսկսելու համար
- խաղը կանգնեցնելու համար՝
  - տուգանային / ազատ կամ 11 մետրանոց հարվածներ նշանակելիս
  - երբ խաղը ժամանակավորապես կամ ընդհանրապես դադարեցվում է
  - յուրաքանչյուր խաղակեսի վերջում
- խաղը վերսկսելու համար.
  - տուգանային / ազատ հարվածով, երբ պահանջվում է պահպանել սահմանված հեռավորություն
  - 11 մետրանոց հարվածով
- խաղը վերսկսելու համար, երբ այն կանգնեցվել է.
  - դեղին կամ կարմիր քարտ ցույց տալու համար
  - վնասվածքի համար
  - փոխարինում կատարելու համար

Սուիչ կիրառել պետք Չէ.

- խաղը կանգնեցնելու համար՝ ակնհայտ.
  - հարված դարպասից, անկյունային հարված կամ կողագծից նետում նշանակելու կամ դարպասի գրավում արձանագրելու համար
- խաղը վերսկսելու համար.
  - տուգանային / ազատ հարվածների շատ դեպքերում, դարպասից հարվածի, անկյունային հարվածի, կողագծից նետման և «վիճաբանական գնդակ»-ի դեպքում

Սուիչի հաճախակի անտեղի է օգտագործումը, ավելի քիչ ազդեցություն կունենա այն դեպքերում, երբ դա, անհրաժեշտ է:

Եթե մրցավարը ցանկանում է, որ խաղացողը (ները) մինչև խաղը վերսկսելը, սպասի սուիչ հնչեցնելուն (օրինակ, եթե պետք է ապահովել, որ պաշտպանները գտնվեն խախտման տեղից 9.15 մ հեռավորության վրա), ապա նա պետք է այդ մասին հստակ տեղեկացնի հարձակողներին:

Եթե մրցավարը սխալմամբ սուիչ է հնչեցրել և խաղը կանգնել է, ապա այն պետք է վերսկսվի «վիճաբանական գնդակ»-ի նետումով:

2. Մրցավարի օգնականներ

Բիպ ազդանշան

«Բիպ ազդանշան» համակարգը՝ դա հավելյալ ազդանշան է, որը պետք է միայն օգտագործվի՝ մրցավարի ուշադրությունը գրավելու համար:

«Բիպ ազդանշան»-ի օգտագործումն օգտակար է, հետևյալ իրադրություններում.

- «խաղից դուրս»
- խախտումներ (մրցավարի տեսադաշտից դուրս)
- կողագծից նետում, անկյունային հարված, հարված դարպասից կամ դարպասի գրավում (դժվար որոշումներ)

Էլեկտրոնային հաղորդակցման համակարգ

Եթե օգտագործվում է էլեկտրոնային հաղորդակցման համակարգ, ապա մրցավարը պետք է խորհուրդ տա ՄՕ-ներին, երբ օգտագործել հաղորդակցման համակարգը ֆիզիկական ազդանշանի հետ միասին կամ դրա փոխարեն:

Դրոշով աշխատանքի տեխնիկա

ՄՕ-ների դրոշը միշտ պետք է լինի չփաթաթված և տեսանելի մրցավարին: Սա սովորաբար նշանակում է, որ դրոշը պետք է գտնվի մրցավարին մոտ ձեռքում: Ազդանշան տալիս, ՄՕ-ն պետք է դադարեցնի վազքը, դեմքով լինի դեպի խաղադաշտը, տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ և մտածված շարժումով բարձրացնի դրոշը (ոչ հապճեպ կամ շատ կտրուկ): Դրոշը պայմանականորեն պետք է լինի որպես ձեռքի շարունակություն: ՄՕ-ները դրոշ բարձրացնելիս պետք է օգտագործեն այն ձեռքը, որով պետք է տան հաջորդ ազդանշանը:

Եթե իրավիճակները փոխվում են և պետք է օգտագործվի մյուս ձեռքը, ապա ՄՕ-ն պետք է դրոշը ձեռքից-ձեռք տեղափոխի գոտկատեղից ներքև: Եթե ՄՕ-ն ազդանշան է տալիս, որ գնդակը դուրս է եկել խաղից, ապա պետք է դա շարունակի, մինչև մրցավարը նկատի այն:

Եթե ՄՕ-ն հեռացման արժանի խախտման ազդանշան է տալիս և մրցավարը անմիջապես չի նկատում.

- Եթե խաղը կանգնեցվել էր, ապա վերսկսումը կարող է փոխվել «խաղի կանոններ»-ի համաձայն (տուգանային / ազատ հարված, 11 մետրանոց հարված և այլն),
- Եթե խաղն արդեն վերսկսվել է, մրցավարը դեռ կարող է կարգապահական պատժամիջոց կիրառել, բայց խախտման համար չի կարող նշանակել տուգանային/ազատ կամ 11 մետրանոց հարված:

Ժեստեր

Որպես հիմնական կանոն, ՄՕ-ն ձեռքերով չպետք է տա ակնհայտ ազդանշաններ: Այնուամենայնիվ, որոշ դեպքերում, քողարկված ձեռքով ազդանշանը կարող է օգնել մրցավարին: Ձեռքով ազդանշանը պետք է ունենա հստակ իմաստ և այն պետք է համաձայնեցված լինի մինչխաղային հրահանգավորման ժամանակ:

Ազդանշաններ

Տես Կանոն 6-ում` ազդանշանների վերաբերյալ դիագրամները:

Անկյունային հարված / հարված դարպասից

Երբ գնդակն ամբողջովին հատում է դարպասային գիծը, ՄՕ-ն պետք է բարձրագնի դրոշակը աջ ձեռքով (ավելի լավ տեսադաշտ)` մրցավարին տեղյակ պահելու համար, որ գնդակը դուրս է եկել խաղից և, եթե դա.

- մոտ է ՄՕ-ին, ապա նա պետք է ազդանշան տա` արդյոք դա դարպասից հարված է, թե անկյունային հարված
- հեռու է ՄՕ-ից, ապա նա պետք է տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ և հետևի նրա որոշմանը:

Երբ գնդակն ակնհայտորեն հատում է դարպասային գիծը, ապա ՄՕ-ն չպետք է բարձրագնի դրոշը, տեղեկագնելու համար, որ գնդակը դուրս է եկել խաղից: Եթե դարպասից հարվածի կամ անկյունային հարվածի որոշումն ակնհայտ է, պարտադիր չէ ազդանշան տալ, հատկապես, երբ մրցավարն ազդանշան է տալիս:

Խախտումներ

ՄՕ-ն պետք է բարձրագնի դրոշը, եթե խախտում կամ ոչ պատշաճ վարքագծի դրսևորում է կատարվել իր անմիջական մերձակայքում կամ մրցավարի տեսադաշտից դուրս: Մնացած բոլոր դեպքերում, եթե դա պահանջվի, նա պետք է սպասի և հայտնի իր կարծիքը, ապա տեղեկացնի մրցավարին տեսածի ու լսածի, ինչպես նաև, միջադեպին ներգրավված խաղացողների մասին:

Մինչ խախտման մասին ազդանշան տալը՝ ՄՕ-ն պետք է համոզվի, որ.

- խախտումը դուրս էր մրցավարի տեսադաշտից կամ նա չուներ լավ տեսադաշտ
- մրցավարը չէր կիրառի առավելություն տալու սկզբունքը

Եթե խախտում է կատարվել, որի համար անհրաժեշտ է ՄՕ-ի ազդանշանը, ապա ՄՕ-ն պետք է.

- բարձրացնի իր դրոշը նույն ձեռքով, որով պետք է ավարտի ազդանշանը: Սա մրցավարին կտա ակնհայտ հուշում, թե ուն օգտին պետք է նշանակվի տուգանային / ազատ հարված
- տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ
- թեթևակի շարժի դրոշը հետ-առաջ (գերծ մնալով որևէ հապճեպ կամ կտրուկ շարժումից)

ՄՕ-ն պետք է օգտագործի «սպասել, տեսնել մեթոդ»-ը, որպեսզի թույլ տա խաղը շարունակել և չբարձրացնի դրոշը, եթե թիմը, որի նկատմամբ խախտում է կատարվել, կստանա առավելություն: Այս պատճառով շատ կարևոր է, որ ՄՕ-ն տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ:

Տուգանային հրապարակի սահմաններում կատարված խախտումներ

Եթե, մրցավարի տեսադաշտից դուրս, տուգանային հրապարակում՝ հատկապես ՄՕ-ի դիրքին մոտ, պաշտպանը խախտում է կատարել, ապա ՄՕ-ն առաջին հերթին պետք է տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ, որպեսզի տեսնի, թե ինչ դիրքում է մրցավարը և ինչ գործողություն է նա ձեռնարկել: Եթե մրցավարը ոչ մի գործողություն չի ձեռնարկել, ապա ՄՕ-ն պետք է դրոշով ազդանշան տա, օգտագործի «բիպ ազդանշան»-ը, այնուհետև տեսանելիորեն կողագծով շարժվի դեպի անկյունային դրոշակը:

Տուգանային հրապարակից դուրս կատարված խախտումներ

Եթե, տուգանային հրապարակից դուրս (տուգանային հրապարակի սահմանագծի մոտ), պաշտպանը խախտում է կատարել, ապա ՄՕ-ն պետք է տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ, որպեսզի տեսնի, թե ինչ դիրքում է մրցավարը և ինչ է գործողություն է նա ձեռնարկել և, եթե անհրաժեշտ է դրոշով ազդանշան տա: Հակագրոհների դեպքում ՄՕ-ն պետք է կարողանա տեղեկություն տալ, արդյո՞ք կատարվել է խախտում, թե՞ ոչ, արդյոք խախտումը կատարվել է տուգանային հրապարակի ներսում, թե՞ դրսում և ի՞նչ կարգապահական պատժամիջոց պետք է կիրառվի: ՄՕ-ն պետք է ակնհայտ կողագծով շարժվի դեպի միջնագիծը, որպեսզի ընդգծի, որ խախտումը կատարվել է տուգանային հրապարակից դուրս:

Գոլ է - գոլ չէ

Եթե, ակնհայտ է, որ գնդակն ամբողջովին հատել է դարպասային գիծը, ապա ՄՕ-ն պետք է տեսողական կապ հաստատի մրցավարի հետ՝ չտալով որևէ լրացուցիչ ազդանշան:

Եթե գոլ է խփվել, բայց ակնհայտ չէ, որ գնդակը հատել է դարպասային գիծը, ապա ՄՕ-ն նախ պետք է բարձրացնի դրոշը՝ մրցավարի ուշադրությունը գրավելու համար և հետո հաստատի գոլը:

«Խաղից դուրս»

«Խաղից դուրս»-ի որոշում կայացնելիս ՄՕ-ի առաջին գործողությունը պետք է լինի՝ բարձրացնել դրոշը (աջ ձեռքով, որը ՄՕ-ին տալիս է ավելի լավ տեսադաշտ) և հետո, եթե մրցավարը կանգնեցնում է խաղը, օգտագործի դրոշը, խաղադաշտում ցույց տալու համար այն տարածքը, որտեղ կատարվել է խախտումը: Եթե մրցավարը միանգամից չի նկատում դրոշը, ապա ՄՕ-ն պետք է շարունակի տալ ազդանշանը՝ մինչև մրցավարը նկատի այն կամ, մինչև գնդակն անցնի պաշտպանվող թիմի լիակատար հսկողության տակ:

11 մետրանոց հարված

Եթե մինչ հարվածը, դարպասապահը ակնհայտորեն առաջ է շարժվում դարձասային գծից և գոլ չի խփվում, ապա ՄՕ-ն պետք է բարձրացնի դրոշը:

Փոխարինում

Եթե ՄՕ-ն տեղեկացվում է (4-րդ պաշտոնյայի կամ թիմի պաշտոնյայի կողմից), որ պահանջվում է փոխարինում, ապա նա, հաջորդ խաղադադարին, այդ մասին պետք է ազդանշան տա մրցավարին:

Կողագծից նետում

Երբ գնդակն ամբողջովին հատում է կողագիծը.

- ՄՕ-ի մոտ, ապա նա պետք է անմիջապես ազդանշանով ցույց տա կողագծից նետման ուղղությունը
- ՄՕ-ից հեռու և կողագծից նետման որոշումն ակնհայտ է, ապա նա պետք է անմիջապես ազդանշանով ցույց տա կողագծից նետման ուղղությունը
- ՄՕ-ից հեռու և ՄՕ-ն կասկածում է, թե, որ ուղղությունը պետք է ցույց տա, ապա նա պետք է բարձրացնի դրոշը, որպեսզի մրցավարին տեղեկացնի, որ գնդակը դուրս է եկել խաղից, հաստատի տեսողական կապ նրա հետ և հետևի նրա ազդանշանին:

3. Մրցավարի լրացուցիչ օգնականներ

ՄԼՕ-ները մրցավարի հետ համագործակցելիս պետք է օգտագործեն ռադիոհաղորդակցման համակարգ (ոչ դրոշներ): Եթե ռադիոհաղորդակցման համակարգը խափանվում է, ապա ՄԼՕ-ները պետք է օգտագործեն ձեռքի հատուկ էլեկտրոնային «բիպ ազդանշանան»-ը: Սովորաբար, ՄԼՕ-ները չպետք է ձեռքով բացահայտ ազդանշաններ տան: Այնուամենայնիվ, որոշ դեպքերում, քողարկված ձեռքով ազդանշանը կարող է մրցավարին տալ արժեքավոր օգնություն: Ձեռքի ազդանշանը պետք է ունենա հստակ իմաստ և պետք է համաձայնեցված լինի մինչխաղային հրահանգավորման ժամանակ:

Տեսնելով, որ գնդակը դարպասի միջով, ամբողջովին հատել է դարպասային գիծը, ՄԼՕ-ն պետք է.

- անմիջապես հաղորդակցման համակարգի միջոցով մրցավարին տեղեկացնի, որ գուլ պետք է արձանագրվի
- ձախ ձեռքով, ուղղահայաց դարպասային գծին ակնհայտ ազդանշան տա՝ ցույց տալով խաղադաշտի կենտրոնը (ձեռքի հատուկ սարքը պետք է լինի ձախ ձեռքում): Այս ազդանշանը անհրաժեշտ չէ, երբ գնդակն ակնհայտորեն հատում է դարպասային գիծը:

Վերջնական որոշումը պետք է կայացնի մրցավարը:

Այլ խորհուրդներ

1. Առավելություն

Երբ կատարվում է կանոնների խախտում, մրցավարը կարող է կիրառել առավելություն տալու սկզբունքը: Սակայն առավելություն տալու սկզբունքը կիրառելու կամ խաղը կանգնեցնելու որոշում կայացնելիս՝ նա պետք է հաշվի առնի հետևյալ պայմանները.

- խախտման լրջությունը - եթե խախտումը նախատեսում է հեռացում, ապա մրցավարը պետք է կանգնեցնի խաղը և հեռացնի խաղացողին, բացառությամբ, երբ կա գուլ խփելու ակնհայտ հնարավորություն
- խախտման տեղը - ինչքան մոտ է մրցակցի դարպասին, այնքան այն արդյունավետ կարող է լինել
- անմիջապես հեռանկարային գրոհի հնարավորությունը
- խաղի մթնոլորտը

2. Կորցրած ժամանակի փոխհատուցում

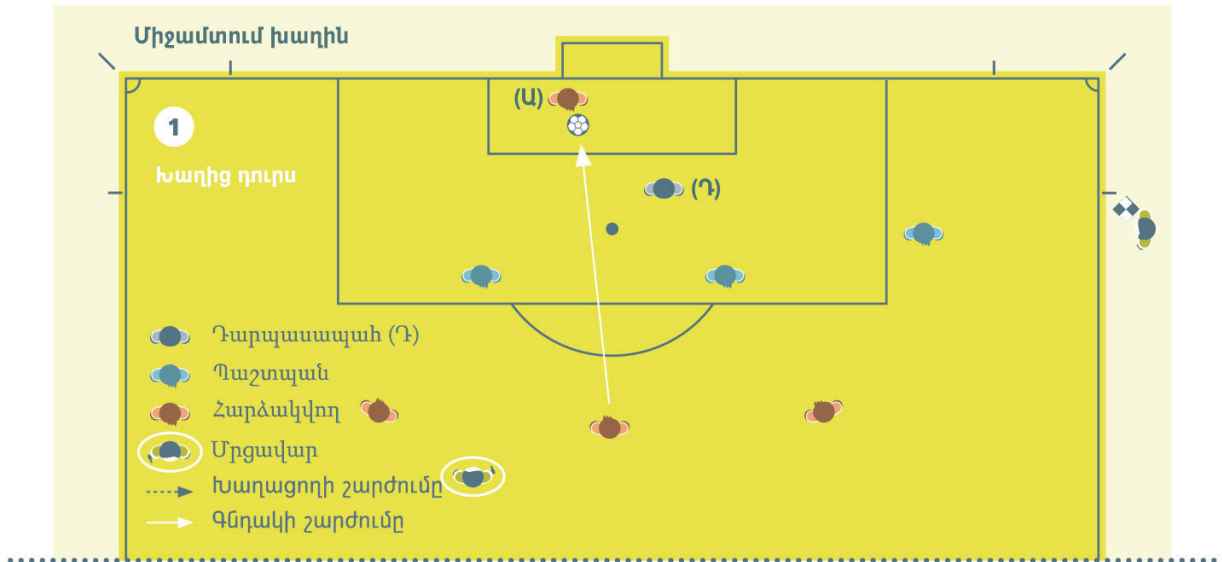
Խաղի ընթացքում շատ դադարները բնական են (օրինակ՝ կողագծից նետումներ, դարպասից հարվածներ): Ժամանակը փոխհատուցվում է միայն, եթե դադարները չափազանց երկար են:

3. Մրցակցին բռնել / պահել

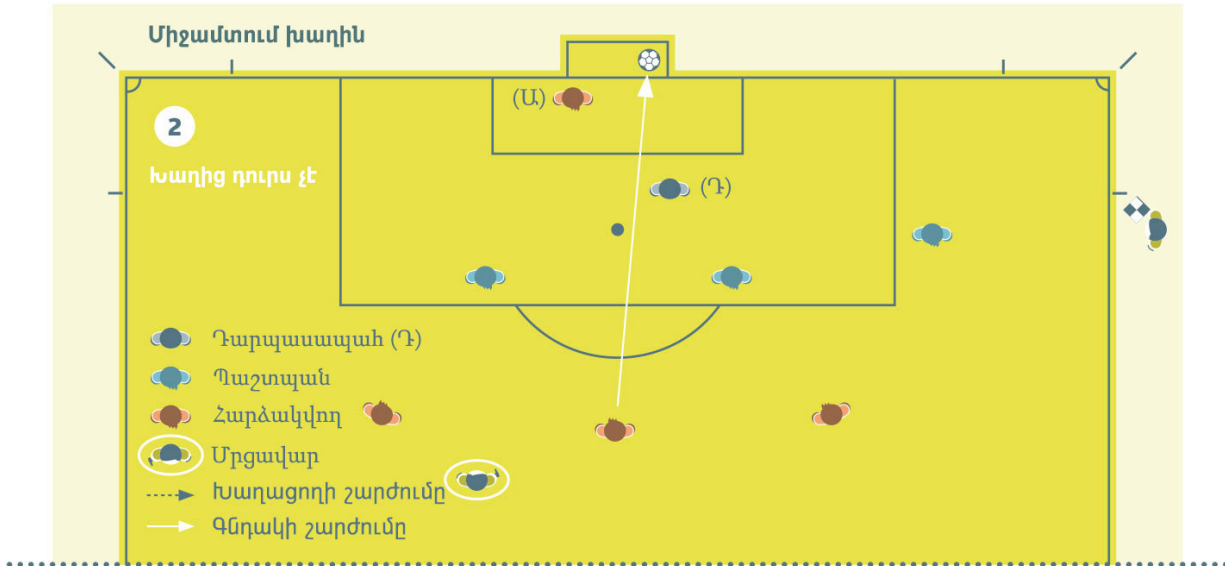
Մրցավարներին հիշեցվում է, արագ միջամտել և ցուցաբերել վճռականություն, երբ մրցակցին բռնում / պահում են, հատկապես տուգանային հրապարակում՝ անկյունային, տուգանային/ազատ հարվածների ժամանակ: Այսպիսի դեպքերում.

- մրցավարը պետք է բանավոր զգուշացնի ցանկացած խաղացողի, ով բռնում / պահում է մրցակցին, մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ
- զգուշացնի խաղացողին, եթե նա շարունակում է մրցակցին բռնել / պահել, մինչ գնդակը կմտնի խաղի մեջ
- նշանակի տուգանային կամ 11 մետրանոց հարված և զգուշացնի խաղացողին, եթե դա կատարվում է, երբ գնդակը խաղի մեջ է

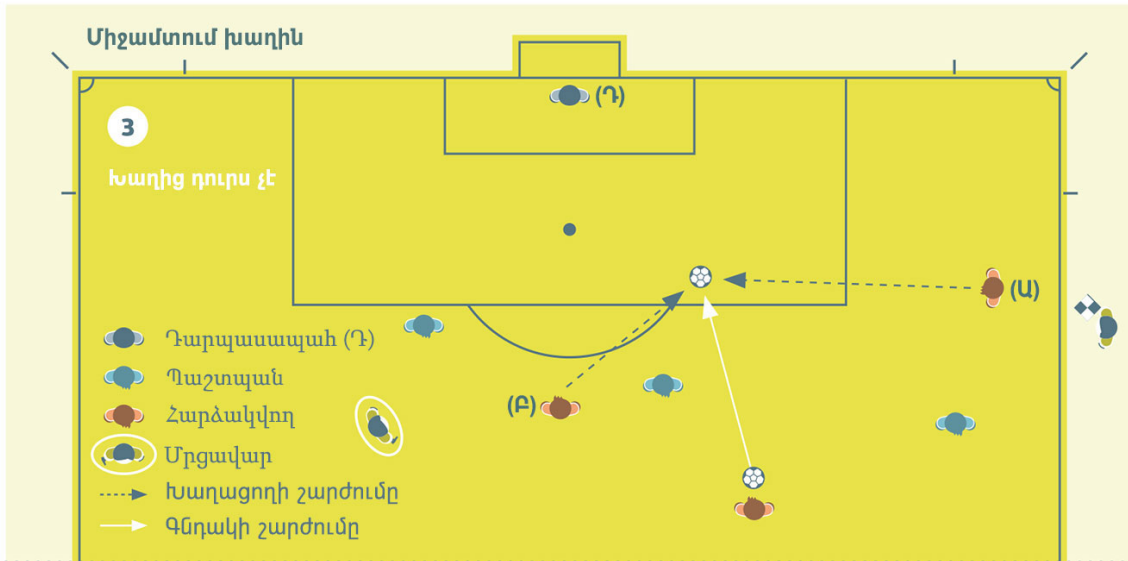
4. Խաղից դուրս

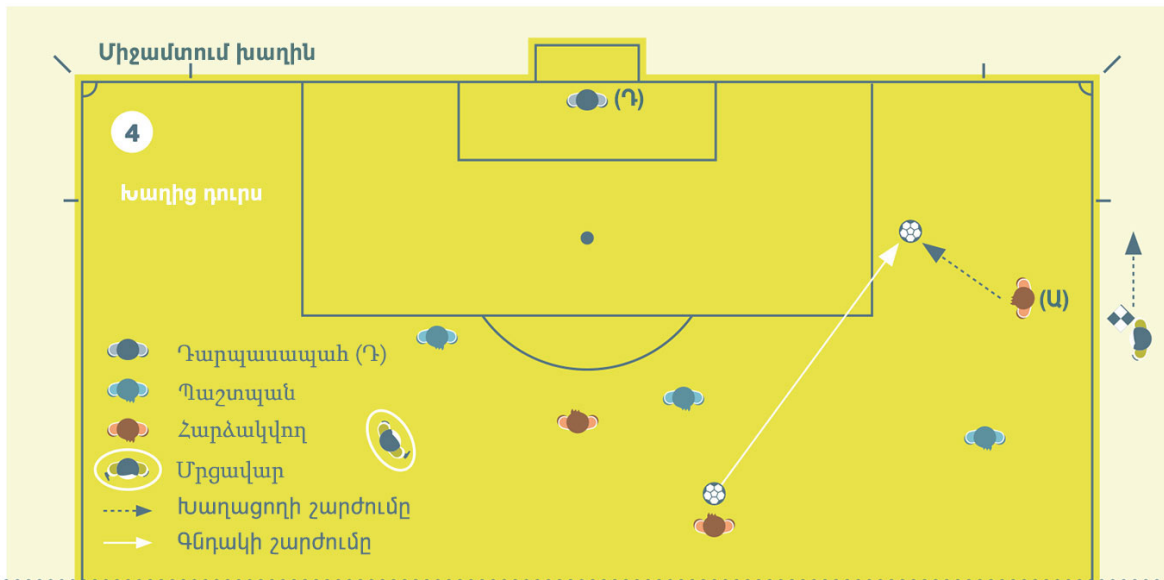
Հարձակվողը (Ա) գտնվում է «խաղից դուրս» դիրքում, չխանգարելով մրցակցին, դիպչում է գնդակին: Մրցավարի օգնականը պետք է բարձրացնի դրոշակը, երբ խաղացողը դիպչում է գնդակին:

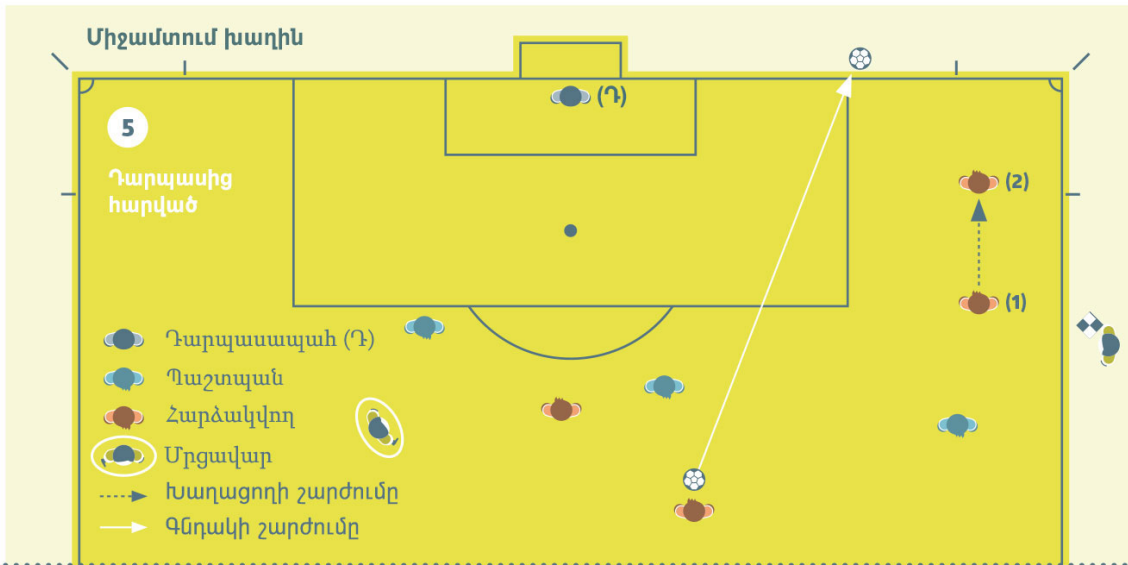
Հարձակվողը (Ա) գտնվում է «խաղից դուրս» դիրքում, չի խանգարում մրցակցին և չի դիպչում գնդակին: Խաղացողը չի կարող պատժվել, քանի որ նա չի դիպչում գնդակին:

Խաղից դուրս դիրքում գտնվող հարձակվողը (Ա) վազում է դեպի գնդակը: Դեպի գնդակն է վազում նաև «խաղից դուրս» դիրքում չգտնվող նրա թիմակիցը (Բ) և խաղում է գնդակ: Հարձակվողը (Ա) չի կարող պատժվել, քանի որ չի դիպել գնդակին:

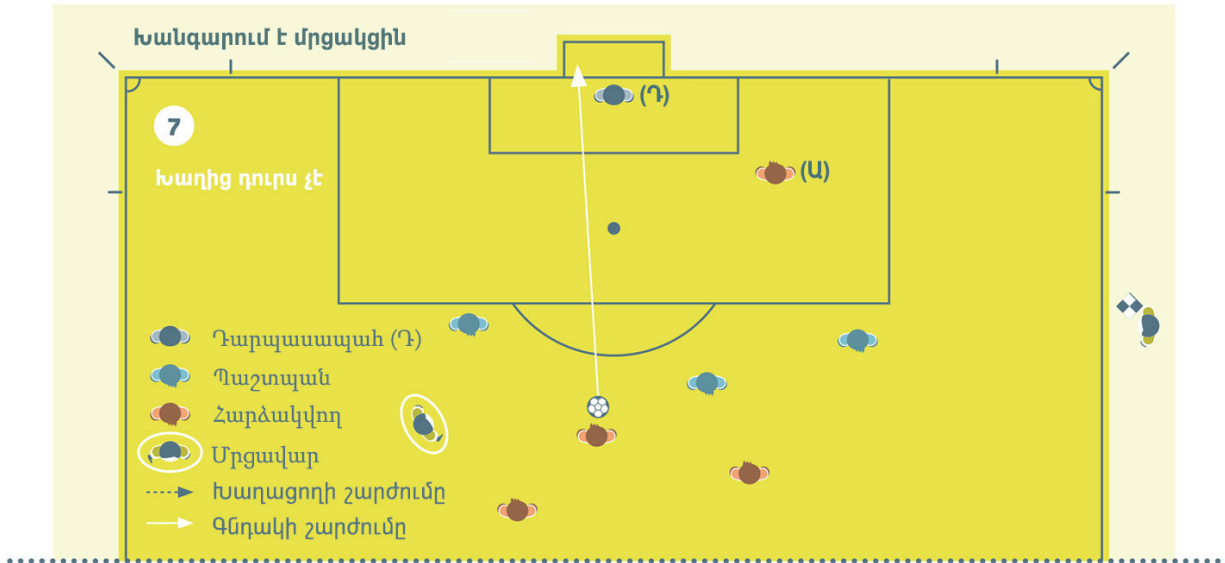
«Խաղից դուրս» դիրքում գտնվող խաղացողը (Ա) կարող է պատժվել մինչ գնդակ խաղալը կամ գնդակին դիպչելը, եթե մրցավարի կարծիքով չկա «խաղից դուրս» դիրքում չգտնվող թիմակից, որը հնարավորություն ունի խաղալ գնդակ

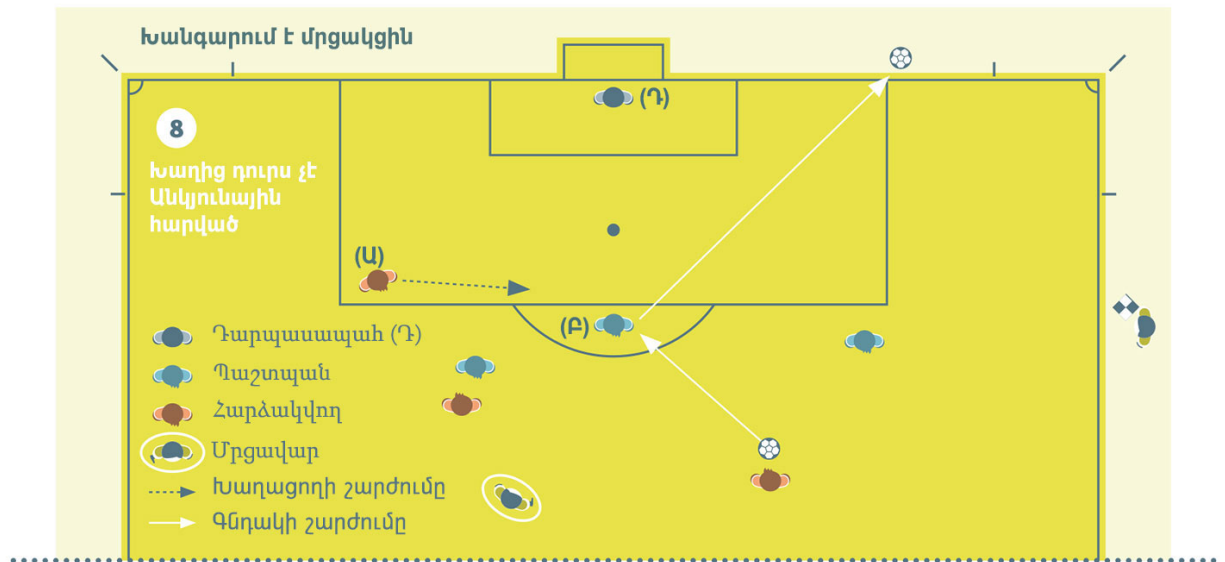
Խաղից դուրս դիրքում գտնվող հարձակվողը (1) վազում է դեպի գնդակը և չի դիպչում գնդակին: Մրցավարի օգնականը պետք է «հարված դարպասից» կատարելու ազդանշան տա:

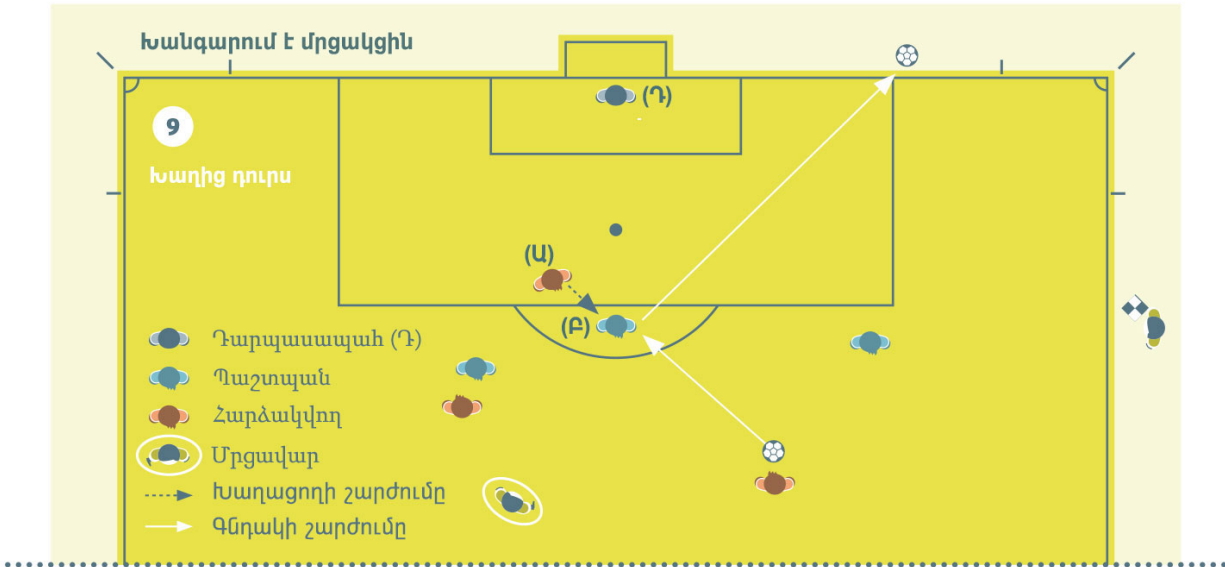
Խաղից դուրս դիրքում գտնվող հարձակվողը (Ա) փակում է դարպասապահի (ԴԴ) տեսադաշտը: Նա պետք է պատժվի, որովհետև խանգարում է մրցակցին խաղալու գնդակ կամ հնարավորություն ստանալու խաղալ գնդակ:

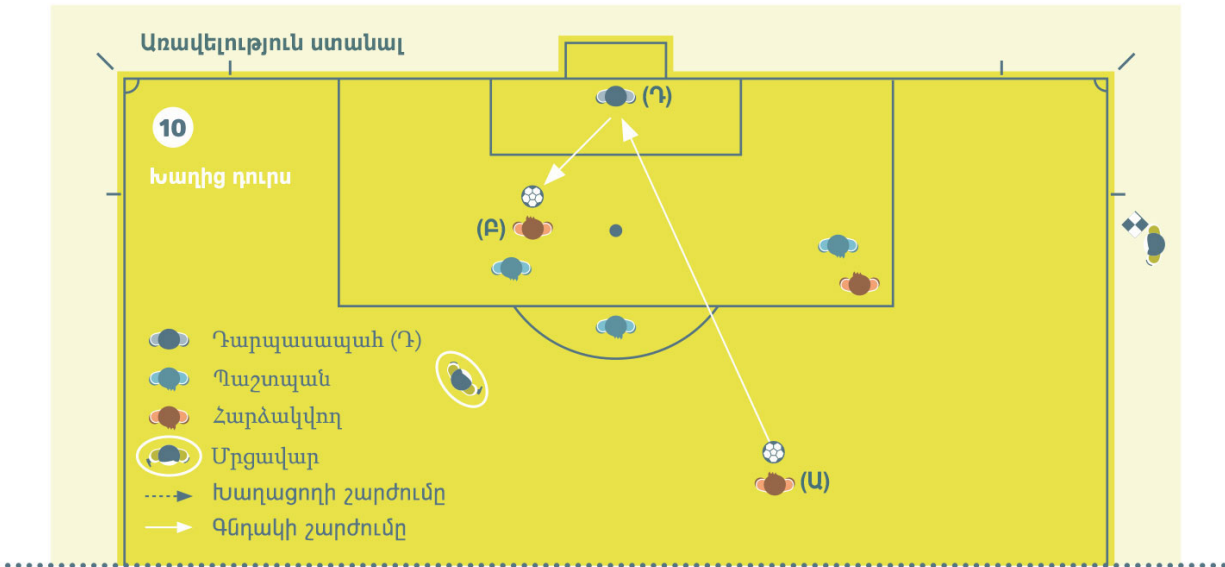
«Խաղից դուրս» դիրքում գտնվող հարձակվողը (Ա) ակնհայտորեն չի փակում դարպասապահի (Դ) տեսադաշտը, կամ չի պայքարում մրցակցի հետ գնդակին տիրելու համար:

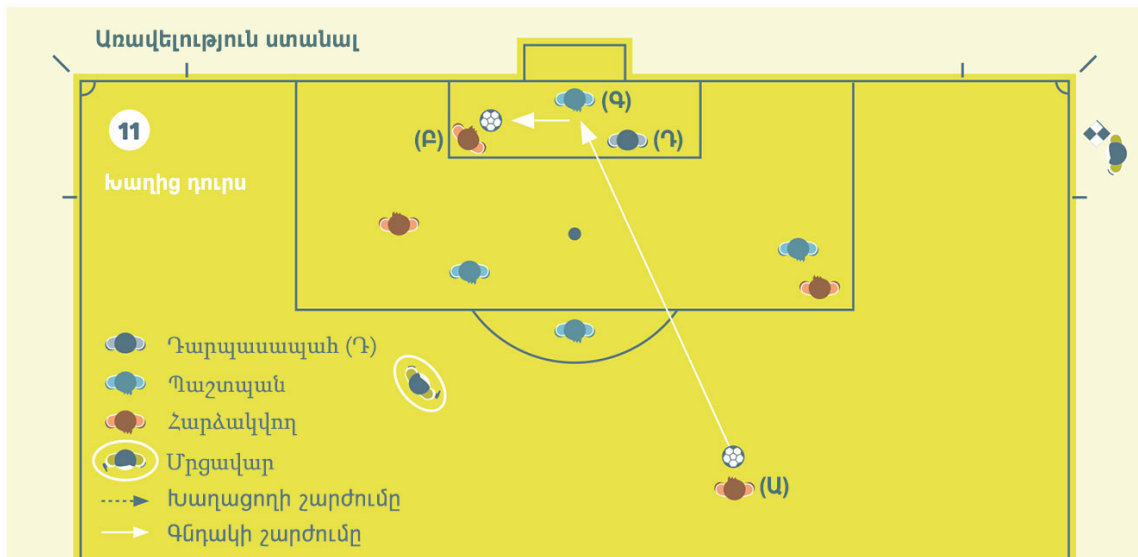
«Խաղից դուրս» դիրքում գտնվող հարձակվողը (Ա) վազում է դեպի գնդակը, բայց չի զրկում մրցակցին գնդակ խաղալուց կամ գնդակ խաղալու հնարավորություն ստանալուց: Հարձակվողը (Ա) չի պայքարում մրցակցի (Բ) հետ գնդակին տիրելու համար

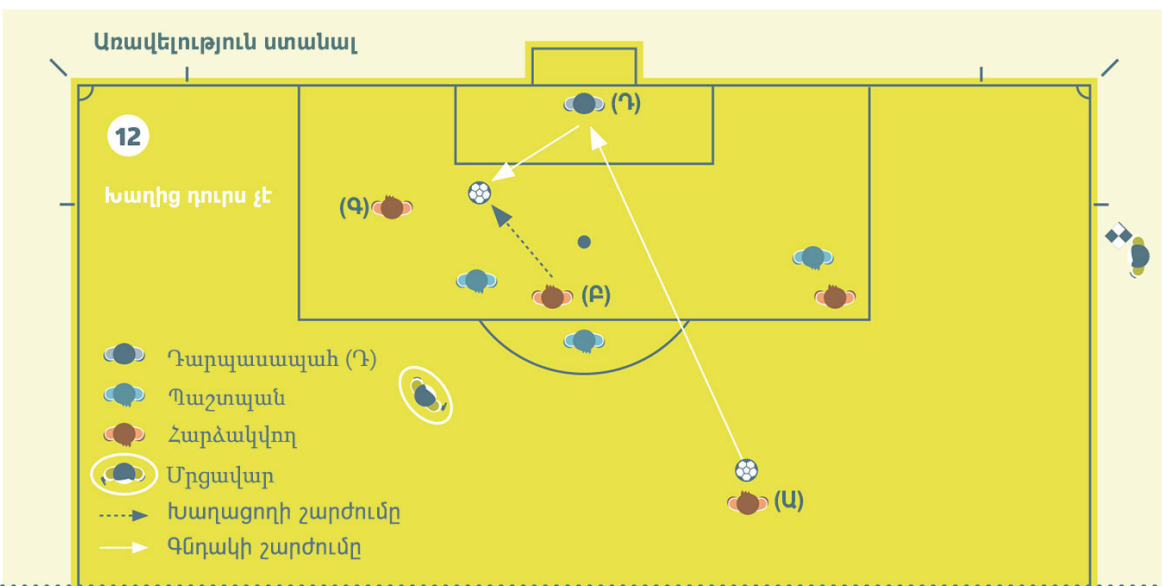
«Խաղից դուրս» դիրքում գտնվող հարձակվողը (U) վազում է դեպի գնդակը՝ պայքարելով մրցակցի (F) հետ գնդակին տիրելու համար, զրկելով նրան գնդակ խաղալուց կամ գնդակ խաղալու հնարավորությունը ստանալուց: Հարձակվողը (U) պայքարում է մրցակցի հետ (F) գնդակին տիրելու համար:

Հարձակվողը (F) պատժվում «խաղից դուրս» դիրքում գտնվելու համար, երբ նա թիմակցի կողմից գնդակ խաղալու կամ դրան դիպչելու պահին գտնվելով «խաղից դուրս» դիրքում գնդակ է խաղում կամ դիպչում է գնդակին, որն անդրադարձվել, շեղվել կամ դարպասապահի կողմից միտումնաւոր հետ է մղվել և հայտնվել է իր մոտ:

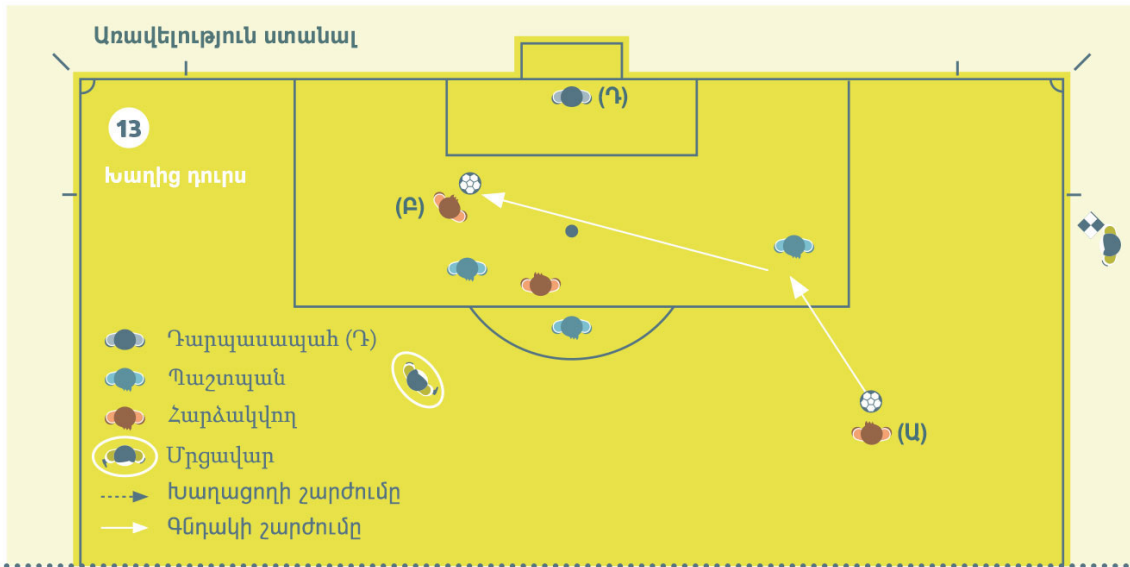

Հարձակվողը (Բ) պատժվում «խաղից դուրս» դիրքում գտնվելու համար, երբ նա թիմակցի կողմից գնդակ խաղալու կամ դրան դիպչելու պահին գտնվելով «խաղից դուրս» դիրքում գնդակ է խաղում կամ դիպչում է գնդակին, որն անդրադարձվել, շեղվել կամ մրցակից թիմի խաղացողի (Գ) կողմից միտումնավոր հետ է մղվել և հայտնվել է իր մոտ:

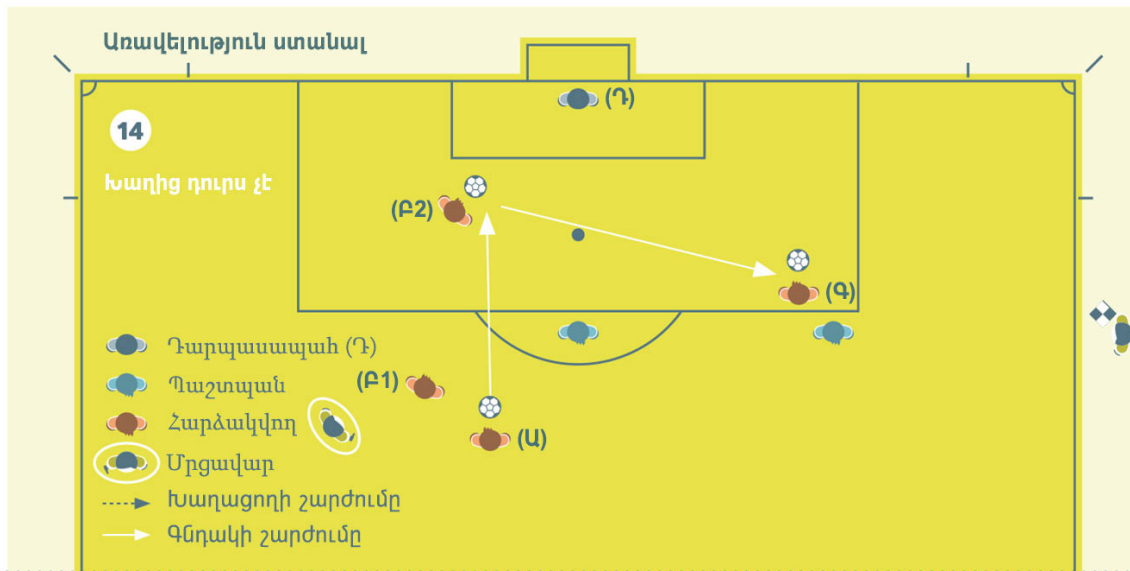

Թիմակցի (Ա) կողմից կատարված հարվածը անդրադարձվում է դարպասապահի կողմից և «խաղից դուրս» դիրքում չգտնվող հարձակվողը (Բ) խաղում է գնդակ: «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող հարձակվողը (Գ) չի պատժվում, քանի որ չի խաղում գնդակ և չի ստանում առավելություն գտնվելով այդ դիրքում:

Թիմակցի (Ա) կողմից կատարված հարվածից հետո, գնդակն անդրադարձվում, շեղվում է պաշտպանից և հայտնվում է հարվածի պահին «խաղից դուրս» դիրքում գտնվող հարձակվողի (Բ) մոտ, որը պատժվում է գնդակ խաղալու կամ դրան դիպչելու համար:

Հարձակվողը (Գ) գտնվում է «խաղից դուրս» դիրքում և չի խանգարում մրցակցին, երբ թիմակիցը (Ա) փոխանցում է գնդակը «խաղից դուրս» դիրքում չգտնվող խաղընկերոջը (Բ1), որը վազում է դեպի մրցակցի դարպասը և փոխանցում է գնդակը (Բ1) հարձակվողին (Գ): Հարձակվողը (Գ) չի կարող պատժվել, քանի որ, երբ գնդակը փոխանցվում է նրան, նա արդեն չի գտնվում «խաղից դուրս» դիրքում:

5. Բուժօգնություն/ բուժզննում զգուշացումից/հեռացումից հետո

Նախկինում վնասվածք ստացած խաղացողը, ով բժշկական օգնություն էր ստանում խաղադաշտում, պետք է դուրս գար խաղադաշտից՝ մինչև խաղը վերսկսելը: Սա անարդար է, երբ խաղը վերսկսվելուց հետո, խախտում կատարած թիմը թվային առավելություն է ստանում՝ մրցակցի վնասվածք ստանալու պատճառով:

Այնուամենայնիվ այս պահանջը ներկայացվեց, քանի-որ խաղացողները, հաճախ տակտիկական նկատառումներով օգտագործում էին վնասվածքը՝ խաղի վերսկսումը ձգձգելու համար:

Այս երկու անարդար իրավիճակները հավասարակշռելու համար ԻՖԱԲ-ը որոշեց, որ միայն այն դեպքերում, երբ խախտումը կատարվել է ֆիզիկական հպումով, որի համար մրցակիցը զգուշացվել կամ հեռացվել է, վնասվածք ստացած խաղացողը կարող է արագ բուժօգնություն/ բուժզննում ստանալ և հետո մնալ խաղադաշտում:

Սկզբունքորեն խաղադաշտը չպետք է ավելի երկար տևի քան, երբ այժմ բժշկական անձնակազմը մտնում է խաղադաշտ վնասվածքը զննելու համար: Տարբերությունն այն է, որ մրցավարը պահանջում էր բժշկական անձնակազմին և խաղացողին թողնել խաղադաշտը, իսկ այժմ բժշկական անձնակազմը թողնում է խաղադաշտը, իսկ խաղացողը կարող է մնալ խաղադաշտում:

Որպեսզի մրցավարները ապահովեն, որ խաղացողը անարդարացիորեն չօգտագործի/չերկարացնի դադարը, մրցավարներին խորհուրդ է տրվում.

- գիտակցել խաղային իրավիճակը և խաղի վերսկսումը ձգձգելու համար ցանկացած հնարավոր տակտիկական պատճառները
- տեղեկացնել վնասվածք ստացած խաղացողին, որ եթե անհրաժեշտ է բուժօգնություն, ապա այն պետք է արագ լինի
- ազդանշան տալ բժշկական անձնակազմին (ոչ պատգարակ կրողներին) և, եթե հնարավոր է հիշեցնել նրանց, որ արագ լինեն

Եթե մրցավարը որոշում է վերսկսել խաղը, ապա.

- բժշկական անձնակազմը թողնում է խաղադաշտը, իսկ խաղացողը մնում է խաղադաշտում, կամ
- խաղացողը թողնում է խաղադաշտը հետագա բուժօգնություն/ բուժզննում ստանալու համար (կարող է անհրաժեշտ լինել ազդանշան պատգարակ կրողներին)

Որպես հիմնական ողեցույց, վերսկսումը չպետք է ուշացվի 20-25 վայրկյանից ավելի, որից հետո բոլորը պետք է պատրաստ լինեն վերսկսելու խաղը:

Մրցավարը պետք է ամբողջովին փոխհատուցի խաղադադարի համար կորսված ժամանակը:

